

NARUČITELJ:
OPĆINA ERVENIK

STRATEŠKI RAZVOJNI PROGRAM OPĆINE ERVENIK

STRUČNI IZRAĐIVAČ:
URBOS d.o.o. Split

Split, ožujak 2017.

NAZIV ELABORATA:

STRATEŠKI RAZVOJNI PROGRAM OPĆINE ERVENIK

NARUČITELJ: **OPĆINA ERVENIK**

IZRAĐIVAČ: **URBOS** d.o.o Split
biro za prostorno planiranje, urbanizam i zaštitu okoliša

TEHNIČKI DIREKTOR: *Maja Madiraca, dipl.oec.*

Handwritten signature of Maja Madiraca in blue ink, positioned above the URBOS d.o.o. SPLIT logo, which consists of the word 'URBOS' in bold blue capital letters and 'd.o.o. SPLIT' in smaller blue capital letters below it.

dr.sc. Zoran Radman, mag.polit.
znanstveni suradnik – voditelj izrade
Maja Madiraca, dipl.oec.
Gordana Radman, dipl.ing.arh.
Ivana Bubić, univ.spec.oec.
Mislav Madiraca, st.oec.

Split, ožujak 2017.

SADRŽAJ

UVODNE POSTAVKE I METODOLOŠKI OKVIR ZA IZRADU STRATEŠKOG RAZVOJNOG PROGRAMA	1
1 ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA	7
1.1. OSNOVNI PODACI O PROSTORU OPĆINE	7
1.1 PRIRODNI I IZGRAĐENI RESURSI PROSTORA	7
1.1.1 Prirodna obilježja	7
1.1.2 Izgrađenost prostora	11
1.1.3 Promet i komunalna infrastruktura	13
1.1.4 Stanje okoliša, prirodna i kulturna baština	18
1.2 GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA	20
1.2.1 Glavne gospodarske djelatnosti	20
1.2.2 Stanje gospodarstva	22
1.2.3 Tržište radne snage	22
1.2.4 Ključni gospodarski sektori	25
1.3 LOKALNA ZAJEDNICA, DRUŠTVENE I KOMUNALNE DJELATNOSTI	27
1.3.1 Stanovništvo	27
1.3.2 Stanovanje	29
1.3.3 Društvena infrastruktura	29
1.3.4 Komunalne djelatnosti (komunalno gospodarstvo)	30
1.3.5 Stupanj razvijenosti općine	31
1.4 INSTITUCIJE RAZVOJNOG UPRAVLJANJA	33
2 SWOT ANALIZA	40
3 VIZIJA RAZVOJA I STRATEŠKI CILJEVI OPĆINE ERVENIK ZA RAZDOBLJE 2017.-2020.	42
4 PRIORITETI I MJERE STRATEŠKOG RAZVOJNOG PROGRAMA OPĆINE ERVENIK	43
5 USKLAĐENOST S NADREĐENIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	48
6 FINANCIRANJE I PROVEDBA STRATEGIJE	51
6.1 Financijski okvir	51

6.1.1 Proračun Općine Ervenik.....	52
6.1.2 Financiranje razvojnih projekata kreditima financijskih institucija	53
6.1.3 Financiranje razvojnih projekata izdavanjem dugoročnih vrijednosnih papira (municipalne obveznice).....	54
6.1.4 Financiranje razvojnih projekata modelom javno-privatnog partnerstva	55
6.1.5 Proračunski i izvanproračunski izvori županije.....	56
6.1.6 Proračunski i izvanproračunski izvori Republike Hrvatske.....	57
6.1.7 Financiranje iz EU fondova	60
6.2 Provedba strategije.....	77
6.2.1 Organizacijska struktura za provedbu Strategije	77
6.2.2 Akcijski plan provedbe	79
6.2.3 Praćenje i evaluacija provedbe strategije, kriteriji i indikatori za ocjenu uspješnosti i učinkovitosti.....	83
7 PRILOZI	88
7.1 Baza projekata.....	88

UVODNE POSTAVKE I METODOLOŠKI OKVIR ZA IZRADU STRATEŠKOG RAZVOJNOG PROGRAMA

Pristup strateškom planiranju

Strateško planiranje u Hrvatskoj dobiva veću pozornost u novije vrijeme. Ono je još značajnije, kada se iz odgovarajućih strateških dokumenta trebaju derivirati programi i projekti za koje je nužno osigurati javna sredstva. Strateško planiranje shvaćamo kao kontinuiran proces odlučivanja o namjeravanim budućim posljedicama (rezultatima, ishodima), kako ih ostvariti i kako mjeriti.

U našem zakonodavstvu je na lokalnoj razini, odnosno u Zakonu o regionalnom razvoju predviđena je izrada *Strategija razvoja jedinica lokalne samouprave*.

Izrada strategije razvoja podrazumijeva koncepciju upravljanja dugoročnim razvojnim programima Općine. Strategija se odnosi na osnovna rješenja kojom će se usmjeriti pravac, obujam i brzina razvoja. Ona je usmjeren, dugoročni plan akcija koje definiraju zadatke kroz određivanje ciljeva i mjera za njihovo postizanje.

Povezivanjem ekonomskih i prostornih prijedloga, strategija integrira prostorno i sektorsko planiranje, javne i privatne inicijative te poboljšava implementaciju. Strategija predstavlja okvir za aktivnost brojnih institucija koje su uključene u unapređenje i razvoj lokalne zajednice te predstavlja okvir koji međusobno usklađuje i integrira razvojne projekte.

Pristupanje Hrvatske u EU otvorilo je mogućnost korištenja pomoći iz EU fondova (kohezijski i strukturni). Da bi se sredstva fondova mogli koristiti, potrebno je provoditi postupak programiranja koji jasno utvrđuje, ciljeve, prioritete i mjere, te konkretne projekte za realizaciju pojedinih mjera i ostvarivanje zacrtanih ciljeva.

U hrvatskim tijelima državne uprave projektni pristup upotrebljava se za alociranje i predviđanje korištenja fondova Europske unije (EU). Ovdje valja naglasiti da je projektni pristup prihvatljiv za realizaciju razvojnih strategija pojedinog područja, za čiju se realizaciju mogu koristiti sredstva iz raznih izvora.

Prema "*Smjernicama za upravljanje projektnim ciklusom*" Projekt je niz aktivnosti čiji je cilj ostvarenje jasno određenih ciljeva unutar određenog vremenskog roka i s određenim

proračunom¹. Projekt bi trebao imati:

- jasno utvrđene dionike, uključujući glavnu ciljnu skupinu i krajnje korisnike;
- jasno određene strukture koordinacije, upravljanja i financiranja;
- sustav nadzora i evaluacije (kao podršku upravljanju na osnovi rezultata) i
- odgovarajuću razinu financijske i ekonomske analize, koja ukazuje na to da će koristi projekta biti veće od troškova.

Razvojni projekti su način na koji se jasno definira i upravlja investicijama i procesima promjene. Razvojni projekti trebaju biti vertikalno i horizontalno usklađeni. Vertikalna usklađenost podrazumijeva da projekti trebaju biti usklađeni sa programima i prioritetima lokalne i regionalne razine, a ovi trebaju biti usklađeni sa nacionalnim i sektorskim politikama, koje u slučaju financiranja iz EU fondova trebaju biti usklađeni sa europskim politikama.

Kod horizontalne usklađenosti projekti, mjere i aktivnosti na odgovarajućoj razini moraju biti međusobno usklađeni i doprinositi postizanju razvojnih ciljeva lokalne zajednice, te usklađeni sa drugim upravljačkim instrumentima (dokumentima prostornog uređenja, regulatornim odlukama i sl.). Projektni ciklus slijedi tijek projekta od početne ideje sve do njezine provedbe. On daje okvir koji osigurava konzultacije sa svim dionicima, te definira ključne odluke, zahtjeve za informacijama i odgovornostima, kako bi u svakoj fazi projekta bilo moguće donijeti odgovarajuće odluke. Plan razvojnih projekata je razvojni program kojim se definiraju ključni projekti, i koji iskazuje planirane rashode vezane za provođenje investicija, davanja kapitalnih pomoći i donacija.

Partnerstvo, vlasništvo nad razvojnim procesima od strane ciljanog stanovništva je izuzetno značajno za legitimizaciju procesa programiranja i prihvatljivost razvojnih projekata, što ima pozitivni učinak na njihovu implementaciju. Stoga je participacija koja se temelji na opredjeljenju "da svatko ima pravo sudjelovati u oblikovanju uvjeta vlastita života" uzima kao jedno od temeljnih načela planiranja i programiranja razvoja.

Projekt se provodi s ciljem da se riješi određeni problem za čije će se rješenje dodijeliti novac. Dakle, prva je zadaća identificirati problem i utvrditi dijagnozu. To je prva i neizbježna faza razvoja projekta. Načelno govoreći, projekt mora biti relevantan za društvo i pridonijeti uspjehnosti Programa. Uz to, projekt se mora baviti nekom identificiranom potrebom.

Obzirom da se projekti ne mogu redati samostalno i nekonzistentno, oni trebaju proizići iz odgovarajuće cjelovite Razvojne strategije općine.

---

¹ U kontekstu logičke matrice, projekt se definira u smislu hijerarhije ciljeva (unosa, aktivnosti, rezultata, svrhe i općih ciljeva) uz niz definiranih pretpostavki i okvir za nadzor i evaluaciju postignuća projekta (pokazatelji i izvori provjere). *Project Cycle Management Guidelines, European Commission – EuropeAid Cooperation Office, 2004. Bruxelles.*

Strateški razvojni program – metodologija i faze izrade

Strategija lokalnog razvoja za Općinu Ervenik radi se kao dokument pod nazivom „Strateški razvojni program Općine Ervenik“ za razdoblje 2016. – 2020. godine (SRP). SRP predstavlja temeljni, krovni dokument kojim se definiraju smjerovi društvenog i gospodarskog razvoja na lokalnoj razini.

SRP identificira glavne smjerove razvoja Općine, koji će omogućiti da se na temelju njih pripremaju konkretni projekti. Razdoblje koje SRP obuhvaća primarno je usklađeno s trenutno dominantnim vremenskim okvirom za strateško planiranje/programiranje u Republici Hrvatskoj, odnosno u Europskoj uniji, kako bi se na taj način osigurala što je moguće veća povezanost i usuglašenost sa strateškim/programskim dokumentima hijerarhijski viših razina. SRP sadrži viziju, ciljeve i prioritete razvoja prepoznate od strane ključnih dionika na lokalnoj razini. Također obuhvaća konkretne korake k ostvarenju vizije i strateških ciljeva operacionaliziranih u obliku razvojnih mjera i projekata. Metodološki okvir, koji je korišten za izradu SRP-a nastojao je obuhvatiti većinu uvriježenih načela kvalitetnog strateškog planiranja. Stoga je izrada obuhvatila 4 (četiri) osnovna koraka:

I. Izrada analize situacije

Prvi korak obuhvaća provođenje osnovne analize postojećeg stanja na temelju primarnih i sekundarnih izvora podataka. Rezultat je ove analize identificiranje ključnih obilježja Općine te određenih trendova koji su se mogli uočiti u zadnjoj dekadi razvoja Općine. Za potrebe osnovne analize razvojna područja Općine strukturirana su na sljedeći način:

- ❖ Prirodni i izgrađeni resursi prostora
- ❖ Gospodarske značajke područja
- ❖ Lokalna zajednica, društvene i komunalne djelatnosti
- ❖ Institucije razvojnog upravljanja

II. SWOT analiza

Nakon osnovne analize postojećeg stanja izradit će se detaljna SWOT analiza Općine Ervenik po ključnim područjima razvoja. U kontekstu ovog dokumenta, pod SWOT analizom podrazumijeva se tehnika strateškog planiranja koja daje procjenu ključnih snaga i slabosti s jedne strane te procjenu prilika i prijetnji s druge strane, koje su pak bitne i relevantne za daljnje unaprjeđenje pojedinih razvojnih područja Općine, odnosno za razvoj Općine u cjelini:

- snage (engleski Strengths) resursi su i kapaciteti unutar Općine, na koje se ona može osloniti u svom razvoju, i to s najvećim mogućnostima za dodatni uspjeh,
- slabosti (engleski Weaknesses) ukazuju koji resursi i kapaciteti unutar općine ograničavaju ili onemogućuju njezin daljnji razvoj,

- prilike (engleski Opportunities) resursi su i kapaciteti izvan utjecaja Općine (u vanjskom okruženju Općine), koje bi ona mogla iskoristiti za svoj razvoj, tj. povećati snage i/ili smanjiti slabosti,
- prijetnje (engleski Threats) resursi su i kapaciteti izvan utjecaja Općine (u vanjskom okruženju Općine), koji mogu ograničiti njezin razvoj, tj. smanjiti snage i/ili povećati slabosti.

III. Definiranje vizije i glavnih strateških ciljeva

Nalazi SWOT analize predstavljati će polazište za definiranje vizije Općine Ervenik; izjave koja definira idealno buduće stanje u Općini, koje se želi ostvariti do 2020. godine (godina završetka ovog ciklusa strateškog planiranja), te glavne strateške ciljeve za razdoblje 2016.-2020. godine – sažete izjave o glavnim razvojnim pravcima Općine Ervenik za razdoblje obuhvaćeno Strategijom, pri čemu se, u mjeri u kojoj je to moguće, vodi računa i o njihovoj usklađenosti sa strateškim ciljevima navedenim u strateškim dokumentima hijerarhijski viših razina (Šibensko kninske županije, odnosno relevantnim strategijama Vlade Republike Hrvatske i Europske unije).

IV. Definiranje prioriteta, mjera i kreiranje baze projekata

Završni korak predstavlja daljnja razrada glavnih strateških ciljeva u formi prioriteta za svaki od tih ciljeva te mjera za provedbu strateških ciljeva. Na temelju ciljeva, prioriteta i mjera definira se okvir za izradu baze projekata, koji će vrednovati temeljem definiranih kriterija. Baza projekata ostaje otvorena. Kod definiranja projekata treba nastojati što je moguće preciznije odrediti sljedeće elemente svakog projekta: nositelja projekta, opis projekta, ciljeve projekta, ciljne skupine projekta, svrhu projekta, razdoblje provedbe projekta, vrijednost projekta, očekivane izvore financiranja, indikativne pokazatelje, odnosno rezultate projekta na temelju kojih će se mjeriti ostvarivanje projekta.

U postupku formuliranja Strategije, kao ključne faze javno-političkog (policy) procesa, osigurana je mogućnost aktivnog sudjelovanja dionika u procesu donošenja odluka s njihovim snažnim utjecajem na temeljne elemente Strategije (SWOT analiza, problemi, strateške smjernice i ciljevi). Organizirani su seminari – radionice i rad sa fokus grupama. Radionice i fokus grupe pripremane su i moderirane od strane stručnog izrađivača, uz pomoć Općine Ervenik.

Sudionici u izradi Strateškog razvojnog programa (partnerska skupina)

Da bi se projekti i mjere iz ovog SRP-a proveli, potrebno je uključiti razvojne sudionike u gospodarstvu, društvenim djelatnostima, zaštiti okoliša, općinskoj samoupravi i državnoj upravi, te javnim poduzećima. Oni će Strategiju smatrati svojim, samo ako mogu doprinijeti identificiranju razvojnih smjerova i žarišta, i ako mogu učinkovito sudjelovati u raspravi o potrebnim mjerama za svladavanje zapreka uspješnom razvoju.

U izradi ovog SRP-a primijenjena je participativna metoda, polazeći od pretpostavke:

- da građani mogu učinkovito sudjelovati u izradi Strategije razvoja;
- da je konstruktivna rasprava o različitim, često suprotstavljanim, razvojnim interesima potrebna i moguća i
- da ciljevi u budućem dugoročnom razvoju odražavaju konsenzus različitih interesa i potreba te, stoga, ni u kom slučaju nisu najbolje, već najoptimalnije i izvedivo rješenje.

Stoga je ovaj SRP pripremljen uz intenzivno sudjelovanje sudionika razvoja općine Ervenik. U procesu izrade SRP-a sudjelovat će prvenstveno:

- Predstavnici Općine Ervenik
- Predstavnici svih dijelova društva Općine Ervenik, odnosno zainteresirani dionici
- Predstavnici tvrtke URBOS kao moderatori

Izrada Strategije temelji se na uvažavanju i primjeni osnovnog pristupa i načela u Europskoj Uniji koja se koriste pri izradi razvojnih programa i projekata:

- lokalno vlasništvo nad Strategijom;
- posvećenost svih zainteresiranih strana pripremanju i izradi Strategije;
- transparentnost tijekom pripreme i izrade Strategije;
- uključenost svih značajnih lokalnih partnera i zainteresiranih strana (načelo participativnosti).

U procesu izrade Strategije zadatak prve faze bio je prikupljanje svih bitnih informacija, analiza, planova i programa, drugih strateških razvojnih dokumenata i raspoloživih ocjena koje se odnose na gospodarski i društveni razvoj Općine Ervenik. Prethodni materijali poslužili su kao osnova za rasprave u nizu održanih radionica i izdvojenih sastanaka sa predstavnicima Općine Ervenik, te je utvrđena osnovna ocjena stanja sa SWOT analizom, identificirani su ključni razvojni problemi, potrebe i resursi u gospodarskom i društvenom razvitku Općine Ervenik.

U slijedećoj fazi izrade održat će se radionica na kojoj će se raspraviti i utvrđeni razvojni ciljevi i prioriteti Općine Ervenik.

Provest će se i anketno istraživanje kojem će se provjeriti razvojna ograničenja, problemi i ciljevi.

Daljnji korak u procesu izrade čini prikupljanje prijedloga razvojnih projekata te izrada baze projekata. U sklopu ovog koraka analiziran je odnos između razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera koje su utvrđene i usuglašene na nivou Općine i razvojnih aktivnosti koje se sada provode ili se planiraju provesti u Županiji.

Posebna se pažnja će se posvetiti povezanosti i usklađenosti ciljeva lokalnog razvoja sa županijskim razvojnim ciljevima i mjerama, nacionalnim razvojnim ciljevima te razvojnim ciljevima EU, poglavito onih u okviru programskog razdoblja za 2014-2020.

1 ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

1.1. OSNOVNI PODACI O PROSTORU OPĆINE

1.1 PRIRODNI I IZGRAĐENI RESURSI PROSTORA

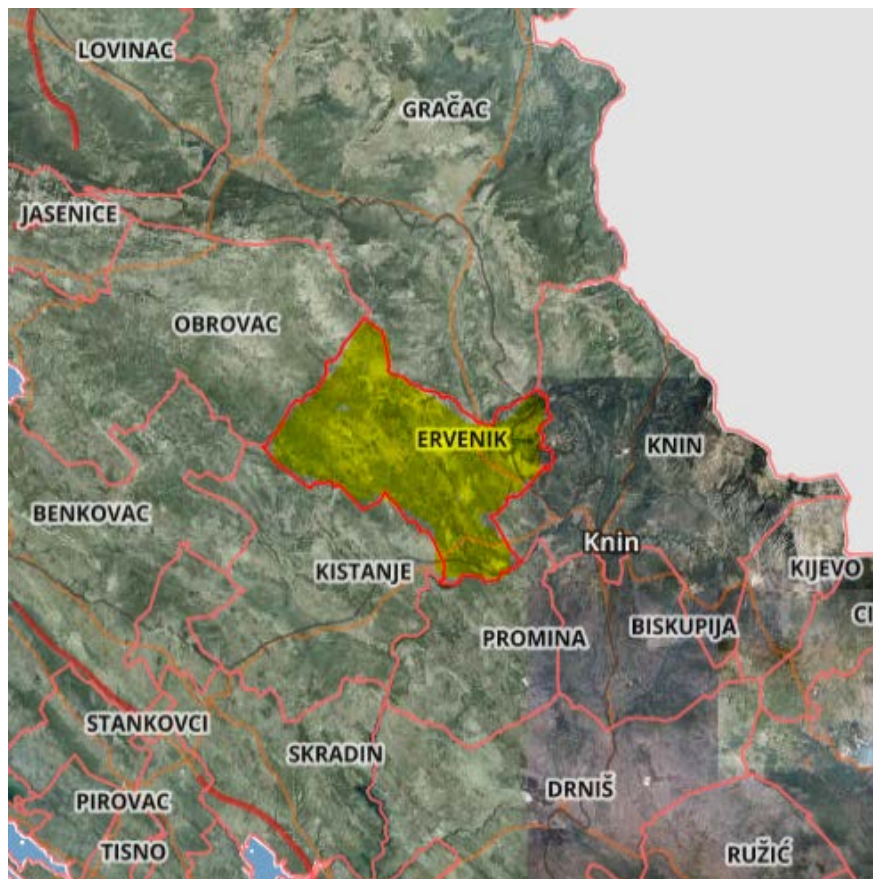
1.1.1 Prirodna obilježja

1.1.1.1 Veličina i položaj Općine

Općina Ervenik je dio Dalmatinske zagore. Smještena je u sjevernom kopnenom dijelu Šibensko kninske županije u sjevernom dijelu Dalmacije, na njezinom spoju sa Likom.

Okružena je Gradovima Gračac i Obrovac (na sjeveru), gradom Kninom na (na istoku) te Općinama Kistanje i Promina (na jugu).

Slika 1. Položaj Općine Ervenik

Zauzima površinu od 213,28 km², što čini 7,1% teritorija Županije.

Broj stanovnika prema popisu 2011. godine je 1.105 stanovnika, što čini 1,01% stanovništva Županije. Gustoća naseljenosti iznosi 5,18 stanovnika/km².

Općina Ervenik obuhvaća 5 statističkih naselja, i to: Ervenik, Mokro polje, Oton, Pađene i Radučić

1.1.1.2 Reljef i geološki sastav

Područje općine pripada tektonskoj jedinici Plavno - Pađene koja se sastoji od starijih mezozojskih stijena trijasa i jure.

Osnovu čini vapnenački reljef koji je grebenast s humovima i brdima, a onaj na dolomitima i laporima udolinski s poljicima. Smjer pružanja grebena i udolina je sjeverozapad-jugoistok, a određen je odgovarajućim tektonskim silnicama.

Kraško dinarsko zagorsko područje dio je prostrane sjeverno dalmatinske vapnenačke zaravni koju karakterizira fizionomski različit prostor: brdsko planinsko područje, krška zaravan, te krške depresije.

Reljef područja obilježavaju blagi pristanci u južnom dijelu (do 500 m nadmorske visine) te strmiji na sjevernom dijelu (masiv Velebita).

Bitno obilježje reljefa je rijeka Zrmanja sa svojim kanjonom u sjeverno istočnom dijelu. Na sjevernom dijelu ističe se Crni vrh (831 m.n.v) i Pekina glava (645 m.n.v) na južnom dijelu Radučka glava (358,2 m.n.v) i V. Oštrik (365 m.n.v).

Prevladavajući reljefni oblici su brdsko zemljište sa kraškim uvalama. Agrarne površine nalaze se na manjim plodnim površinama (Erveničko polje, Mokro polje, Oton i Pađene).

1.1.1.3 Pedološka obilježja

Prema Pedološkoj karti RH (1988) na ovom području veći dio tala su marginalno pogodna ili potpuno nepovoljna za poljoprivredu. Područje se nalazi na plitkom i skeletnom tlu koje karakterizira bezvodnost i nepristupačnost. Prevladavaju tla nastala na flišu, eutrična i distrična smeđa tla, te jednim dijelom i hidromorfna tla. Gospodarska vrijednost ovih tala ovisi o dubini i skeletnosti profila. Tla u mokrima kraškim poljima su mlada, duboka aluvijalna, na taložinama dubokim 1-20 m. Tekstura tih tala je od glinaste ilovače pa do pjeskovite ilovače.

Obradive površine na kršu i izvan kraških polja predstavljaju najčešće skeleteoidna i skeletna tla, koja trpe od suše te su za proizvodnju nesigurna i bez optimalne agrotehnike daju redovito niže prinose.

Šumska tla na ovom prostoru mogu se klasificirati u razdjel automorfnih tala kod kojih se vlaženje vrši atmosferskim oborinama. Od glavnih tipova tu su zastupljeni:

- kamenjari (litosol)
- sirozem (regosol)
- rendzina
- crnica na vapnencu i dolomitu (kalkomelanosol)

- smeđe tlo na vapnencu i dolomitu (kalkokambisol)
- crvenica (terra rossa)
- lesivirano tlo (luvisol)

O svojstvima pojedinih tipova tala ovisi njihova prirodna plodnost, a ona se izražava u prinosu drvene mase ili biomase uopće. Tako na primjer litosoli su nerazvijena i vrlo plitka tla, sastavljena od usitnjenog skeleta vapnenca. Na ovim tlima je razvoj šumske vegetacije ograničen radi plitkoće, nedostatka organskih tvari i velike suhoće.

Crvenica na vapnencu i dolomitu (terra rossa), koja je pretežno zastupljena u Mediteranu i Submediteranu, plitka do srednje duboka, među pukotinama krša, može prodirati i dublje, produbljujući tako zonu zakorjenjivanja i opskrbljivanje nužnom vlagom, što se odražava na većoj proizvodnosti.

Lesivirano tlo (luvisol) je manje zastupljeno i to pretežno u sjevernim dijelovima. To su inače visoko proizvodna šumska tla, ali na vapnencu i dolomitu su manje plodna, manje dubine i manje mogućnosti zadržavanja vlage.

1.1.1.4 Klimatska obilježja

Područje općine Ervenik obilježavaju submediteranske klimatske karakteristike s modificiranim mediteranskim utjecajem u kontinentalnom prostoru. Prevladava prijelazni etezijski tip klime sa slabijim maritimnim i jačim kontinentalnim utjecajem. Klimu obilježava petomjesečni suhi period. Najviši dijelovi Dinare imaju izraženu planinsku klimu.

Na osnovu višegodišnjih prosjeka srednja mjesečna temperatura je 13,6⁰C, međutim ističu se relativno visoke ljetne (srednja temperatura srpnja iznosi 23,3⁰C) i niske zimske temperature zraka (srednja temperatura siječnja 4,0 0C), izrazito mediteranski režim padalina (prosječno godišnje padne 1262 mm oborina) sa zimskim maksimumom i ljetnim minimumom, tako da vladaju ljetne žege i suše, te vlažne, hladne i vjetrovite zime (hladna bura i vlažno jugo). Snijeg se gotovo redovito javlja, a kad ga nema, bura predstavlja problem i stvara poteškoće u odvijanju redovnog i sigurnog prometa.

Najbolji indikator takvih klimatskih obilježja je submediteranska listopadna vegetacija (hrast medunac, crni grab, ali i crni i alepski bor), degradiranog oblika u nižim predjelima, te brdska i gorska vegetacija (hrast kitnjak, obični grab, šuma bukve i jele) i predplaninska i planinska vegetacija (šuma bukve i klekovina bora) na višim padinama Dinare. Agrarne površine s kulturama se nalaze na plodnim površinama Mokrog polja i Erveničkog polja.

1.1.1.5 Hidrografske značajke

Područje Županije u čijem je sastavu općine Ervenik pripada u vodno područje Dalmatinskih slivova. U odnosu na potencijale vode, veći dio područja nalazi se u području rezervi voda prve razine.

Na širem prostoru oko Knina nalazi se složeno hidrografsko čvorište tj. izvorišta nekoliko većih rijeka i njihovih pritoka. Područjem Ervenika teče rijeka Zrmanja. Korištenje tih voda mora biti u skladu sa zaštitom tih rijeka unutar Nacionalnog parka, Parka prirode ili značajnijeg krajolika, odnosno zaštite izvorišta pitke vode.

Bujice nastaju na strmim terenima, koji su najčešće bez vegetacijskog pokrivača jer su šume uništene ili degradirane na razne načine, pa nema ozbiljne prepreke erozionim procesima. Na pojavu bujica vrlo bitno utječe čovjek, koji svojim radom svjesno ili nesvjesno narušava prirodnu ravnotežu i izaziva u njoj poremećaje.

1.1.1.6 Vegetacija i životinjski svijet

Područje Ervenika spada u submediteranski (polusredozemni) pojas.

Osnovna obilježja polusredozemnog pojasa su fenomeni krša, maritimni klimat, jaki antropogeni utjecaji i degradiran sav vegetacijski pokrov. Kršne listopadne penjače, različito sklopljene šikare i šibljaci u mozaiku s livadama, pašnjacima i prostranim submediteranskim kamenjarama, niske su proizvodne vrijednosti i zahtijevaju rekonstrukcije i pošumljivanje. Područje bjelograba ima uvjeta za nešto intenzivnije poljodjelske kulture i gornja je granica vinograda, maslinika i ostalih termofilnih kultura.

Razlikuju se niži i viši pojas ovog vegetacijskog područja. Na nižem pojasu nalazi se zajednica hrasta medunca i bijelog graba (*Carpinetum orientalis croaticum*) koje se pruža sjeverno od područja hrasta crnike, u višem pojasu je zajednica hrasta medunca i crnog graba (*Seslerieto-Ostryetum*).

U zimzelenom području, iz već spomenutih razloga, nema hrasta crnike, ni sačuvanih crnikinih šuma, nego prevladavaju degradacijski stadiji u obliku makije i gariga. Isto tako u listopadnom području hrasta medunca s bjelograbićem i crnim grabom prevladavaju degradacijski stadiji u obliku šikara i šibljaka. Kamenjari, kao posljednji degradacijski stadij autohtone šumske vegetacije, obrasli su danas travnatim pokrovom.

U ovom području dominira kraška vegetacija, u kojem se izdvajaju:

- ograde – obzidani, privatni posjedi u blizini naselja pod šumom hrasta i jasena te bijelog graba;
- gajevi – su umjetno zasađene sastojine crnog bora podignute na padinama ugroženim od erozije i ispiranja. Gajevima se nazivaju i izolirane šumske površine s potpuno razvijenom šumom hrasta i graba;
- šikare – pokrivaju znatna prostranstva u kršu;
- kamenjari – su zastupljeni na okolnim zaravnima gdje nalazimo degradirane sastojine drača, gloga, kupine, kadulje i sličnih vrsta. Goleti su rasprostranjeni mjestimice po čitavom području općine.

- obradive površine – utjecaj čovjeka je promijenio vegetacijsku sliku autohtonih biljnih zajednica. Poljoprivredne površine zastupljene, međutim najveći dio poljoprivrednih površina su ekstenzivni pašnjaci, a od obradivih površina najveći je udio oranica.

- Općina Ervenik s veličinom od 213,28 km² zauzima 7,1% kopnene površine Šibensko – kninske županije, brojala je 1.105 stanovnika 2011. godine, a prosječna gustoća naseljenosti iznosi 5,18 st/km².
- Dio dalmatinske zagore; smještena u sjevernom kopnenom dijelu Šibensko kninske županije u sjevernom dijelu Dalmacije, na njezinom spoju sa Likom.
- 5 statističkih naselja, i to: Ervenik, Mokro polje, Oton, Pađene i Radučić
- Klima: submediteranske klimatske karakteristike s modificiranim mediteranskim utjecajem u kontinentalnom prostoru
- Vegetacija: submediteranski (polusredozemni) pojas.

1.1.2 Izgrađenost prostora

Razvoj općine Ervenik obilježava izrazita disperziranost s blagom koncentracijom uz prometne koridore. Recentni problemi razvoja ovog područja od posebne državne skrbi, bez ponude novih radnih mjesta i nositelja lokalne inicijative mogu utjecati samo na jačanje administrativne funkcije općinskog središta, što nije dovoljno za oživljavanje područja i nove razvojne impulse.

Tablica 1. Izgrađenost prostora Općine Ervenik

	Površina naselja u ha	Građevinsko područje naselja	udio GP-a u %	Izgrađeni dio naselja	udio izgrađenog u %	broj stanovnika	zauzetost m ² /stanov. izgrađeno	zauzetost m ² /stanovn. GP-o iz DPU
Ervenik	9139	844,4	9,2	123,6	1,35	227	544,5	37198,2
Mokro Polje	5582	349,9	6,3	91,5	1,65	211	433,6	16582,9
Oton	1901	165,1	8,7	43,1	2,26	168	256,5	9827,4
Pađene	1819	184,1	10,2	48,2	2,66	160	301,3	11506,3
Radučić	2889	211,6	7,3	51,5	1,78	222	232,0	9531,5
UKUPNO	21328	1755,1	8,2	357,9	1,68	988	362,2	17764,2

Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Ervenik

U ukupnoj površini općine Ervenik izgrađene strukture (izgrađena građevinska područja naselja – pretežito stanovanje i ostale izgrađene strukture i/u izvan naselja) sudjeluju u 1,68%, što je

znatno niže od prosjeka za Županiju (6,65%). Zauzetost prostora u izgrađenom području iznosi 362,25 m²/st. Zauzetost prostora po stanovniku obzirom na veličinu građevnih područja iz važećih dokumenta prostornog uređenja iznosi 177.264,2 m²/st.

Sadašnja veličina građevinskih područja od 1755,1 ha zauzima 8,2% od ukupne površine, što je za pet puta više od postojećeg izgrađenog građevinskog područja.

1.1.2.1 Struktura površina GPn prema namjeni

Površine za razvoj i uređenja naselja obuhvaćaju cjelinu izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskih područja naselja tj. prostore izgrađenih naseljskih struktura, kao i površine namijenjene razvoju i širenju naselja.

U građevinskim područjima za razvoj i uređenje naselja planira se pretežno stambena gradnja, građevine i sadržaji koji prate stanovanje, tj. organizaciju života u stambenom naselju kao što su građevine društvenog standarda (predškolske i školske ustanove, zdravstveni sadržaji i sl.), te gradnja sadržaja: fizičke kulture, ugostiteljstva, uslužnog zanatstva, trgovine i sl., komunalne građevine i građevine infrastrukture, mreža pješačkih putova, lokalnih kolnih prometnica, parkirališta, javnih prostora, zelenih površina i dr.

U okviru građevinskih područja za razvoj i uređenje naselja omogućuje se gradnja: manjih sadržaja proizvodnog zanatstva, manjih pogona čiste industrije, prerađivačkih pogona poljoprivrednih proizvoda, komunalnih i servisnih građevina, raznih radionica i pogona i sličnih sadržaja, uz uvjet da ne zagađuju zrak, ne uzrokuju buku veću od normi utvrđenih za stambeno naselje, ne privlače pretjerani promet teretnih vozila.

1.1.2.2 Struktura izdvojenih površina za razvoj izvan naselja (IGPn)

To su površine izvan naseljskih cjelina koje su namijenjene razvoju gospodarskih djelatnosti, poljodjelstva, prometa, izgradnji infrastrukture, rekreaciji, zaštiti i očuvanju prostora, krajobraznoj funkciji i sl.

Ove površine obuhvaćaju:

- *Gospodarsku namjenu:*

Na području općine Ervenik planirane su dvije zone proizvodne namjene (pretežito industrijska I1, pretežito zanatska I2) u naseljima Gornji Ervenik i Radučić.

Ukupno gospodarska namjena zauzima 57,0 ha što čini 0,3% površine općine, u okviru koje je moguća gradnja proizvodnih pogona, skladišta, poslovnih, uslužnih, trgovačkih, infrastrukturnih i sl. sadržaja.

- *Poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene*

Na području Ervenik poljoprivredne površine se razvrstavaju kao:

- **vrijedno obradivo tlo** su manja polja sa manje vrijednim tlima, ove površine zauzimaju 614,25 ha, što čini 2,9 % površine općine.

- **ostala obradiva tla**, to su manje vrijedna tla sa maslinicima i danas zapuštenim poljoprivrednim površinama na padinama, veličine 1806,45 ha što čini 8,5 % površine općine.

Ukupno poljoprivredne površine zauzimaju 2420,7 ha, odnosno 11,4 % površine općine.

Na ovim površinama će se u budućnosti stimulirati revitalizacija poljoprivredne proizvodnje. U tu svrhu će se omogućiti gradnja građevina izvan građevinskih područja funkciji obnove obiteljskih gospodarstava i za potrebe seoskog turizma, a sve u funkciji poljoprivredne proizvodnje.

- *Šumske površine isključivo osnovne namjene*

Obzirom da na području općine nema šuma s gospodarskim značajem a uvažavajući prirodne uvjete i biljni pokrov, značajnije šumske površine svrstavaju se u kategoriju zaštitnih šuma i šuma posebne namjene.

Funkcija zaštitnih šuma ogleda se u zaštiti naselja, poljoprivrednih površina, zaštiti krajolika, klimatskoj funkciji, protivmisijskoj funkciji, protiverozionoj funkciji i u zaštiti prometnica. Površina po ovim šumama zauzima 1511,65 ha, što čini 7,1% površine općine.

Šume posebne namjene obuhvaćaju šumske površine na područjima zaštićene prirode odnosno nacionalnog parka Krka i parka prirode Velebit te ukupno obuhvaćaju površinu od 1066,45 ha što čini 5,0% površine općine.

- *Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište* odnosno pašnjaci, goleti, makija i sl. površine koje ukupno obuhvaćaju površinu od 15.591,25 ha što čini 73,4% površine općine.

- *Ostale površine*

- **Infrastrukturni sustavi** obuhvaćaju izgrađene željezničke stanice koje ukupno obuhvaćaju 2,30 ha odnosno 0,01% površine općine.
- **Površine groblja**, zauzimaju 4,45 ha a predviđene su u okviru postojećih groblja sa planiranim širenjem.
- **Vodene površine**, zauzimaju 74,30 ha;

1.1.3 Promet i komunalna infrastruktura

1.1.3.1 Promet

Cestovni promet

Državne ceste;

Uzdužni kontinentalni cestovni smjer D 51 GP Macelj (gr. R. Slovenije)-Krapina-Zagreb-Karlovac-Gračac-Knin-Brnaze-Split (D8) uvršten je u I. skupinu prioriteta u mreži koje je rekonstrukcijom postojeće ceste potrebno dovesti na razinu uslužnosti brze ceste.

Poprečni cestovni smjer D59 Knin (D1)-Kistanje-Bribirske mostine-Putičanje-Kapela (D8) na kojem su potrebne rekonstrukcije kritičnih dionica i druga poboljšanja.

Županijske ceste;

Nadopunjuju mrežu državnih cesta. To su slijedeći pravci;

- Ž 6054 Mokro polje – Radučić (D59) planira se rekonstrukcija ceste s produžetkom do Ervenika, tj. do ceste Ž – 6025.
- Ž 6053 Ervenik (Ž6025) – Biovičino selo – Ž6026
- Ž 6033 Otrić (D1) – Pribudić – Pađene (D1)
- Ž 6025 Obrovac (D27) – Kaštel Žegarski – Ervenik – Kom – D1

Lokalne ceste i ostale ceste su ceste kojima je osiguran pristup pojedinim naseljima ili dijelovima naselja.- Ž 6033 Otrić (D1) – Pribudić – Pađene (D1).

Željeznički promet

Sjeveroistočnim dijelom općine Ervenik prolazi pruga Oštarije-Knin-Split koja služi za mješoviti promet putničkih i teretnih vlakova. Odlukom Hrvatske vlade razvrstana je u magistralne pomoćne pruge i nosi oznaku MP 11.

Na tom dijelu pruge brzina vlakova ograničena je zbog stanja kolosijeka na 60 km/sat, dok tlocrtni elementi pruge dozvoljavaju 80 km/sat. Gornji ustroj pruge remontiran je prije 13 godina rabljenim gradivom koji je već dotrajavao pa se uskoro očekuje nova obnova.

Južnim dijelom općine Ervenik prolazi pruga Knin-Zadar koja služi za mješoviti promet putničkih i teretnih vlakova. Odlukom Hrvatske vlade razvrstana je u magistralne pomoćne pruge i nosi oznaku MP 11.1.

Na tom dijelu pruge brzina vlakova je ograničena zbog lošeg stanja kolosijeka na 40-60 km/sat. Pruga nije elektrificirana. Gornji ustroj pruge nije obnavljan nakon što je pruga prije 40 godina puštena u promet pa se uskoro očekuje obnova.

Zadnjih godina na toj pruzi prisutan je trend stalnog smanjivanja i putničkog i teretnog prometa, tako da sada dnevno vozi jedan par teretnih i jedan par sezonskih putničkih vlakova, uz dopunu prijevoz autobusima.

1.1.3.2 Pošta i telekomunikacije

Prostornim planom su određene jedinice poštanske mreže u središnjim naseljima Općine Ervenik i to u naseljima: Radučić, Mokro polje i Pađene. Poštanski centar se nalazi u Kninu i Šibeniku.

1.1.3.3 Elektroenergetika

Područjem općine Ervenik prolaze trase slijedećih dalekovoda:

- 400 kV TS Konjsko – RHE Velebit (dužina trase: 100,7 km, vodiči: AI/Č 2 * 490/65 mm², god. gradnje: 1978.)
- 220 kV TS Konjsko – TS Brinje (dužina trase 88,9 km, vodiči: AI/Č 360/95 mm², god. gradnje: 1961.)

Sukladno Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske i prijedlogu prostornog plana Šibensko-kninske županije planirano je da područjem općine Ervenik prolaze trase slijedećih dalekovoda:

- 2 X 400 kV TS Konjsko – RHE Velebit i
- 110 kV HE Miljacka II – TS Obrovac

Hidroelektrane

Planirane hidroelektrane s potrebnim akumulacijama: na rijeci Zrmanji: HE Ervenik i HE Zrmanja (Mokro polje).

Daje se prednost izgradnji malih hidroelektrana (snage do 5 MW) koje služe prvenstveno za lokalne potrebe uz uklapanje u prostor, te osiguranje potrebnog biološkog minimuma vode i protoka vode za druge svrhe.

Vjetroelektrane

Obnovljivi izvori energije mogu biti interesantni kao dopuna energetske potrebe domaćinstava i sitnog obrtništva. U novije vrijeme postoje već vrlo razrađene inicijative za smještaj vjetroelektrana, te su i ovim Planom, na temelju do sada izvršenih istraživanja uglavnom prirodnih karakteristika (ruža vjetrova, konfiguracija terena) određena područja za istraživanje mogućeg smještaja vjetroelektrana i to krš Pađene - naselje Pađene i Radučić.

1.1.3.4 Vodno gospodarstvo

Područje općine Ervenik snabdijeva se vodom sa izvora Miljacka (140 l/s) i to putem dva odvojena sustava, odnosno kraka. Istočni krak je namijenjen vodoopskrbi područja Pađena, dok se vodoopskrba zapadnog dijela općine "veže" na vodoopskrbni sustav kistanjskog područja, također sa vodozahvatom iz izvora Miljacke.

Za sada je činjenično stanje takvo da su predmetna naselja u principu slabo naseljena, te da ne postoje naznake iz kojih bi se mogao naslutiti daljnji trend razvoja, odnosno potreba za vodom. U tom smislu, sekundarni pravci vodoopskrbne infrastrukture će se ucrtati u prostorne planove tek nakon detaljnijih spoznaja o trendovima razvoja i potreba pojedinog područja odnosno naselja na području općine.

Procijenjena potreba za vodom Općine Ervenik iznosi 30,0 l/s.

Odvodnja

Objekata *odvodnje* nema. Veći dio ovog područja leži u okviru II i III zone sanitarne zaštite vodozahvata na rijeci Krka-Miljacka i Dolac (Muškovci) na rijeci Zrmanji. S tim u vezi, a analizirajući Državni plan za zaštitu voda, ovo područje bi spadalo u «vrlo osjetljiva područja voda» - I kategorija. Kako ne postoji drugo rješenje traženi stupanj pročišćavanja je treći stupanj čišćenja otpadnih voda kao

u «osjetljivo područje». Izbor mikro lokacije svakog uređaja i mjesto upuštanja u tlo morati će se izvršiti nakon definiranja utjecaja istih na podzemne vode. Ispuštanje pročišćenih otpadnih voda s predmetnog područja, moguće je samo uz minimalno drugi ili treći stupanj pročišćavanja ovisno o veličini gravitirajućeg područja.

Primjenljiv je razdjelni sustav odvodnje uz potpuno čišćenje sanitarnih otpadnih voda i eventualno čišćenje oborinskih voda. Osnovni princip jest da mjesto ispuštanja pročišćenih otpadnih voda bude van II zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće. Obzirom da se na području uz Ervenik i Mokro polje Zrmanja nalazi u II zoni sanitarne zaštite potrebno je otpadne vode izvesti van zone, pročititi i upustiti u tlo. Studijom zaštite voda Šibensko-kninske županije dati su mogući primjeri i preporuke tipova uređaja za pročišćavanje za područja gdje je potrebna biološka obrada otpadnih voda.

Na području gdje nije izgrađen sustav odvodnje otpadnih voda, ili gdje nije planirana izgradnja javnog sustava, odvodnju otpadnih voda kućanstava je potrebno riješiti izgradnjom vodonepropusnih septičkih jama, koje će se prazniti putem nadležnog komunalnog poduzeća (na izgrađene sustave odvodnje) i odvoziti talog na deponij određen po sanitarnom organu općine.

Zaštita od voda

Mokro polje je smješteno na donjem dijelu gornjeg sliva rijeke Zrmanje.

Tok Zrmanje je presjekao ovo melioraciono područje na dva dijela; sjeverni na desnoj obali rijeke izložen je poplavama velikih voda Zrmanje, a južni je prijevojem i visokim potpornim zidom uz Zrmanju odvojen u depresiju na lijevoj obali Zrmanje. Na desnoj strani rijeke Zrmanje se nalazi 360 ha poljoprivrednih površina od kojih je 50 ha izloženo poplavama velikih voda ove rijeke, a na lijevoj strani se nalazi 130 ha. Najniži dijelovi polja su niži za desetak metara od razina velikih voda Zrmanje, a odvodnjavaju se ponorima u polju, od kojih su dva najveća, iako mala, uz cestu podno sela Mokro polje, na sjeveroistočnoj strani polja. Zbog ovakve situacije poplave često dugo ostaju na cijeloj površini, jer se suvišna voda sporo odvodi ponorima, te su iz tog razloga na površini cca 180 ha uglavnom livade.

U svrhu uređenja vodnog režima potrebno je;

- urediti korito Zrmanje kroz polje čime bi se spriječile poplave
- na desnoj strani (sjeverni dio polja je potrebno izvesti lateralni kanal za prihvat brdskih voda)
- na desnoj i lijevoj strani je potrebno izvesti kanalsku mrežu koja bi odvodila suvišne vlastite vode u Zrmanju i ponore na lijevom dijelu ovog polja.

Erveničko polje je po prostranstvu drugo kraško polje u slivu Zrmanje, a nalazi se u njenom srednjem toku između Mokrog i Žegarskog polja. Ovo je otvoreno kraško polje sa 380 ha obradivih površina uz čiji sjeverni rub protječe rijeka Zrmanja. Regulacijom Zrmanje, iako skromnih razmjera uveliko se smanjilo i skratilo njeno izlivanje po polju, a tomu je pomoglo i uklanjanje nekih mlinskih brana. Polje se ipak povremeno poplavi i to od brdskih voda jer nema obuhvatnog kanala da ih sprovede po rubovima polja do korita Zrmanje. Nedostaju i odvodni kanali za unutrašnju odvodnju, zbog čega se na većem dijelu površina ne može vršiti uzgoj poljoprivrednih kultura, dok se na ostalom dijelu polja uglavnom siju žitarice.

Za uređenje vodnog režima u ovom polju potrebno je:

- regulirati rijeku Zrmanju na potreban način
- izvesti obodne kanale
- izvesti unutrašnju mrežu otvorenih kanala

Bujićini tokovi mogu stvarati jača erozijska žarišta i tako ugrožavati okolna područja. Zbog ispiranja tla za vrijeme jakih kiša, bujice dovode u najdonje dijelove velike količine nanosa. Uslijed toga se stvaraju veliki nanosni čunjevi koji izdižu dno korita. Ukoliko se ukaže potreba za zaštitom eventualno ugroženih poljoprivrednih površina ili objekata ugroženih djelovanjem bujica, zaštita se može osigurati intervencijama i radovima na slivu: regulacijski radovi, izgradnja pregrada za zaustavljanje nanosa, čišćenje nanosa, pošumljavanje i dr.

1.1.3.5 Gospodarenje otpadom

Problematika gospodarenja otpadom na području Općine Ervenik uklapa se u stanje koje je trenutno prisutno gotovo u svim jedinicama lokalne samouprave u Šibensko-kninskoj županiji². Trenutna situacija vezana za gospodarenje otpadom je nepovoljna iz više razloga, među kojim su najvažniji tehničke i financijske mogućnosti jedinica lokalne samouprave uključujući i Općinu Ervenik. Na području Općine Ervenik nema odlagališta otpada. Isto se koristi na teritoriju Općine Biskupija, tzv „Mala Promina“. Općina Ervenik je provela postupak sanacije divljih odlagališta kroz 2011. i 2012. godinu kada je sanirano 80% svih divljih odlagališta na općinskom području, dakle u najvećem dijelu, sufinancirano iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Preostala, a nesanirana divlja odlagališta, Općina planira, također u suradnji sa Fondom sanirati u najkraćem razdoblju³.

Bez obzira na uzroke, posljedice neprimjerenog gospodarenja komunalnim i ostalim vrstama otpada su brojne, od ekoloških i zdravstvenih kao što su nepovoljno stanje u prostoru koji je onečišćen raznolikim otpadom, smanjena kakvoće okoliša i kakvoće življenja te nepovoljni učinak na zdravstvene rizike stanovništva do socio-ekonomskih; smanjena vrijednost zemljišta i nekretnina, smanjena privlačnost lokaliteta za življenje i investiranje, negativni demografski trendovi i drugo.

Jedino sveobuhvatno rješenje problema otpada za Općinu Ervenik jest uspostava cjelovitog sustava za gospodarenje otpadom Prostornim planom Šibensko-kninske županije (SV ŠKŽ broj 11/02, 10/05 i 03/06) te Planom gospodarenja otpadom Šibensko-kninske županije (SV ŠKŽ broj 15/07) utvrđene su osnovne točke i postavke gospodarenja komunalnim i neopasnim otpadom zbog čega je potrebno:

---

² Plan gospodarenja Otpadom općine Ervenik za razdoblje 2010.-2017.

³ Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom općine Ervenik za 2014. godinu

- izraditi elemente sustava gospodarenja otpadom (CGO, transfer stanice i reciklažna dvorišta).
- izraditi Programe sanacija divljih odlagališta te uz sufinanciranje istih provesti sanaciju.

1.1.4 Stanje okoliša, prirodna i kulturna baština

1.1.4.1 Prirodna baština – Natura 2000

Osobitost Općine Ervenik predstavlja vrijedna krajobrazna i biološka raznolikost koja je, radi svog međunarodnog značaja, uvrštena u međunarodnu mrežu prirodne baštine Natura 2000, a koja je ujedno i najveća koordinirana mreža područja očuvane prirode u svijetu. Međunarodna ekološka mreža NATURA 2000 obuhvaća područja koja su, primjenom stručnih kriterija, utvrđena kao područja važna za očuvanje ili uspostavu povoljnog stanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i/ili divljih vrsta na europskoj i nacionalnoj razini. Za svako područje utvrđeni su ciljevi očuvanja i mjere zaštite prema Uredbi o proglašenju ekološke mreže (NN109/07).

Na području općine Ervenik u smislu zakona o zaštiti prirode zaštićeni su:

- *park prirode Velebit*, dio područja
- *nacionalni park Krka*, dio područja

Razmjerno vrlo mali dio *parka prirode Velebit* pripada općini Ervenik i to njegov jugoistočni dio. Za krajnji jugoistok Velebita može se reći da i nema obilježja parka prirode, ali su u trenutku proglašenja prevagnuli argumenti obuhvata cjelokupnog geografskog pojma planine, kao i planovi jednostranih hidroenergetskih zahvata na Zrmanji, u neposrednom podnožju planine (granice parka prirode obuhvatile su i veći dio Zrmanje). Stoga ne treba isključiti mogućnosti određene revizije granica Parka prirode, s tim da se Zrmanja tretira zasebno, što je logično.

Na području općine Ervenik u smislu zakona o zaštiti prirode zaštićen je i *nacionalni park Krka*. Dio područja – dio desne obale rijeke Krke se nalazi na području općine Ervenik. Nacionalni park Krka prirodni je fenomen jedinstven po svom obliču, morfogenezi, hidrološkim, fitogeografskim, zoogeografskim i drugim osobinama. Jedinstven je i kao svojevrsna okosnica kulturno-povijesne baštine.

1.1.4.2 Kulturno povijesna baština

Dosadašnja istraživanja i saznanja o ovom prostoru nedvojbeno svjedoče o kontinuitetu naseljenosti od prapovijesnih vremena do naših dana. Razne ljudske civilizacije i kulture koje su se smjenjivale tijekom stoljeća ostavile su brojne tragove svoje materijalne kulture na tom prostoru od pretpovijesnih gomila i gradina, rimskih građevina i groblja, starokršćanskih i ranosrednjovjekovnih crkvice do obrambenih građevina.

Značajni lokaliteti graditeljske baštine su: arheološka zona Ivoševci – Mokro polje – Radučić, obrambene građevine Otonska gradina i Keglevića gradina u Mokrom polju i akvadukt izvor Glib – Stara straža – Očestovo – Radučić.

Arheoloških lokaliteta ima na cijelom prostoru općine. Zastupljene su manje-više sve povijesne epohe. Značaj pojedinog lokaliteta ne ogleda se u veličini i broju nalaza već u činjenicama slojevitosti nalaza i potvrde o kontinuitetu življenja na tom prostoru. Količina i kvaliteta arheoloških nalazišta upućuju na zaključak o potrebi sustavnih arheoloških istraživanja.

Tablica 2. Popis arheoloških lokaliteta općine Ervenik

Naziv lokaliteta	Mjesto
Žeželj	Ervenik
Obruč	Ervenik
Jagodina	Ervenik
Romanička gradina	Ervenik
Dočić	Ervenik
Baklajuša	Ervenik
Ostrik	Mokro polje
Keglevića gradina	Mokro polje
Zavode	Mokro polje
Sučevići	Mokro polje
Vagići	Mokro polje
Čuker	Mokro polje
Crkvina	Mokro polje
Gradina	Oton
Tomićeva ograda	Oton
Otonska kula	Oton
njiva J. Čupkovića	Oton
Crkva sv. Petra	Bender
Rasodi	Bender
Rnjuše	Bender
Crkva sv. Đurđa	Pađane
Cvjetinac	Pađane
Krstine	Pađane
Radučka glavica	Radučić
zaselak Radići	Radučić
Grad	Radučić

- Izrazita disperziranost izgradnje s blagom koncentracijom uz prometne koridore.
- Nedostatna izgrađenost komunalne infrastrukture
- Neučinkovit sustav osiguranja prostora za javne i zajedničke namjene, odnosno osiguranja prostora od javnog interesa
- Jedinstvena područja prirodne baštine
- Izuzetno bogatstvo kulturno – povijesnog naslijeđa

1.2 GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA

1.2.1 Glavne gospodarske djelatnosti

Analiza gospodarskih kretanja u Općini Ervenik rađena je na temelju financijskih izvještaja slijedećih poduzetnika, obveznika poreza na dobit:

- Dionička društva,
- Društva s ograničenom odgovornošću,
- Javna trgovačka društva i
- Ustanova (domova).

Pri tome se mora uzeti u obzir, da su pokazatelji izvedeni prema sjedištu poduzeća i prema pretežitoj djelatnosti, iako neki od njih posluju na širem području te obavljaju i druge djelatnosti.

U općini Ervenik, prema godišnjem financijskom izvještaju za 2014. godinu, poslovala su ukupno dva poduzetnika, što je 0,1% od ukupnog broja poduzetnika u Šibensko-kninskoj županiji. Jedan poduzetnik poslovao je u djelatnosti stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti, a drugi je poslovao u djelatnosti umjetnost, zabava i rekreacija.

Tablica 3. Poduzetnici u općini Ervenik u 2014. godini prema djelatnostima (Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007.)

DJELATNOSTI NKD-a	BROJ PODUZETNIKA				
	2013.	%	2014.	%	INDEX 2014./2013.
M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1	0,0	1	50,0	100,0
R) Umjetnost, zabava i rekreacija	1	0,0	1	50,0	100,0
UKUPNO	2	100,0	2	100,0	100,0

Poduzetnici u općini Ervenik, u 2014. godini prema GFI, ostvarili su 79.202 kn prihoda, što je za 19,5% više u odnosu na 2013. godinu. Prihodi od 78.500 kn ostvareni su u stručnim, znanstvenih i tehničkim djelatnostima, što je za 18,9% više u odnosu na prethodnu, 2013. godinu. Prihodi od 702 kn ostvareni su u djelatnosti umjetnost, zabava i rekreacija, što je za 161,9% više u odnosu na prethodnu 2013. godinu

Tablica 4. Ukupni prihodi poduzetnika općine Ervenik u 2014. godini prema djelatnostima

DJELATNOSTI NKD-a	UKUPNI PRIHODI				
	2013.	%	2014.	%	INDEX 2014./2013.
M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	66.005	99,6	78.500	99,1	118,9
R) Umjetnost, zabava i rekreacija	268	0,4	702	0,9	261,9
UKUPNO	66.273	100,0	79.202	100,0	119,5

Kartogram 1. Struktura gospodarstva u općini Ervenik u 2014. godini prema ostvarenim prihodima

U 2014. godini, u gospodarstvu općine Ervenik bio je zaposlen jedan djelatnik, što je za 50,0% manje u odnosu na 2013. godinu kada su bila zaposlena dva djelatnika.

Tablica 5. Prosječan broj zaposlenih kod poduzetnika u općini Ervenik (prema GFI) u 2014. godini po djelatnostima

DJELATNOSTI NKD-a	BROJ ZAPOSLENIH				
	2013.	%	2014.	%	INDEX 2014./2013.
M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1	50,0	1	100,0	100,0
R) Umjetnost, zabava i rekreacija	1	50,0	0	0,0	0,0
UKUPNO	2	100,0	1	100,0	50,0

1.2.2 Stanje gospodarstva

Na području Općine Ervenik prosječni dohodak percapita za razdoblje 2010.-2012. godine iznosi 21.788 kuna i čini 67,8% državnog prosjeka.

Prosječni izvorni prihodi percapita u istom razdoblju iznose 232 kn i čine 0,3% državnog prosjeka. Prosječna stopa nezaposlenosti u razdoblju 2010.-2012. godine iznosi 34,5% i čini 52,5% državnog prosjeka.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje⁴, na području Općine Ervenik živi 1 osiguranik, radnik kod pravne osobe.

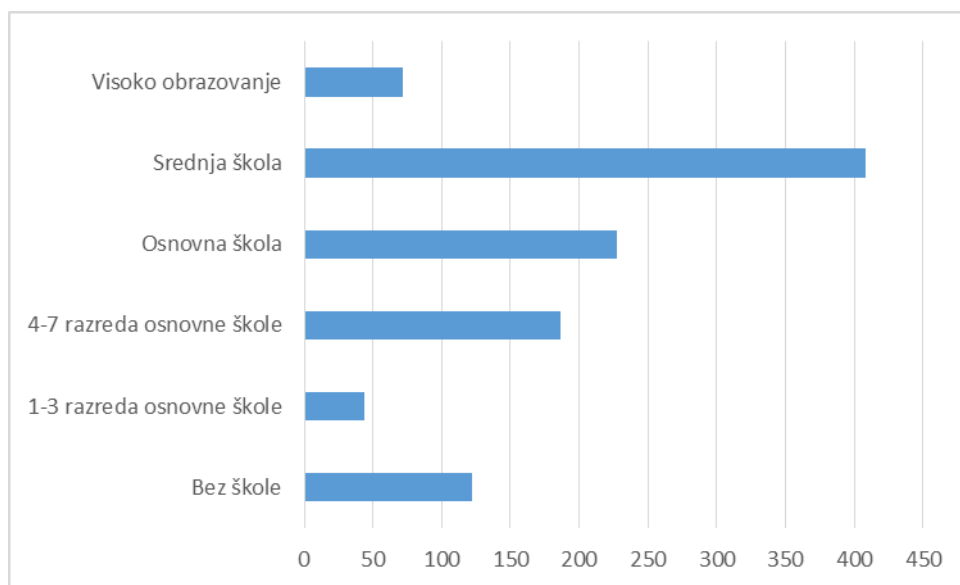
1.2.3 Tržište radne snage

Prosječan udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu od 16-65 godina za područje Općine Ervenik iznosi 70,6% i čini 84,5% nacionalnog prosjeka.

U stanovništvu Općine Ervenik starijem od 15 i više godina najveći udio zauzima stanovništvo sa završenom srednjom školom (38,53%), što je značajno manje od županijskog (53,65%) i državnog udjela (52,63%). Veliki udio zauzima i kategorija stanovnika bez škole (11,52%), što je posebno negativan pokazatelj ako se uspoređi sa županijskim (3,97%) i državnim (1,71%) udjelima.

Stanovništvo sa završenim visokim obrazovanjem zauzima udio od 6,8%, što je značajno manje od županijskog (13,21%) i državnog prosjeka (16,39%).

Grafikon 1. Stanovništvo općine Ervenik staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi

⁴ HZMO, Osiguranici mirovinskog osiguranja prema županijama, općinama i osnovama osiguranja, stanje na dan 31.10.2016.

Prosječna stopa nezaposlenosti u razdoblju 2010-2012. godine iznosi 34,5%, i čini 52,5% nacionalnog prosjeka.

Krajem prosinca 2014. godine, prema podacima hrvatskog zavoda za zapošljavanje, na području općine Ervenik evidentirano je 76 nezaposlenih osoba, što je u odnosu na kraj prosinca 2013. godine manje za 17,4%. Općina Ervenik sudjeluje sa 0,9% udjela u ukupnom broju nezaposlenih u Šibensko-kninskoj županiji. Prema kvalifikacijskoj strukturi u općini Ervenik, krajem prosinca 2014. godine najviše je bilo nezaposlenih osoba bez škole i nezavršenom osnovnom školom (22), koji u ukupnoj strukturi nezaposlenih općine Ervenik čine udio od 28,9%.

U odnosu na kraj prosinca 2013. godine u navedenoj skupini bilježi se povećanje broja nezaposlenih za 29,4%.

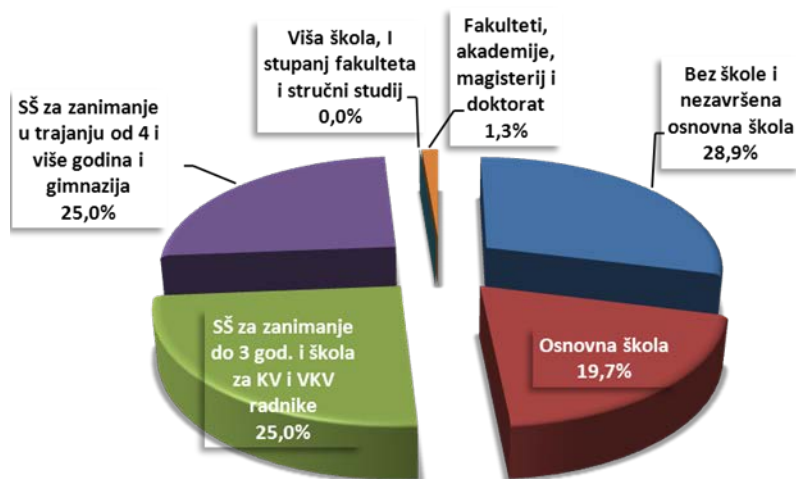
U ostalim kvalifikacijskim strukturama vidljivo je smanjenje broja nezaposlenih osoba.

Tablica 6. Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja (stručnoj spremi) na području općine Ervenik krajem prosinca 2014. godine

Kvalifikacijska struktura	BROJ NEZAPOSLENIH				
	XII. 2013.	%	XII. 2014.	%	INDEX 2014./XII.2013.
Bez škole i nezavršena osnovna škola	17	18,5	22	28,9	129,4
Osnovna škola	24	26,1	15	19,7	62,5
SŠ za zanimanje do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	25	27,2	19	25,0	76,0
SŠ za zanimanje u trajanju od 4 i više godina i gimnazija	26	28,3	19	25,0	73,1
Viša škola, I stupanj fakulteta i stručni studij	0	0,0	0	0,0	-
Fakulteti, akademije, magisterij i doktorat	0	0,0	1	1,3	100
Ukupno općina Ervenik	92	100,0	76	100,0	82,6
Ukupno Šibensko-kninska županija	8.974	100,0	8.202	100,0	91,4
Ukupno Republika Hrvatska	363.411	*	316.763	*	87,2
Udio ŠKŽ u RH	2,5	*	2,6	*	*
Udio općine Ervenik u ŠKŽ	1,0	*	0,9	*	*

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje – www.hzz.hr

Kartogram 2. Struktura nezaposlenih osoba u općini Ervenik prema razini obrazovanja krajem prosinca 2014. godine

Analizirajući aktivnost stanovništva Općine Ervenik u 2011. godini je u stanovništvu starijem od 15 godina bilo samo 15,3% aktivnog stanovništva, što je značajno manje od županijskog (42,18%) i državnog (49,45%) udjela.

Unutar podjele prema glavnim izvorima sredstava za život, u 2011. godini, najveći udio činili su stanovnici bez prihoda, čak 25,16% stanovnika, što je manje od županijskog (32,74%) i državnog udjela (32,15%). Stanovnici čiji je glavni izvor sredstava za život samo mirovina zauzimaju 23,9% (starosna mirovina) i 15,39% (ostale mirovine), što je veće od županijskih (15,68% starosna i 13,29% ostali oblici mirovine) i državnih (14,26% starosna i 11,33% ostali oblici mirovine) udjela.

Čak 15% stanovnika navodi socijalne naknade kao glavni izvor sredstava za život što je značajno više od županijskog (6,14%) i državnog (4,17%) udjela.

Analizirajući zaposlene prema zanimanju, u 2011. godini od ukupno 127 zaposlenih osoba, prevladavaju uslužna i trgovačka zanimanja (20,47%), a slijede zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji (16,54%) i jednostavna zanimanja (12,6%).

1.2.4 Ključni gospodarski sektori

1.2.4.1 Poljoprivreda

Poljoprivreda je sektor od izuzetnog značaja, jer ova gospodarska grana ostaje glavni korisnik raspoloživog zemljišta, proizvođač hrane kao strateškog resursa i izvor egzistencije za znatan dio stanovništva. Stoga poljoprivreda ima dominantan utjecaj na mogućnosti upravljanja održivim razvojem, zaštitu okoliša i očuvanje biološke raznolikosti.

Prema podacima APPRRR-a, na području općine Ervenik registrirana su 63 poljoprivredna gospodarstva na 1.256,18 ha, prijavljenih u stustav Arkod. Najviše poljoprivrednih gospodarstava evidentirano je u naselju Radučić; 27 poljoprivrednih gospodarstava sa 266 Arkod parcela, ukupne površine 61,69 ha.

Od ukupno 63 poljoprivredna gospodarstva, čak 79% poljoprivrednih gospodarstava ima površinu manju od 3 ha. 17,46% poljoprivrednih gospodarstava ima površinu između 3 i 20 ha, jedno poljoprivredno gospodarstvo ima površinu između 20 i 100 ha, te jedno poljoprivredno gospodarstvo površine između 100 i 1.500 ha. Na temelju iznesenih podataka može se zaključiti da su poljoprivredna gospodarstva vlasnici uglavnom malih i u pravilu vrlo usitnjenih poljoprivrednih površina, što se posljedično odražava i na mali proizvodni kapacitet gospodarstava. Analizom je uočena i slaba interakcija poljoprivredne proizvodnje i tradicijske gastronomije.

Prema vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta prevladavaju krški pašnjaci sa 478,82 ha, oranice sa 45,55 ha i livade sa 61,52 ha. Vinogradi zauzimaju 3,3 ha površine.

Biljni pokrivač i struktura zemljišta definirali su strukturu stočnog fonda na području općine Ervenik. Prema podacima APPRR-a, na dan 14.12.2015. godine evidentirano je 3787 grla u 159 poljoprivrednih gospodarstava. Prevladavaju ovce (3083 grla), goveda (413 grla) i koze (278 grla).

Pčelarstvo se može ocijeniti kao manje značajno sa 2 registrirana poljoprivredna gospodarstva i 150 košnica.

Prevladavajući organizacijski oblik poljoprivrednih gospodarstava čine obiteljska poljoprivredna gospodarstva; registrirana su 117 obiteljska gospodarstva i jedna zadruga. Prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva bez člana (77,78%).

Analizirajući dob nositelja obiteljskih gospodarstava, dominiraju nositelji stariji od 65 godina (61,87% obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava), što ukazuje na problem dobne strukture nositelja poljoprivrednih gospodarstava.

Nadalje, analizirajući poljoprivredna gospodarstva prema školskoj spremi nositelja, prema podacima APPRR-a, prevladava kategorija osnovne škole (24,79%), a slijede kategorije završene osnovne škole (23,93%) i bez škole (23,93%), uz napomenu kako za veliki broj članova nema podataka (24,79%). Problem nedostatka specifičnog znanja među poljoprivrednicima dovodi do niske razine inovativnih gospodarskih projekata i primjene suvremenih tehnoloških dostignuća u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi.

1.2.4.2 Turizam

Općina Ervenik ima veliki turistički potencijal očuvanoga okoliša i jedinstvene prirodne i kulturne baštine. Trenutno, na prostoru Općine ne postoje objekti registrirani za smještaj turista. Ne postoji ni tematska turistička ponuda koja bi povezala poljoprivrednu proizvodnju i tradicijsku gastronomiju.

1.2.4.3 Obrti

Prema podacima baze podataka Obrtnog registra, u 2016. godini, na području Općine Ervenik, registrirana su tri obrta; dva obrta za trgovinu i jedan za ugostiteljstvo.

- Nerazvijena gospodarska struktura
- Nizak stupanj udjela i odljev stručnog visokoobrazovanog stanovništva
- Prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva, vlasnici uglavnom malih i u pravilu vrlo usitnjenih poljoprivrednih površina, što se posljedično odražava i na mali proizvodni kapacitet gospodarstava.
- Nedostatak smještajne i tematske turističke ponude, tematskih i poučnih staza, interakcije poljoprivredne proizvodnje i tradicijske gastronomije
- Prisutna je tradicija u poljoprivrednoj proizvodnji i stočarstvu

1.3 LOKALNA ZAJEDNICA, DRUŠTVENE I KOMUNALNE DJELATNOSTI

1.3.1 Stanovništvo

1.3.1.1 Broj i kretanje stanovnika

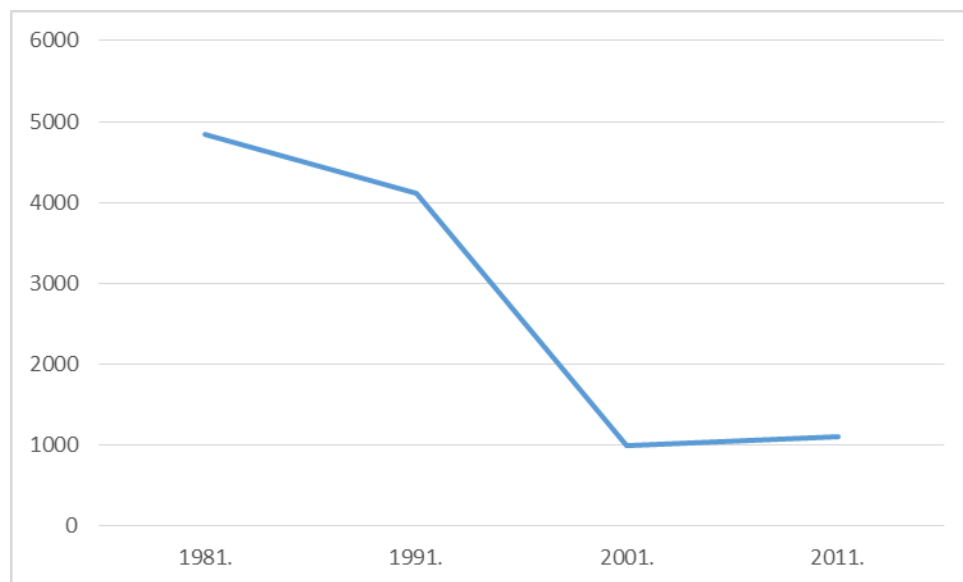
Obilježja stanovništva zasigurno su vrlo bitne značajke svakog područja, jer pojedine demografske karakteristike u velikoj mjeri determiniraju njegov gospodarski, kulturni i opći društveni razvitak.

Prema rezultatima popisa stanovništva 2011. godine, Općina Ervenik broji 1.105 stanovnika, što čini 1,01% stanovnika Šibensko kninske županije.

Prosječna gustoća naseljenosti na području općine Ervenik iznosi 5,18 st/km², pa se može zaključiti da se radi o slabo naseljenom području.

Razmatrajući kretanje stanovništva od popisa 1981. godine, na području Općine Ervenik, evidentan je konstantan i rapidni pad broja stanovnika (za čak 3.731 stanovnika), tek je u posljednjem popisnom razdoblju došlo do stagnacije, odnosno do blagog rasta broja stanovnika (porat za 117 stanovnika, odnosno 11%).

Grafikon 2. Kretanje stanovnika Općine Ervenik u razdoblju 1981-2011.

1.3.1.2 Strukture

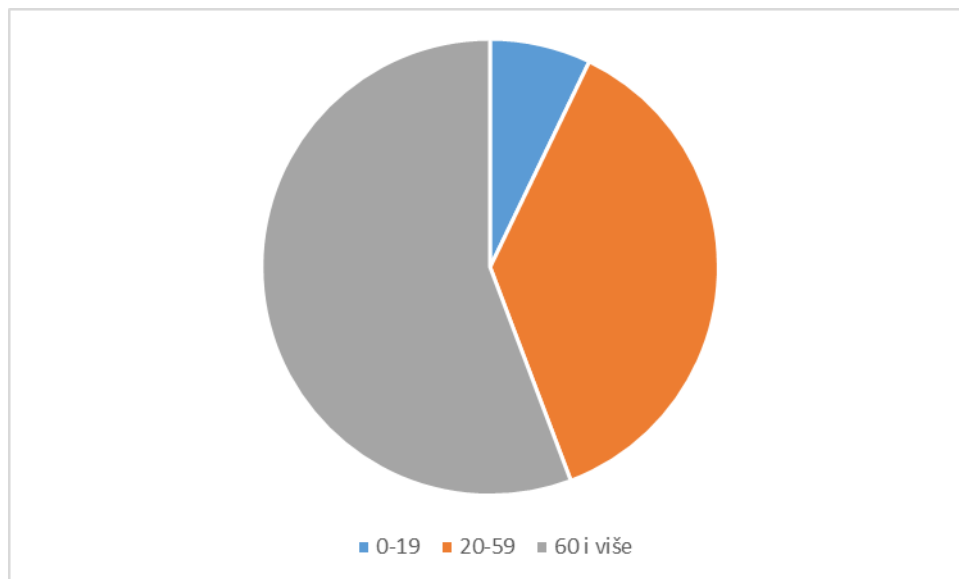
Općine Ervenik ima izrazito nepovoljnu starosnu strukturu, jer ima izrazito više starog (60 i više godina; 616 stanovnika), nego mladog stanovništva (0-19 godina; 79 stanovnika).

Prosječna starost stanovnika Općine Ervenik iznosi 58,1 godinu i značajno je veća od prosječne starosti Šibensko-kninske županije (44,1 godina) i prosječne starosti u Republici Hrvatskoj (41,7 godina).

Indeks starenja je postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 - 19 godina, a indeks veći od 40 posto ukazuje na proces starenja stanovništva.

Prosječni indeks starenja na području Općine Ervenik je izrazito nepovoljan i iznosi 779,7 i značajno je veći od županijskog (146,1) i državnog indeksa starenja (115).

Grafikon 3. Dobne skupine

Koeficijent starosti je postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu, a kad isti prijeđe 12 posto, smatra se da stanovništvo ulazi u proces starenja.

Koeficijent starosti, koji iznosi 55,7, također je vrlo nepovoljan i izrazito je veći od županijskog (29) i državnog indeksa starosti (24,1).

1.3.1.3 Ekonomsko stanje stanovništva

Od ukupnog broja stanovnika Općine Ervenik, njih 278 (25%) nema nikakvog prihoda. Budući da je stanovništvo staro, ne začuđuje podatak da je mirovina glavni izvor sredstava za život za više od 39,28% stanovnika. Samo 88 stanovnika (cca 8%) ima prihode od stalnog rada, a čak 166 stanovnika, odnosno 15% prima socijalne naknade.

1.3.1.4 Obrazovanost stanovništva

Obrazovanost stanovništva Općine Ervenik daleko je od poželjnog i potrebnog. Naime, od ukupno 1059 osoba starijih od 15 godina, njih čak 43,15% nije završilo više od osnovne škole. Najveći udio u obrazovnoj strukturi zauzima kategorija stanovnika sa završenom srednjom školom (38,53%), dok kategorije stanovništva koje su završile više i visoko školsko obrazovanje zauzimaju udio od 6,8%, što je niže od županijskog (13,21%) i državnog udjela (16,39%).

Navedeni podaci ocrtavaju izrazito nepovoljnu obrazovnu strukturu, pogotovo ako se uzme u obzir iznimna važnost i značenje obrazovanja kao pokretača rasta i razvoja. Bez znatnije izmjene obrazovne strukture stanovništva, teško se može računati na uspjeh razvojnih strategija i planova.

Negativni pokazatelji u dobnoj strukturi stanovništva imaju mnoge nepovoljne utjecaje, prije svega vezane uz tržište rada i mirovinske rashode, jer se sužavanje radno – vitalne osnove lokalnog stanovništva negativno odražava na stupanj ekonomske aktivnosti i gospodarske razvijenosti. Pored toga, opterećenost radno aktivnog stanovništva radno neaktivnim dijelom populacije u sklopu starog stanovništva zahtijeva povećanje socijalnih, zdravstvenih i mirovinskih izdataka.

1.3.2 Stanovanje

Na području Općine Ervenik nalazi se 1179 stana, od čega se većina (1086, odnosno 92%) koriste za stalno stanovanje. Od ukupno 1086 stanova za stalno stanovanje, 511 ih je (47%) nastanjeno. 7,8% stanova se koristi povremeno, pretežno za odmor i rekreaciju.

- Promatrajući kretanje stanovništva od popisa 1981. godine, na području Općine Ervenik evidentan je konstantan i rapidan pad broja stanovnika.
- Izrazito nepovoljni pokazatelji u dobnoj strukturi stanovništva
- Mirovina glavni izvor sredstava za život za više od 39,28% stanovnika
- 25% stanovnika ne prima nikakve prihode
- Najveći udio u obrazovnoj strukturi zauzima kategorija stanovnika sa završenom srednjom školom (38,53%), dok kategorije stanovništva koje su završile više i visoko školsko obrazovanje zauzimaju udio od samo 6,8%, što je značajno niže od županijskog (31,21%) i državnog udjela (16,39%)
- 1.179 stanova, od toga se 92% stanova koristi za stalno stanovanje

1.3.3 Društvena infrastruktura

Stanje društvene infrastrukture na području Općine Ervenik može se ocijeniti kao slabo razvijeno. Ne postoji dječji vrtić niti osnovna škola. Ambulante se nalaze u naseljima Ervenik i Mokro Polje. Od ostalih sadržaja društvene infrastrukture, nalaze se vjerski sadržaji, u svim naseljima,

objekti za kulturne sadržaje i jedan objekt za sportske sadržaje u naselju Radučić. Od udruga, registrirane su 2 udruge u oblasti kulture i jedna udruga civilnog društva.

Prema dostupnim izvorima i poznavanju stanja na prostoru Općine Ervenik, može se dati ocjena i o relativno lošoj urbanoj opremi naselja. Istovremeno, uočava se nedostatak javnih prostora nužan za razne društvene aktivnosti i podizanje standarda stanovanja.

Tablica 7. Društvena infrastruktura

	Dječji vrtić	Osnovna škola	Ambulanta	Ljekarna	Veterinarska ambulanta	Vjerski sadržaji	Objekti za kulturne sadržaje	Objekti za sportske sadržaje	Udruge u oblasti kulture	Ostale udruge civilnog društva	Sportske udruge
Ervenik	-	-	+	-	-	2	+	-	1	1	-
Mokro Polje	-	-	+	-	-	1	+	-	-	-	-
Oton	-	-	-	-	-	1	+	-	-	-	-
Padene	-	-	-	-	-	1	+	-	1	-	-
Radučić	-	-	-	-	-	1	+	+	-	-	-

1.3.4 Komunalne djelatnosti (komunalno gospodarstvo)

Komunalne djelatnosti i pružanje komunalnih usluga, kojima se zadovoljavaju neposredne potrebe stanovništva, spadaju u temeljne nadležnosti općine. Upravljanje lokalnim jedinicama usmjerava se prvenstveno na organiziranje i brigu za kontinuirano i djelotvorno funkcioniranje komunalnih služba. Komunalna infrastruktura obuhvaća javne površine, nerazvrstane ceste, groblja, javnu rasvjetu, objekte za opskrbu pitkom vodom, odvodnju otpadnih voda, zbrinjavanje otpada i tržnice na malo. Na području općine Ervenik, sukladno organizacijskoj strukturi i ustroju utvrđenom od strane središnje države i regionalne uprave te drugih ustanova javnog sektora, organizirana je elektroopskrba, vodoopskrba i odvodnja, poštanski promet, telekomunikacijski promet, emitiranje RTV signala i dr. U organizaciji jedinica lokalne samouprave uz pomoć Županije organizirana je zaštita od požara te komunalno gospodarstvo (javni linijski cestovni promet, gospodarenje otpadom, javna rasvjeta, uređenje javnih površina i dr.)

Tablica 8. Komunalne djelatnosti

	Vodovodna mreža (+ ili -)	Kanalizacija (+ ili -)	Elektroopskrba Trafostanice (broj)	Javna rasvjeta (+ ili -)	Cestovna povezanost	Vatrogasna služba (+ ili -)	Groblje (+ ili -)
Ervenik	-	-	6	+	ŽC,LC,NC	+	+
Mokro Polje	-	-	5	+	ŽC,LC,NC	-	+
Oton	-	-	5	+	ŽC,LC,NC	-	+
Pađene	-	-	2	+	DC,LC,NC	-	+
Radučić	+	-	3	+	DC,LC,NC	+	+

Tablica 9. Ostale javne djelatnosti

	Broj linija javnog cestovnog prijevoza	Stanica javnog prijevoza (+ ili -)	Poštanski ured (+ ili -)	Telefonska govornica (+ ili -)	Signal interneta*	Signal mobilne telefonije*	RTV signal*
Ervenik	-	+	-	-	2	2	2
Mokro Polje	-	+	-	-	2	2	2
Oton	-	+	-	-	2	2	2
Pađene	1	+	-	-	2	2	2
Radučić	1	+	-	-	2	2	2

* (0-nema, 1-slab, 2 - srednji, 3 - dobar)

1.3.5 Stupanj razvijenosti općine

Prema podacima iz prosinca 2013. godine, Općina Ervenik je bila jedna od slabije razvijenih jedinica lokalne samouprave, s obzirom da je po svom indeksu razvijenosti⁵ od 51,90% pripadala u II. skupinu razvijenosti (Područje posebne državne skrbi). Svi pokazatelji su nepovoljniji u odnosu na nacionalni prosjek.

⁵ Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj koji se računa kao ponderirani prosjek više osnovnih društveno-gospodarskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te se na temelju odstupanja vrijednosti pokazatelja od državnog prosjeka jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razvrstavaju u skupine razvijenosti; Izvor: www.razvoj.gov.hr

Tablica 10. Indeks razvijenosti

	Vrijednosti osnovnih pokazatelja	Vrijednosti standardiziranih pokazatelja u odnosu na nacionalni prosjek
Prosječni dohodak per capita 2010-2012.	21.788	67,8%
Prosječni izvorni prihodi per capita 2010-2012.	232	0,3%
Prosječna stopa nezaposlenosti 2010-2012.	34,5%	52,5%
Kretanje stanovništva 2010-2012.	66,4	43,2%
Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina	70,60%	84,5%
Indeks razvijenosti	51,90	
Skupina	50-75% (II.)	

Izvor: www.razvoj.gov.hr

- Slabo razvijena društvena infrastruktura; nepostojanje športskih, kulturnih, socijalnih i drugih sadržaja,
- Nepostojanje uslužnih sadržaja i urbane opreme zahtjeva izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih uslužnih sadržaja kako bi se povećao pristup uslugama u smislu udaljenosti i dostupnosti, kao i učinci na socijalnu uključenost.
- II. skupina JLS po indeksu razvijenosti – Područje posebne državne skrbi

1.4 INSTITUCIJE RAZVOJNOG UPRAVLJANJA

Na razvojno upravljanje, oblikovanje i provedbu javnih politika, formuliranje strategija, te njihovu implementaciju pored ostalih faktora (ekonomskih, prostornih, demografskih, socioloških, političkih i dr.) veliki značaj imaju institucije⁶.

Na području općine Ervenik djeluju institucije državne, županijske i lokalne razine.

Institucije državne razine

Ministarstva, državni uredi i državne upravne organizacije središnja su tijela državne uprave, a uredi državne uprave u županijama su prvostupanjska tijela državne uprave.

Ministarstvo je nositelj izrade i pripreme nacрта prijedloga zakona i prijedloga drugih propisa u okviru resora ili upravnog područja, neposredno primjenjuje zakone i druge propise te osiguravaju provedbu zakona i drugih propisa. *Ministarstva imaju ključnu ulogu i utjecaj na razvoj svakog područja.* Od posebne važnosti za istaknuti je Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Ministarstva zaštite okoliša i prirode, te Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Državni uredi ustrojeni su za obavljanje poslova državne uprave u jednom ili više upravnih područja koja su od posebnog značaja za učinkovitiji rad Vlade.

Za razvojno upravljanje na u lokalnoj samoupravi od posebnog je značaja Državni ured za upravljanje državnom imovinom. Ovo se ističe zbog još uvijek prisutnih dubioza u vlasništvu i nerazriješenih odnosa i pravu raspolaganja zemljištem koja je bila bivše društveno vlasništvo između općina/gradova sa jedne i Države (Hrvatske šume) s druge strane.

Državne upravne organizacije se ustrojene su za obavljanje poslova državne uprave u jednom ili više upravnih područja.

Posebno je od značajna državna geodetska uprava sa područnim jedinicama za katastar zemljišta. Ovo je naročito važno za poslove prostornog uređenja i gospodarenje prostorom u cjelini.

Postupnom transformacijom poslova državne uprave sve su prisutnije **nezavisne regulatorne agencije** kao nezavisna regulatorna tijela utemeljena na zakonima i formalno izdvojena iz sustava državne uprave, i odgovorna su izravno parlamentu.

---

⁶ Institucije su pravila ponašanja u određenom društvu, ili formalnije rečeno, ograničenja koja je čovjek iznašao kako bi oblikovalo ljudske interakcije. (North, 2003). Institucije su ustanove koje određuju političko ponašanje stvaranjem složene strukture norme koje služe da ograničavaju individualni izbor i akciju (Baker, 2011.).

Sve prisutnija agencifikacija javnih poslova sužava prostor prijenosa ovlasti na lokalnu samoupravu sukladno načelima političke decentralizacija i umanjuje značaj lokalnih jedinica.

Nejasni odnosi i komunikacijski kanali, nedefiniran nadzor, politička kontrola i autonomija agencija ne pruža mogućnost gotovo nikakvog utjecaja jedinica lokalne samouprave na rad agencija premda se može raditi o veoma važnim aktivnostima za jedinicu lokalne samouprave.

Pored mnoštva agencija, zbog značaja pojedinih javnih poslova za jedinice lokalne samouprave za područje ove općine najznačajnija je **Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju**, osnovana radi operativne provedbe mjera tržišne i strukturne potpore u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Institucije državne razine djeluju preko **Ureda državne uprave** u Šibensko kninskoj županiji. Ured državne uprave u Šibensko–kninskoj županiji obavlja poslove državne uprave na području Šibensko-kninske županije utvrđenom zakonom kojim se uređuje područje županije, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. Sjedište Ureda državne uprave u Šibensko-kninskoj županiji je u Šibeniku. Ured državne uprave u Šibensko-kninskoj županiji obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na: gospodarstvo (industrija, brodogradnja, energetika, rudarstvo, trgovina, obrtništvo, vodno gospodarstvo, ribarstvo, pomorstvo, promet i veze, turizam, poljoprivreda i šumarstvo i lovstvo); društvene djelatnosti (prosvjeta, kultura, informiranje, šport i tehnička kultura, briga o djeci i tjelesna kultura, radni odnosi, tržište rada i odnosi sa sindikatima, zdravstvena zaštita, zdravstveno osiguranje, socijalna skrb, sanitarna inspekcija, zaštita civilnih žrtava iz Domovinskog rata, zaštita hrvatskih državljana sudionika II svjetskog rata, zaštita vojnih i civilnih invalida II svjetskog rata i zaštita osoba stradalih u obavljanju obvezne vojne službe od 15. 5. 1945., te članova njihovih obitelji, zaštita prava i rješavanje o statusu članova obitelji poginuloga, zatočenoga ili nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, te hrvatskih branitelja, kao i suradnja u poslovima u svezi s ekshumacija i sahranom posmrtnih ostataka žrtava rata); obnova ratom razrušenih objekata;

imovinsko – pravne poslove (poslovi u svezi izvlaštenja i drugih ograničenja vlasništva, uređivanje vlasničko – pravnih odnosa i denacionalizacija); opću upravu (osobna stanja građana i poslovi matičarstva, udruge, popisi birača, evidencije o hrvatskom državljanstvu) te nadzor nad zakonitošću općih akata predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave,

Za obavljanje poslova iz djelokruga Ureda državne uprave u Šibensko–kninskoj županiji u sjedištu Ureda ustrojene su slijedeće unutarnje ustrojstvene jedinice:

- 1. Služba za gospodarstvo i imovinsko-pravne poslove**
- 2. Služba za društvene djelatnosti**
- 3. Služba za opću upravu**
- 4. Služba za zajedničke poslove**

Za obavljanje poslova iz djelokruga Ureda državne uprave u Šibensko-kninskoj županiji na

kninskom području osnovana je **Ispostava u Kninu** za područje grada Knina, te općina Ervenik, Kistanje, Biskupija, Kijevo i Civiljane.

Što se tiče uloge državne uprave u pravcu pomoći u osmišljavanju razvoja može se ocijeniti da je njihova uloga prvenstveno pasivna, a pristup birokratski.

Postupnom transformacijom poslova državne uprave sve su prisutnije nezavisne regulatorne agencije kao nezavisna regulatorna tijela utemeljena na zakonima i formalno izdvojena iz sustava državne uprave, i odgovorna su izravno parlamentu. Nejasni odnosi i komunikacijski kanali, nedefiniran nadzor, politička kontrola i autonomija agencija ne pruža mogućnost gotovo nikakvog utjecaja jedinica lokalne samouprave na rad agencija premda se može raditi o veoma važnim aktivnostima za jedinicu lokalne samouprave.

Pored mnoštva agencija, zbog značaja pojedinih javnih poslova za jedinice lokalne samouprave za područje ove općine najznačajnija je **Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju**, osnovana radi operativne provedbe mjera tržišne i strukturne potpore u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Od javnih poduzeća a čija djelatnost ima znatan utjecaj na život i rad ovom područja su Hrvatske elektroprivreda, Hrvatske i županijske ceste, Hrvatske Šume i posebno Hrvatske vode.

- Što se tiče uloge državnih institucija u dosadašnjem razvitku općine, misleći posebno na urede pojedinih ministarstava i Ured državne uprave, koji su izravno pod kontrolom središnje države, može se kazati da je njihova uloga u razvitku općine bila prvenstveno pasivna, a pristup birokratski.
- Od javnih poduzeća čija djelatnost ima znatan utjecaj na život i rad ovom područja su Hrvatske elektroprivreda, Hrvatske ceste, Hrvatske Šume i posebno Hrvatske vode. Naveden institucije su organizirane i uhodane, međutim ustrojene su hijerarhijski po vertikali, i znatno su birokratizirane, tako da su horizontalne veze lokalnih čelnika sa njima, odnosno njihovim podružnicama, često su složene i slabo operativne.
- Sve prisutnija agencifikacija javnih poslova sužava prostor prijenosa ovlasti na lokalnu samoupravu sukladno načelima političke decentralizacija i umanjuje značaj lokalnih jedinica. Utjecaj lokalnih čelnika na rad agencija na području lokalne jedinice je zanemariv.

Navedene institucije su organizirane i uhodane, međutim ustrojene su hijerarhijski po vertikali, i znatno su birokratizirane, tako da su horizontalne veze jedinice lokalne samouprave sa njima, odnosno njihovim podružnicama, često složene i slabo operativne⁷.

Institucije županijske razine

Prema odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (pročišćeni tekst) („Narodne novine“, broj 19/13) županija je jedinica područne (regionalne) samouprave čije područje predstavlja prirodnu, povijesnu, prometnu, gospodarsku, društvenu i samoupravnu cjelinu, a ustrojava se radi obavljanja poslova od područnoga (regionalnog) interesa.

Županija u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove od područnoga (regionalnog) značaja, a osobito poslove koji se odnose na: obrazovanje, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, održavanje javnih cesta, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova, izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata vezanih uz gradnju te provedbu dokumenata prostornog uređenja za područje županije izvan područja velikoga grada te ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Županija svoje djelovanje ostvaruju putem Župana, Županijske skupštine, ustrojenih upravnih odjela⁸ i ustanova.

Temeljem posebnih propisa, a značajni su za razmatrano područje ustrojeni su:

- Javna ustanova Županijski zavod za prostorno uređenje,
- Javna ustanova razvojna agencija Šibensko kninske
- Županijska uprava za ceste,

Javna ustanova Županijski zavod za prostorno uređenje,

Stručne poslove prostornog uređenja za županiju obavlja zavod za prostorno uređenje županije, i to izradu, odnosno koordinaciju izrade i praćenje provedbe prostornih planova područne (regionalne) razine, pripremu polazišta za izradu prostornih planova užih područja, te pružanje stručne savjetodavne pomoći u izradi prostornih planova lokalne razine.

Posebna ovlast je davanje mišljenja na PPUO o usklađenosti s PPŽ u postupku ishoda suglasnosti ministarstva.

---

⁷ Današnje JLS se više pojavljuju kao inicijatori, pokretači rješavanja pitanja od interesa za svoje stanovništvo, one se često nalaze u poziciji da se obraćaju molbama i zahtjevima pojedinim državnim tijelima i agencijama. Krajnje je neprimjereno da neposredno izabrani čelnici JLS, koji imaju demokratski legitimitet, na koje je prenesen dio suvereniteta građana, moljaku administrativno osoblje (činovnike). Ovim se umanjuje rezultat demokratske legitimacije.

⁸ Upravni odjel za prosvjetu, znanost, kulturu i šport, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za gospodarstvo, Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj, Upravni odjel za pomorstvo, promet i otočni razvoj Jedinica za unutarnju reviziju, Upravni odjel za zaštitu okoliša i komunalne poslove, Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju.

Javna ustanova razvojna agencija Šibensko kninske od 01.01.2012. g. ranija Regionalna razvojna agencija Šibensko-kninske županije preimenovana je Javnu ustanovu Razvojna agencija Šibensko-kninske županije, koja je i dalje u 100% vlasništvu Šibensko-kninske županije. Tijela Agencije su Upravno vijeće i ravnatelj. Upravno vijeće upravlja Agencijom, a ravnatelj zastupa i predstavlja Agenciju. Ravnatelj za svoj rad odgovara Županu i Upravnom vijeću. Agencija brije 19 djelatnika.

Značajnije djelatnosti agencije su: koordinacija izrade ŽRS i sustava baze razvojnih projekata, praćenje provedbe ŽRS-e, koordinacija svih aktivnosti vezanih za regionalni razvoj između JLS u županiji, poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim jedinicama područne (lokalne) samouprave te međuregionalne i prekogranične suradnje, pružanje tehničke i savjetodavne potpore u programima međunarodne i regionalne suradnje, potpora razvojnim programima uključujući i javno-privatna partnerstva, izravne investicije, joint venture inicijative, pružanje tehničke pomoći lokalnim vlastima u izradi projektnih prijedloga za financiranje kroz fondove EU i dr., izrada studija i elaborata za potrebe županije i JLS, provođenje specijalističkih edukativnih programa, obavljanje svih poslova koji se odnose na poticanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva (edukacija, promidžba, kreditiranje, monitoring, izdavanje jamstava i druge usluge poduzetnicima) i dr.

- Što se tiče ulogu županijskih upravnih tijela i javnih ustanova može se kazati da su institucije organizirane i uhodane. Nedovoljno je sudjelovanje upravnih tijela u strateškom planiranju, u izradi razvojnih programa, pripremi, provedbi i praćenju razvojnih projekata.
- Suradnja upravnih tijela i javnih ustanova na rješavanju tekućih i razvojnih pitanja sa općinom Ervenik je nedovoljna.

Institucije lokalne razine

Institucija lokalne razine je jedinica lokalne samouprave, odnosno Općina Ervenik, koja je ključna je institucija razvojnog upravljanja. Područje današnje općine Ervenik je do 1992. bilo u sastavu velike Općine Knin. Zakonom o područjima županija, gradova i općina područje je dobilo status općine, za čija tijela su provedeni izbori početkom 1993.g. nakon čega su konstituirani općinsko vijeće i poglavarstvo kao izvršno tijelo

Ključna uloga Jedinica lokalne samouprave određena je Ustavom, koji je odredio da se radi o institucijama koje neposredno ostvaruju potrebe građana.

Osnovni poslovi samoupravnog djelokruga kojeg trebaju obavljati jedinice lokalne samouprave navedeni su člankom 134. Ustava RH i to kao poslove kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a osobito poslove koji se odnose na uređenje naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje, komunalne djelatnosti, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu. Nadalje poslovi samoupravnog djelokruga utvrđeni su Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (čl.19.) i to na način sličan kako to navodi Ustav. Međutim, u Zakonu je navedeno da će se posebnim zakonima kojima se uređuju pojedine djelatnosti iz gore navedenih područja, odrediti poslovi koje je jedinica lokalne samouprave dužna organizirati te poslovi koje jedinica lokalne samouprave može obavljati, ako je osigurala uvjete za njihovo obavljanje. Što predstavlja svojevrsno derogiranje ustavnog princip «opće klauzule».

Premda im nije dodijeljena uloga gospodarskog razvoja, karakter lokalnih vlasti, njihova blizina građanima i najveća zainteresiranost za razvoj područja čini ih političkim odgovornima uočavati probleme područja, odrediti prioritete, koncipirati razvojne planove i programe, iznalaziti načine rješavanja problema, poticati sva druga tijela, od županije do države da rješavaju probleme područja i predlažu optimalna rješenja. U danom okruženju i danim instrumentima trebaju raspolagati na najučinkovitiji način.

Upravljačku strukturu u lokalnoj zajednici razmatramo kroz tri komponente, i to:

- a). Političko-izvršnu komponentu (načelnik i općinsko vijeće),
- b). Upravnu komponentu (jedinствени upravni odjel) i
- c). Mjesnu samoupravu (mjesni odbori)

U okviru političko-izvršne komponente lokalnih vlasti načelnik i zamjenik imaju visokostručnu spremu što znatno može doprijeti radu općinske uprave.

U jedinici lokalne samouprave zaposleno je ukupno 6 djelatnika, 2 profesionalnih dužnosnika i 4 djelatnika u upravi (pročelnik s VSS i 3 referenta sa SSS).

Pored relativne popunjenosti lokalne uprave, *evidentan je nedovoljno razvijen sustav za pripremu i provedbu programa i projekata.*

Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi uređeno je da se u osnivaju mjesni odbori kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana.

Na području općine Ervenik, osnovani su mjesni odbori : Ervenik, Mokro Polje, Radučić, Pađene i Oton.

Od ostalih institucionalnih aspekta značajnih za razvoj, odnosno zahvate na području Općine, od

značaja je stanje i mogućnost uređivanja imovinsko pravnih odnosa. Konkretno se odnosi na stanje podatka o vlasništvu, odnosno stanju zemljišnih knjiga i katastarskih operata. Podaci za područje Općine Ervenik vode se u zemljišno knjižnom odjelu ZKO Knin.

Provedbom mjera i aktivnosti prostornog uređenja od državne, županijske do lokalne razine uspostavljen je sustav prostornih planova od prostornog plana županije preko PPUO gradova i općina do urbanističkih planova uređenja, čime je cijelo područje Općine pokriveno dokumentima prostornog uređenja koje se prema potrebama mijenjaju i dopunjuju. Za obavljanje javnih usluga lokalna samouprava osniva trgovačka društva. U općini Ervenik nisu osnovana trgovačka društva za obavljanje komunalnih djelatnosti.

LEADER pristup je mehanizam provedbe mjera politike ruralnog razvoja Europske unije, a temelji se na realizaciji lokalnih razvojnih strategija kojima upravljaju lokalne akcijske grupe. Lokalna akcijska grupa (LAG) je partnerstvo predstavnika javnog, gospodarskog i civilnog sektora određenog ruralnog područja koje je osnovano s namjerom izrade i provedbe lokalne razvojne strategije tog područja. Lokalna razvojna strategija (LRS) je CLLD strategija koja podrazumijeva lokalni razvoj pod vodstvom zajednice na način da se sudjelovanjem partnera na lokalnoj razini, izradi i provede integrirana lokalne strategije koja pomaže njihovom području u prijelazu ka održivoj budućnosti. Lokalnom razvojnom strategijom se provode pojedine mjere iz programa ruralnog razvoja RH.

Općina Ervenik je u sastavu LAG-a „DINARA 1831“, zajedno sa Gradom Kninom, općinama: Kistanje, Biskupija, Cviljane i Općina Kijevo. Međutim, LAG je izgubio licencu, što će predstavljati teškoće korištenju potpora mjera ruralnog razvoja. Lokalna akcijska grupa još nema usvojenu novu lokanu razvojnu strategiju 2016. – 2020.

- Kapacitet općinske uprave za rješavanje javno-političkih problema na lokalnoj razini i poslova razvojnog planiranja, te pripreme, izrade, provedbe i programa i projekta, kao i za i prijave projekta na RSI fondove nije zadovoljavajući.
- Mjesna samouprava u općini je u institucionalnom pogledu razvijena, obzirom da su formirani svi mjesni odbori. Međutim nije u dovoljnoj mjeri osigurano aktivno sudjelovanje građana u odlučivanju o lokalnim specifičnim problemima. Većim učešćem u odlučivanju iskoristio bi se ljudski kapital, odnosno, kreativnost i inventivnost te osjećaj vlasništva nad problemima.
- Stanje evidencije imovinsko pravnih odnosa, zemljišnih knjiga i katastra zemljišta je otežavajući faktor u korištenju zemljišta (gradnja, uređenje, privođenje namjeni, šumsko-uzgojni radovi i sl.).
- Pokrivenost područja dokumentima prostornog uređenja i postajanje uhodanog sustava prostornog uređenja ima povoljnu utjecaj na nove zahvate u prostoru, odnosno korištenje uređenje i zaštitu prostora.
- U općini Ervenik nisu osnovana trgovačka društva za obavljanje komunalnih

2 SWOT ANALIZA

Na temelju ocjene stanja iz 1. Poglavlja, gdje su definirane razvojne potrebe i potencijali područja, te održanih radionica sa predstavnicima civilnog, gospodarskog i javnog sektora, u SWOT analizi daje se ocjena snaga i slabosti te prilika i prijetnji važnih za razvoj područja Općine Ervenik.

Tablica 11. Snage, slabosti, prilike i prijetnje područja općine Ervenik

SNAGE	SLABOSTI
• Očuvane i jedinstvene prirodne ljepote te kulurno-povijesna i tradicijska baština predstavlja komparativnu prednost za razvoj specifičnih oblika turizma (ruralnog, zdravstvenog, eko turizma i sl.). • Glavni dio agrarne strukture čine obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja posjeduju približno 80% zemljišta te čine osnovu za razvijanje seoskog turizma, ali i drugih posebnih oblika turizma vezanih za ruralni prostor. • Javne službe poštanskog prometa, telekomunikacija, emitiranje RTV signala, osiguranje javne rasvjete, brzi internet, zaštita od požara, obavljanje komunalnih djelatnosti poboljšalo je životne uvjete na području Općine. • Pokrivenost područja dokumentima prostornog uređenja, strateškim dokumentima vodnog gospodarstva i šumarstva, postajanje uhodanog sustava prostornog uređenja povoljno utječe na zahvate u prostoru, odnosno korištenje, uređenje i zaštitu prostora.	• Opći problemi komunalnog uređenja (zastarjela ili nedostatna infrastruktura, nedovršena vodovodna i neizgrađena kanalizacijska mreža) • Nerazvijena gospodarska struktura • Nije razvijeno korištenje alternativnih izvora energije unatoč povoljnim klimatskim prilikama • Prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva, vlasnici uglavnom malih i usitnjenih površina, što se posljedično odražava i na mali proizvodni kapacitet gospodarstva. • Neorganiziranost poljoprivrednih proizvođača i stočara, slabo organiziran otkup i nedostatni prerađivački kapaciteti u poljoprivrednoj proizvodnji • Nedostatak smještajne i tematske turističke ponude, tematskih i poučnih staza, interakcije poljoprivredne proizvodnje i tradicijske gastronomije • Neučinkovit sustav osiguranja prostora za javne i zajedničke namjene, odnosno osiguranja prostora od javnog interesa. • Negativni i zabrinjavajući demografski trendovi • Obrazovanost stanovništva daleko je od

	poželjnog i potrebnog. • Stanje društvene infrastrukture neprihvatljivo; nedostatak prostora za kulturno, školsko i športsko djelovanje.

PRILIKE	PRIJETNJE
• Nezagađeno tlo pogodno za ekološku proizvodnju • Sjedinjenost različitih, ali impresivnih elemenata i oblika na uskom području pruža izuzetnu prirodnu osnovu za razvoj turizma, specifične poljoprivredne proizvodnje (u obiteljskim gospodarstvima) vezane uz zdravu hranu. • Jedinstvena područja prirodne baštine, te pripadajuća flora i fauna. • Izuzetno bogatstvo kulturno-povijesnog naslijeđa te brojna zaštićena kulturna dobra. • Novi motivi dolaska turista, zainteresiranost za kulturne i prirodne znamenitosti, selektivne oblike turizma, sportske i rekreativne aktivnosti u prirodi, posebno ruralni turizam. • Sve veća potražnja (domaći potrošači, turisti i strano tržište) za lokalnim poljoprivrednim proizvodima i ekološkim proizvodima. • Raspoloživost instrumenata i fondova EU te mogućnosti korištenja potpora iz nacionalnih izvora.	• Neriješeno gospodarenje otpadom na županijskoj razini, nepostojanje regionalnog centra za gospodarenje otpadom, nepostojanje reciklažnog dvorišta te neorganizirana primarna selekcija otpada. • Stanje evidencije imovinsko-pravnih odnosa, zemljišnih knjiga i katastra zemljišta, je otežavajući faktor u korištenju zemljišta (gradnja, uređenje, privođenje namjeni, šumsko-uzgojni radovi i sl.). • Nepovoljna demografska struktura • Nizak stupanj udjela i odljev stručnog visokoobrazovanog stanovništva može predstavljati ograničavajući čimbenik razvoja.

3 VIZIJA RAZVOJA I STRATEŠKI CILJEVI OPĆINE ERVENIK ZA RAZDOBLJE 2017.-2020.

U 2020. godini Općina Ervenik sredina je ugodnog življenja, sa razvijenim društvenim i ekološkim standardom te oživljenim gospodarstvom

Kao konkretizacija vizije definirana su 3 (tri) strateška cilja Općine Ervenik za razdoblje 2017. – 2020. godine:

Podignuti razinu konkurentnosti i održivosti gospodarstva općine

Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša , kulturne i prirodne baštine

Povećanje kvalitete života, lokalnog upravljanja, ljudskog i socijalnog kapitala

Navedeni strateških ciljevi Općine Ervenik za razdoblje 2017.-2020. godine ostvarivat će se prioritetima koji logično proizlaze iz vizije i svakog pojedinačnog strateškog cilja, dok će se svaki od prioriteta ostvariti skupovima pripadajućih razvojnih mjera.

4 PRIORITETI I MJERE STRATEŠKOG RAZVOJNOG PROGRAMA OPĆINE ERVENIK

Za svaki od strateških ciljeva određeni su razvojni prioriteti. Prioriteti određuju koje će se i na koji način SWOT analizom utvrđene snage i prilike iskoristiti, odnosno kako će se slabosti minimalizirati. Pri identificiranju i definiranju prioriteta nastojalo se voditi računa o slijedećem:

- ograničenosti resursa na razini Općine,
- prioritetima bližeg općinskog okruženja
- vanjskim prijetnjama i prilikama definiranim u SWOT analizi,
- širim županijskim i nacionalnim strateškim prioritetima,
- ključnim strateškim smjernicama Europske unije za razdoblje do 2020. godine.

U donjem prikazu vidljiva je logika intervencije Strateškog razvojnog programa Općine Ervenik (vizija-ciljevi-prioriteti-mjere).

CILJEVI	PRIORITETI	MJERE
Cilj 1. Podignuti razinu konkurentnosti i održivosti gospodarstva općine	Prioritet 1.1. Razvoj poljoprivrede i ruralnog turizma	Mjera 1.1.1. Unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje - Izgradnja, obnova i razvoj poljoprivredne infrastrukture - Izrada strateških dokumenata poljoprivrednog zemljišta - Poboljšanje sustava navodnjavanja - Poticanje proizvodnje, prerade, trženja i promocije poljoprivrednih proizvoda - Razvoj i promocija ekološki i okolišno održive poljoprivrede (stočarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo, ljekovito bilje, proizvodnja i prerada hrane i pića) - Potpora certificiranju, zaštiti i standardizaciji autohtonih poljoprivrednih proizvoda - Edukacija skupina stanovnika ruralnog područja o poljoprivredi te mogućnostima financiranja iz EU i nacionalnih fondova
		Mjera 1.1.2. Razvoj ruralnog turizma - Formiranje, izgradnja, renovacija te unaprjeđenje turističke infrastrukture te infrastrukture u turističkim zonama - Sanacija poljskih puteva - Formiranje turističkih zona - Postavljanje dodatne turističke signalizacije - Unaprjeđenje i diversifikacija turističke ponude popratnim turističkim i ugostiteljskim sadržajima i događajima - Osmišljavanje, izgradnja i označavanje tematskih putova i staza uz popratne sadržaje - Stvaranje i promoviranje turističkog identiteta - Ulaganje u razvoj i unaprjeđenje agro, gastro, ciklo, sportskog, zdravstvenog, avanturističkog, robinzonskog, vjerskog, kulturnog i drugih selektivnih oblika turizma - Poticanje stvaranja i plasmana izvornih suvenira i ostalih tradicionalnih proizvoda
	Prioritet 1.2. Razvoj ostalih gospodarskih sektora – diversifikacija gospodarstva	Mjera 1.2.1. Izrada planova za razvoj pojedinih sektora na području općine i usklađivanje sa dokumentima prostornog uređenja - Izrada strategije razvoja turizma

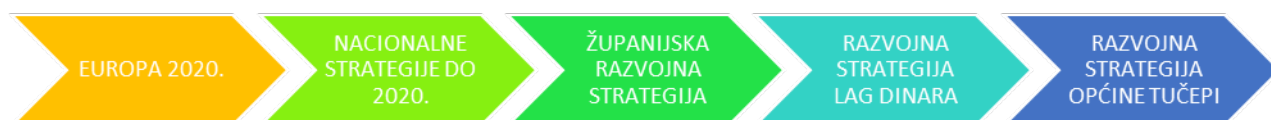
		Mjera 1.2.2. Razvoj i potpora poduzetništva i obrtništva, s naglaskom na malo i srednje poduzetništvo - Razvoj poduzetničke infrastrukture - Izgradnja i opremanje poduzetničkih zona - Potpora poduzetnicima na području Općine - Osiguranje kontinuirane i organizirane potpore poduzetnicima - Razvoj inovativnog poduzetništva i obrtništva - Edukacije - Stavljanje u funkciju poduzetništva objekte i zemljišta u općinskom i državnom vlasništvu - Potpora razvoju i djelovanju poduzetničkih centara i inkubatora - Promoviranje samozapošljavanja na području općine s osobitim naglaskom na poljoprivredu i turizam - Poticanje primjene znanja, inovacija i novih tehnologija u gospodarstvu - Provođenje edukacija o mogućnostima financiranja poduzetništva iz eksternih izvora (nacionalni i EU fondovi)
Cilj 2. Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša, kulturne i prirodne baštine	Prioritet 2.1. Poboljšanje prometnog sustava i sustava veza	Mjera 2.1.1. Poboljšanje i obnova prometne infrastrukture - Izgradnja i održavanje prometne infrastrukture (lokalnih i nerazvrstanih cesta te šumskih i poljskih putova) - Poboljšanje prometa u mirovanju - Razvoj i uređenje biciklističkih i pješačkih staza
		Mjera 2.1.2. Unaprjeđenje lokalnog prometa - Sanacija i modernizacija nerazvrstanih cesta - Asfaltiranje nerazvrstanih cesta
		Mjera 2.1.3. Poboljšanje elektroničkih komunikacija i osiguranjem širokopojasnih instalacija
	Prioritet 2.2. Podizanje kvalitete komunalne infrastrukture	Mjera 2.2.1. Poboljšanje sustava vodoopskrbe
		Mjera 2.2.2. Poboljšanje sustava odvodnje
		Mjera 2.2.3. Poboljšanje javne rasvjete
		Mjera 2.2.4. Poboljšanje urbane opreme naselja - Nabavka koševa, klupa - Hortikulturno uređenje naselja
		Mjera 2.2.5. Poboljšanje pogrebnih usluga - Obnova i proširenje groblja - Izgradnja mrtvačnice
	Prioritet 2.3. Poboljšanje energetskog sustava i korištenja obnovljivih izvora	Mjera 2.3.1. Poboljšanje niskonaponske mreže
		Mjera 2.3.2. Osiguranje kapaciteta za dobivanje energije iz obnovljivih izvora
		Mjera 2.3.3. Poboljšanje energetske učinkovitosti

	Prioritet 2.4. Unaprjeđenje zaštite okoliša i prirode	Mjera 2.4.1. Poboljšanje regulacije bujičnog područja
		Mjera 2.4.2. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom - Sanacija divljih deponija i odlagališta - Poboljšanje sustava organiziranog odvojenog prikupljanja otpada i kroz reciklažna dvorišta - Poticanje aktivnosti za porast iskorištavanja i prerade otpada - Provođenje edukativne kampanje u vrtićima, školama i prema građanima o primarnoj selekciji otpada i važnosti održivog upravljanja otpadom.
		Mjera 2.4.3. Jačanje sustava za upravljanje elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama - Podizanje svijesti stanovništva i educiranje o upravljanju elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama - Izrada planova civilne zaštite - Rekonstrukcija i izgradnja infrastrukture za prevenciju i ublažavanje elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa
	Prioritet 2.5 Unaprjeđenje upravljanja i gospodarenja kulturnom i prirodnom baštinom	Mjera 2.5.1. Očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine Mjera 2.5.2. Unaprjeđenje zaštite i očuvanja prirodne baštine
Cilj 3. Povećanje kvalitete života, lokalnog upravljanja, ljudskog i socijalnog kapitala	Prioritet 3.1. Povećanje kapaciteta, poboljšanje uvjeta rada i kvaliteta sadržaja društvenih djelatnosti	Mjera 3.1.1. Osiguranje kapaciteta za rad u predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama
		Mjera 3.1.2. Osiguranje kapaciteta za rad u zdravstvenim i socijalnim ustanovama
		Mjera 3.1.3. Poboljšanje uvjeta i poticanje kulturnih institucija i organizacija
		Mjera 3.1.4. Poboljšanje uvjeta za razvoj športa i rekreacije
	Prioritet 3.2. Jačanje institucionalnog kapaciteta i razvojnog upravljanja	Mjera 3.2.1. Poboljšanje stanja katastra i zemljišnih knjiga
		Mjera 3.2.2. Usklađivanje razvoja ljudskih potencijala s potrebama gospodarstva te omogućavanje cjeloživotnog stjecanja znanja i vještina - Provedba programa obrazovanja za bolju zapošljivost i uključenost u tržište rada - Poticanje razvoja cjeloživotnog obrazovanja i osposobljavanja - Zaustavljanje odljeva radno aktivnog stanovništva provođenjem mjera aktivne politike zapošljavanja

		Mjera 3.2.3. Unaprijeđenje sustava i jačanje kapaciteta strateškog planiranja i upravljanja razvojem u općini - Jačanje sudjelovanja i angažmana svih građana u pripremi i provedbi Strategije razvoja - Unaprjeđenje primjene participacije i suradnje u planiranju, te jačanje organizacija civilnog društva i aktivno uključivanje u rješavanje razvojnih problema - Razvoj partnerstva između javnog, civilnog i gospodarskog sektora - Donošenje i provedba programa zaštite i društvene uključenosti - Podupiranje djelovanja, osposobljavanja i transparentnosti rada lokalnih udruga - Poboljšanje uvjeta i unaprjeđenje rada mjesnih odbora

5 USKLAĐENOST S NADREĐENIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Pri izradi Strateškog razvojnog programa Općine Ervenik vodilo se računa o povezanosti i usklađenosti s konkretnim strateškim i programskim dokumentima hijerarhijski viših razina.

Općina Ervenik je u sastavu LAG-a „DINARA 1831“, zajedno sa Gradom Kninom, općinama: Kistanje, Biskupija, Cijljane, i Općina Kijevo. Međutim, LAG je izgubio licencu, što će predstavljati teškoće korištenju potpora mjera ruralnog razvoja. Lokalna akcijska grupa još nema usvojenu novu lokanu razvoju strategiju 2016. – 2020.

Jednako tako, kod kreiranja Strategije razvoja općine Ervenik, u obzir su uzeti ciljevi, prioriteti i mjere Razvojne strategije Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2011. do 2013. godine.

Županijska razvojna strategija Šibensko-kninske županij za razdoblje od 2011. do 2013. godine utvrdila je 4 (četiri) ključna strateška cilja:

- **STRATEŠKI CILJ C1** – *Konkurentno gospodarstvo bazirano na stranim i domaćim ulaganjima u turizam i prateće usluge, tradicionalnoj poljoprivredi i industriji temeljenoj na inovacijama i naprednim tehnologijama u gospodarstvu.*
- **STRATEŠKI CILJ C2** – *Brži razvoj potpomognutih područja*
- **STRATEŠKI CILJ C3** – *Razvoj komunalne i javne infrastrukture za uravnotežen gospodarski razvoj i očuvanje i zaštita okoliša radi podizanja kvalitete života*
- **STRATEŠKI CILJ C4** – *Razvoj kompetentnih i zapošljivih ljudskih resursa i jačanje socijalne uključenosti*

Metodološki slično, ovi strateški ciljevi Šibensko-kninske županije provode se prioritetima i povezanim mjerama.

Od nacionalnih strateških i programskih dokumenata u obzir su primarno uzeti sljedeći:

- *Strategija razvoja poduzetništva 2013. – 2020.* – definira 5 (pet) strateških ciljeva za razvoj poduzetništva u Republici Hrvatskoj.

- *Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine* – postavlja novu razvojnu viziju hrvatskog turizma i strateških ciljeva te zadataka koji se žele ostvariti do 2020. godine
- *Program ruralnog razvoja sa šest prioriteta djelovanja*: 1. Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima; 2. Povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava te konkurentnosti svih vrsta poljoprivrednih djelatnosti u svim regijama, promovirajući pri tome i inovacijske poljoprivredne tehnologije, kao i održivo upravljanje šumama; 3. Promicanje organiziranja lanca prehrane, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi; 4. Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava vezanih uz poljoprivredu i šumarstvo; 5. Promicanje učinkovitosti resursa i pomaka prema klimatski elastičnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru; 6. Promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj u ruralnim područjima
- *Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. – 2020.* sa osnovnim cilje hrvatske industrije za razdoblje 2014. – 2020., a on glasi: repozicioniranje identificiranih strateških djelatnosti na globalnom lancu vrijednosti prema razvoju aktivnosti koje stvaraju dodanu vrijednost.
- *Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije*
Glavni ciljevi Strategije su: kvalitetno obrazovanje dostupno svima pod jednakim uvjetima te znanost koja unapređuje ukupni svjetski fond znanja te pridonosi boljitku hrvatskog društva.
- *Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske*, kojom je definirano je šest glavnih strateških ciljeva: 1. Unapređenje prometne povezanosti i koordinacija sa susjednim zemljama; 2. Unapređenje pristupačnosti u putničkom prometu na velike udaljenosti unutar Republike Hrvatske; 3. Unapređenje regionalne povezanosti u putničkom prometu jačanjem teritorijalne kohezije; 4. Unapređenje pristupačnosti u putničkom prometu unutar i prema glavnim urbanim aglomeracijama; 5. Unapređenje pristupačnosti u teretnom prometu unutar Republike Hrvatske; 6. Unapređenje prometnog sustava u smislu organizacije i operativnog ustrojstva, a ciljem osiguranja efikasnosti i održivosti samog sustava

Strategija razvoja općine Ervenik predstavlja jedan od osnovnih temelja za učinkovito korištenje fondova i programa Europske unije za financijsko razdoblje 2014.-2020., a poglavito:

- Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj,
- Programa Unije, kao što su Erasmus+ ili Europa za građane.

Stoga je kod definiranja strateških ciljeva i prioriteta Općine Ervenik za razdoblje 2016. – 2020. godine uzet u obzir i krovni strateški dokument Europske unije - *Europa 2020*. (desetogodišnja strategija rasta Europske unije).

U nastavku je dat prikaz usklađenosti strateških ciljeva i prioriteta Općine Ervenik s prioritetima i ciljevima strategijaviših razina.

Tablica 12. Usklađenost Strateških ciljeva sa ciljevima i prioritetima višeg reda

SRP		Županijska razvojna strategija 2011-2013.	Nacionalne strategije i dokumenata	Operativni programi, financiranje
Srt.cilj.	Prioriteti			
Strateški cilj 1. Podignuti razinu konkurentnosti i održivosti gospodarstva općine	Prioritet 1.1. Razvoj poljoprivrede i ruralnog turizma	C1 Konkurentno gospodarstvo bazirano na stranim i domaćim ulaganjima u turizam i prateće usluge, tradicionalnoj poljoprivredi i industriji temeljenoj na inovacijama i naprednim tehnologijama u gospodarstvu	Strategija razvoja turizma RH do 2020. godine: Razvojna načela: Ekološki odgovoran razvoj; Turizam na čitavom prostoru; Autentičnost i kreativnost; Proizvodnja za turizam. Program ruralnog razvoja (PRR): Mjera 4-Ulaganja u fizičku imovinu; Mjera 6 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstva i poslovanja; Mjera 9 - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija; Mjera 11-Ekološki uzgoj	Europski fond za ruralni razvoj, MINPO, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo turizma
	Prioritete 1.2. Razvoj ostalih gospodarskih sektora – diversifikacija gospodarstva	C2-P1 Razvoj zaleđa i otoka	Strategija razvoja poduzetništva u RH 2013. – 2020. Cilj 3: Promocija poduzetništva, Cilj 4: Poboľjšanje poduzetničkih vještina Cilj 5: Poboľjšano poslovno okruženje	Ministarstvo turizma, MRRFEU, MINPO Europski fond za regionalni razvoj
Strateški cilj 2. Poboľjšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša, kulturne i prirodne baštine	Prioritet 2.1. Poboľjšanje prometnog sustava i sustava veza	C3- P1-M2 Razvoj i unaprjeđenje prometne infrastrukture i logistike	Strategija prometnog razvoja RH za razdoblje od 2014. do 2030. godine - Cilj 6: Unaprjeđenje prometnog sustava u smislu organizacije i operativnog ustrojstva, a s ciljem osiguranja efikasnosti i održivosti samog sustava	Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU, Europski fond za regionalni razvoj
	Prioritet 2.2. Podizanje kvalitete komunalne infrastrukture	C3-P1 Razvoj komunalne infrastrukture	Strategija upravljanja vodama - Cilj 1: osigurati dovoljno kvalitetne pitke vode za javnu vodoopskrbu stanovništva; Cilj 2: osigurati potrebnu količinu vode odgovarajuće kakvoće za različite gospodarske namjene	Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU Europski fond za regionalni razvoj
	Prioritet 2.3. Poboľjšanje energetskeg sustava i korištenja obnovljivih izvora	C3-P1 Razvoj komunalne infrastrukture	Strategija razvoja energetske učinkovitosti RH - Prioritet P.4: Program „Energetski učinkovita javna rasvjeta“ PRR: Mjera 7 -Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU Europski fond za reg. razvoj
		C3-P2 Očuvanje i zaštita okoliša i korištenje OIE	Nacionalni akcijski plan za obnovljive izvore energije do 2020. - Prioritet 1: Poticanje korištenja OIE u proizvodnji električne energije, Prioritet 2: Poticanje proizvodnje toplinske/rashladne energije iz OIE, Prioritet 4: Poticanje korištenja OIE kod fizičkih osoba, Prioritet 13: Djelovanje na lokalnoj razini	
	Prioritet 2.4. Unaprjeđenje zaštite okoliša i prirode	C3-P2-M5 Očuvanje bioraznolikosti i jačanje kapaciteta za očuvanje i upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima	Strategija gospodarenja otpadom RH - Prioritet 6: povećavanje odvojenog skupljanja otpada Prioritet 7: sanacija postojećih odlagališta Prioritet 10: povećavanje udjela kontroliranog skupljanja i zbrinjavanja otpada	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond
	Prioritet 2.5 Unaprjeđenje upravljanja i		Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine RH 2011.–2015., Cilj 1. Povećati efikasnost i uspješnost	Ministarstvo turizma, Ministarstvo kulture, MRRFEU.

	gospodarenja kulturnom i prirodnom baštinom		politike zaštite i očuvanja kulturne baštine radi njezina održivog korištenja	
Strateški cilj 3. Povećanje kvalitete života, lokalnog upravljanja, ljudskog i socijalnog kapitala	Prioritet 3.1. Povećanje kapaciteta, poboljšanje uvjeta rada i kvaliteta sadržaja društvenih djelatnosti	C3-P3 Razvoj javne infrastrukture C2-P2 Potpora provođenju državnih mjera na području PPDS	PRR: Mjera 7 -Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije - dio "Rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje", Cilj 7. Osigurati optimalne uvjete rada odgojno-obrazovnih ustanova Nacionalna strategija razvoja zdravstva - Prioritet 5: Poticanje kvalitete u zdravstvenoj zaštiti, Prioritet 8: Suradnja s drugim resorima i društvom u cjelin	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU,Ministarstvo zdravlja, Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond
	Prioritet 3.2. Jačanje institucionalnog kapaciteta i razvojnog upravljanja	C4-P2 Kompetentni ljudski resursi C4-P3 Socijalna skrb i uključenost	Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije - dio "Cjeloživotno učenje": Cilj 1: Izgraditi sustav za identificiranje, poticanje i razvoj sposobnosti i potencijala pojedinaca te ojačati službe za cjeloživotno osobno i profesionalno usmjeravanje	Europski socijalni fond

6 FINANCIRANJE I PROVEDBA STRATEGIJE

6.1 Financijski okvir

Financijski okvir odabranih projekata dobiven je preliminarnom kalkulacijom za pojedine radnje i aktivnosti potrebne za realizaciju projekata, koji obuhvaćaju izradu potrebne dokumentacije, planova, studija, projekata, uređenje zemljišta te samu izgradnju i opremanje.

Financiranje projekata moguće je iz više izvora, pojedinačno ili zajedno prema dogovorenim udjelima, i to:

- proračuna Općine Ervenik,
- kreditima financijskih institucija,
- izdavanjem dugoročnih vrijednosnih papira (municipalne obveznice),
- financiranje razvojnih projekata modelom javno-privatnog partnerstva
- proračunskih i izvanproračunskih izvora županije i RH i
- EU fondova.

6.1.1 Proračun Općine Ervenik

U skladu s odredbama Zakona o proračunu, Zakona o fiskalnoj odgovornosti, Smjernicama ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje Vlade RH i Uputama Ministra financija za izradu proračuna jedinica lokalne i područne – regionalne samouprave za trogodišnje razdoblje, općine, gradovi i županije izrađuju upute, planiraju i donose svoj godišnji proračun i projekcije proračunske potrošnje za sljedeće dvije godine.

Proračun je osnovni financijski dokument u kojem se planiraju svi prihodi i rashodi za tekuću proračunsku godinu te se uspoređuju s ostvarenjima proračunskih prihoda i rashoda u prethodnoj fiskalnoj godini. Za ozbiljnije planiranje razvojnih potreba na razini općine, grada ili županije, potrebno je da se svi prioritetni proračunski ciljevi planiraju zajedno s izvorima sredstava za njihovo financiranje i da su usklađeni sa strategijom lokalnog razvoja, prioritetnim strateškim ciljevima, aktivnostima te mjerama za njihovo ostvarenje. Svi bi programi i aktivnosti u proračunima općina, gradova ili županija trebali biti usklađeni s vizijom njihova razvoja, koja treba biti opisana u strategiji razvoja.⁹

Raspoloživim sredstvima treba planirati razvoj i održavanje komunalne infrastrukture, osigurati sredstva za pomoć u poticanju i razvoju malog, srednjeg poduzetništva i poljoprivrede, osigurati financiranje predškolskog odgoja, zadovoljiti potrebe iz socijalnih programa, financiranjem rada udruga omogućiti visoku razinu zadovoljenja potreba u kulturi, sportu i očuvanju ekološke održivosti, a o osiguranim sredstvima omogućiti pravodobno i transparentno informiranje javnosti.

Tablica 13. Pregled proračuna Općine Ervenik

A. RAČUN PRIHODA I RASHODA	PLANIRANO 2017.	PLANIRANO 2018.	PLANIRANO 2019.
Prihodi poslovanja	8.963.500,00 kn	4.128.000,00 kn	4.128.000,00 kn
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	5.000,00 kn	5.000,00 kn	5.000,00 kn
Rashodi poslovanja	7.963.500,00 kn	3.248.000,00 kn	3.233.000,00 kn
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	1.005.000,00 kn	285.000,00 kn	300.000,00 kn
RAZLIKA - MANJAK	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn

Od ukupne prihodovne strane proračuna potpore (iz državnog i županijskih proračuna, te drugih subjekata) su zastupljene sa 90%, dok izvorni prihodi iznose cca. 10%, koji ne pokrivaju ni rashode za zaposlene.

⁹Sumpor, M. (2012): Ocjena sustava strateškog planiranja i mogućnosti financiranja razvoja županija i lokalnih jedinica u kontekstu provođenja politike regionalnog razvoja Republike Hrvatske, EIZ . Zagreb.

Za redovno funkcioniranje Općine ("hladni pogon", javne ustanove i druge preuzete obveze) troši se cca. 90% proračuna, dok se za financiranje ulaganja i projekata može se usmjeriti oko 10% općinskog proračuna.

Planom razvojnih programa za razdoblje 2017. do 2019. iz općinskog proračuna predviđeno je učešće 1.590.000,00 kuna za projekta.

Plan razvojnih projekata, koji se bude donosio za razdoblje od 2017. do 2019.godine potrebno je uskladiti s ovim Strateškim razvojnim programom.

Kao prioritetni zadatak nameće se, općinskim proračunima od 2017. do zaključno 2020.godine, osigurati sredstva za izradu projektnih prijedloga sa svom potrebnom pratećom provedbenom dokumentacijom i sredstva vlastitog učešća za kandidiranje projekata na fondove.

6.1.2 Financiranje razvojnih projekata kreditima financijskih institucija¹⁰

Ograničenost proračuna lokalnih jedinica i središnje države usmjerava jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na pronalaženje drugih izvora financiranja razvojnih projekata. Jedan je od načina financiranja razvojnih projekata zaduživanje uzimanjem zajma od financijskih institucija.

Razvojni projekti, koji često obuhvaćaju kapitalne odnosno investicijske projekte, zahtijevaju višegodišnje rashode te uključuju potrebu za korištenjem više izvora financiranja (tekući prihodi, pomoći, zaduživanje). Jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave može se zaduživati uzimanjem kredita, zajmova i izdavanjem vrijednosnih papira.

Da bi se odlučila za određeni oblik financiranja razvojnog projekta jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave treba poduzeti sljedeće korake:

1. Odabrati investiciju iz Strateškog razvojnog plana (razvojne mjere i projekti iz poglavlja 4.)
2. Analizirati financijske sposobnosti i mogućnosti korištenja vlastitih izvora prihoda,
3. Odabrati ostale izvore financiranja,
4. Provesti postupak javne nabave i odabir najboljeg kreditora,
5. Ishoditi suglasnost Ministarstva financija na zaduživanje,
6. Sklopiti ugovor o kreditu,
7. Izvješćivati o sklopljenom ugovoru o kreditu/zajmu,
8. Provesti investiciju i
9. Redovito izvješćivati Ministarstvo financija o provedbi projekta i otplatama kredita/zajma.

---

¹⁰Isto.

6.1.3 financiranje razvojnih projekata izdavanjem dugoročnih vrijednosnih papira (municipalne obveznice)¹¹

Svugdje u svijetu, pa tako i u Hrvatskoj, osjeća se nedostatak sredstava proračuna jedinica lokalne samouprave. Zarješavanje tog problema potrebno je naći nove izvore u sferi nefiskalnih instrumenata financiranja, kao što su municipalne obveznice. Razvoj financijskih tržišta doveo je do novih trendova u zaduživanju lokalnih jedinica, koje su počele koristiti financijska tržišta kako bi došle do potrebnih sredstava za financiranje svojih potreba, a naročito kapitalnih projekata. Trošak kapitala na financijskim tržištima može biti niži nego kada se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave zadužuje kod pojedinačnog vjerovnika (banke). Izlaskom na financijska tržišta lokalne i regionalne vlasti mogu utjecati i na uvjete svoga zaduživanja, a ne samo preuzimati uvjete koje određuje pojedini vjerovnik (banka).

Ulaganje u različite oblike municipalnih¹² vrijednosnica u svijetu je vrlo privlačno za različite ulagače, a posebno za one konzervativne. Razlog tomu je što državne vrijednosnice općenito, a isto tako i vrijednosnice lokalne razine vlasti, nose vrlo niski stupanj rizičnosti ulaganja, budući za njih uvijek jamči država. Osim toga, u državama u kojima se kapitalni dobici oporezuju, prinosi na državne vrijednosnice najčešće su isključeni iz oporezivanja.

S financijskog je stajališta značenje municipalnih obveznica, kao dugoročnih dugovnih instrumenata, u tome da kupac obveznice posuđuje novac njenom izdavatelju, a izdavatelj (lokalna jedinica) se obvezuje da će platiti kamatu na kredit u ratama te da će u ugovorenom vremenu vratiti glavnicu.

S obzirom na vrstu obveze, jedinice lokalne i regionalne vlasti za isplatu glavnice i kamata te izvor prihoda za njihovu isplatu, razlikuju se dvije osnovne vrste lokalnih obveznica:

- opće obveznice (engl. general obligations bonds) i
- prihodne obveznice (engl. revenue bonds).

Zakonodavni okvir u Hrvatskoj omogućuje gradovima zaduživanje putem izdavanja dužničkih vrijednosnica, odnosno municipalnih obveznica. Prema članku 86. Zakona o proračunu (NN 84/08, 136/12 i 15/15), jedinica lokalne samouprave može se zaduživati uzimanjem kredita, zajmova i izdavanjem **vrijednosnih papira (obveznica)**¹³. Važno je napomenuti da ukupna

---

¹¹Isto.

¹²Izraz "municipalne" uobičajeno se upotrebljava kako bi se obuhvatile sve vrijednosnice koje izdaju niže razine vlasti. U literaturi se, osim s pojmom municipalnih obveznica, često susrećemo s pojmom općinskih, gradskih ili lokalnih obveznica. To su različiti izrazi za isti pojam.

¹³Municipalne obveznice su dužničke vrijednosnice izdane od lokalne vlasti, odnosno gradova, županija, općina ili drugih lokalnih jedinica. Nazivaju se još gradske, lokalne ili općinske obveznice. (Šimović, Hrvoje (2005): Municipalne obveznice i njihova primjena u Hrvatskoj, Financije i računovodstvo, br.3)

godišnja obveza jedinice lokalne samouprave po osnovama kredita, zajmova i izdanim obveznicama može iznositi najviše do 20% ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje. Međutim, ovo ograničenje se ne odnosi na projekte koji se sufinanciraju iz programa i fondova Europske unije i na projekte iz područja unaprjeđenja energetske učinkovitosti u kojima sudjeluju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Investitor kupujući obveznicu posuđuje sredstva lokalnoj zajednici, koja se obvezuje da će vratiti glavnicu uz pripadajuću kamatu ovisnu o vremenu izdavanja obveznice. Lokalna vlast izdaje takve

obveznice sa svrhom prikupljanja dodatnih financijskih sredstava za financiranje lokalnih potreba. Njihova namjena je prikupljanje financijskih sredstava za izgradnju lokalne komunalne i društvene infrastrukture, kao što je izgradnjakanalizacijske mreže, lokalne ceste, škole, bolnice, ali i financiranje drugih projekata koji imaju karakteristike javnih dobara i/ili usluga.

Municipalne obveznice mogu biti kratkoročne i dugoročne. Kratkoročne obveznice ili note obično imaju rok dospeljeća do godinu dana i izdaje ih lokalna vlast kako bi prebrodila trenutnu nelikvidnost izazvanu neredovitim prihodima od poreza, pomoći i sl. Dugoročne obveznice imaju rok dospeljeća dulji od godinu dana.

Prije svakog ulaganja investitori analiziraju bonitet emitenta vrijednosnice, odnosno njegov kreditni rang. Stoga je uobičajeno da i lokalne i regionalne vlasti, koje se pojavljuju na financijskom tržištu sa svojim emisijama obveznica dobiju kreditni rang. Kreditni bonitet municipalnih obveznica ovisi o čitavom spektru pravnih, financijskih, ekonomskih, administrativnih i političkih faktora. Ovi faktori čine analizu municipalnih vrijednosnica vrlo složenom (poznate kreditne agencije, kao što su *Moody's Investor Service*, *Standard & Poor's Co.* itd., daju kreditni rang i nižim razinama vlasti).

6.1.4 Financiranje razvojnih projekata modelom javno-privatnog partnerstva¹⁴

Sve veća liberalizacija, pomanjkanje sredstava u većini proračuna od lokalne do nacionalne države i proces globalizacije dovode do stvaranja novih tržišnih uvjeta i u sektoru infrastrukture. Zbog promijenjenih uvjeta, liberalizacije, pitanja financiranja i efikasnosti, privatni se kapital sve više uključuje u područja kojima je sve donedavno dominirala država. To se prvenstveno odnosi na izgradnju kapitalne infrastrukture, energetske postrojenja, postrojenja za zaštitu okoliša i sličnih objekata. Tako je partnerstvo javnog i privatnog sektora treći i ujedno sve značajniji model financiranja izgradnje i eksploatacije infrastrukture općenito.

Danas se ovaj model financiranja infrastrukture sve više susreće u praksi većine država. Očekuje se da budućnost donese još veću potrebu za novim modelima i načinima financiranja, jer postojeće infrastrukturne objekte treba održavati, a nove graditi.

---

¹⁴Sumpor, M. (2012): Ocjena sustava strateškog planiranja i mogućnosti financiranja razvoja županija i lokalnih jedinica u kontekstu provođenja politike regionalnog razvoja Republike Hrvatske, EIZ . Zagreb.

Za maksimalno iskorištavanje prednosti stalno se usavršavaju postojeći i izgrađuju novi oblici partnerstva, pa se mogu javiti i novi modeli partnerstva za pojedine projekte za koje se donose čak posebni zakoni. Za stvaranje odgovarajućeg institucionalnog i pravnog okvira u cilju većeg uključivanja privatnog sektora u infrastrukturne projekte nužno je povećanje stupnja transparentnosti samog procesa; osiguranje konkurencije u nadmetanju za sklapanje ugovora o izvođenju infrastrukturnih projekata (transparentnost se najbolje postiže javnim nadmetanjem za sklapanje ugovora o izvođenju infrastrukturnih projekata, a takvim se načinom najbolje biraju potencijalni sudionici u izradi infrastrukturnih projekata; odgovarajuća alokacija rizika - podjela rizika između države, korisnika i samih izvođača infrastrukturnih projekata ključni je dio oko kojeg se vodi rasprava o uključivanju privatnog sektora; usklađivanje stope povrata s visinom rizika; stabilno političko i gospodarsko okruženje te osiguranje državnog jamstva i osiguranje kredita.

6.1.5 Proračunski i izvanproračunski izvori županije

Proračun jedinice područne (regionalne) samouprave je akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci jedinice područne (regionalne) samouprave za jednu godinu, u skladu sa zakonom i odlukom donesenom na temelju zakona, a donosi ga njezino predstavničko tijelo. Financiranje razvojnih projekata sa **županijske razine** moguće je iz županijskog proračuna, kroz:

- a) Programe javnih potreba,
- b) Program razvoja turizma na području ŠKŽ,
- c) Program razvoja malog i srednjeg poduzetništva, poljoprivrede, lovstva, projekata EU i ostalog gospodarskog razvitka i
- d) Program ulaganja Upravnog odjela za komunalne poslove, komunalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša (prema Planu razvojnog programa unutar Proračuna ŠKŽ.

Programe javnih potreba donosi Županijska skupština za narednu godinu temeljem posebnih Zakona, a radi se o slijedećim programima:

- Program javnih potreba u predškolskom odgoju,
- Program javnih potreba u osnovnom školstvu,
- Program javnih potreba u srednjem školstvu,
- Program javnih potreba u kulturi i tehničkoj kulturi,
- Program javnih potreba očuvanja kulturne baštine,
- Program javnih potreba u športu,
- Program javnih potreba u zdravstvu i
- Program javnih potreba u socijalnoj skrbi.

Za svaku godinu donosi se Program javnih potreba na temelju poziva za prijavu.

6.1.6 Proračunski i izvanproračunski izvori Republike Hrvatske.

Financiranje razvojnih projekata s **nacionalne razine** moguće je izravno iz proračuna RH, i to u okviru pojedinih resora kroz kapitalne investicije putem transfera te iz izvanproračunskih fondova.

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU dodjeljuje sredstava Fonda za sufinanciranje provedbe EU projekata na lokalnoj i regionalnoj razini. Vrijednost Fonda je 150 milijuna kuna, a njegovom uspostavom pruža se direktnu pomoć općinama, gradovima i županijama u osiguranju vlastitog učešća u provedbi EU projekata. Sredstva Fonda su bespovratna i namjenska, a usmjeravaju se za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini. Za korištenje bespovratnih sredstava mogu se kandidirati jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ustanove čiji su osnivači jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

MRRFEU također financira i infrastrukturne projekti komunalne, prometne i društvene infrastrukture.

Ministarstvo turizma - Fond za razvoj turizma, Hrvatska turistička zajednica

Ministarstvo turizma dodjeljuje poticaje i potpore za više programa kojima se sufinanciraju programi i projekti koji doprinose zaštiti, obnovi i vrednovanju kulturne i prirodne baštine (Baština u turizmu), zatim stvaranju novih turističkih proizvoda i promociji izvornih suvenira putem poticanja tradicionalnih i umjetničkih obrta (Tematski putovi i Izvorni suvenir). Nadalje, sufinanciraju se programi namijenjeni izgradnji turističke infrastrukture, kao pretpostavke za daljnji razvoj turizma te programi i projekti namijenjeni razvoju i unaprjeđenju selektivnih oblika turizma, razvoju novih turističkih proizvoda i novih tehnologija u turizmu, turističke manifestacije, marketing i edukativne aktivnosti.

Ministarstvo poljoprivrede

Ministarstvo poljoprivrede potiče hrvatske poljoprivrednike putem brojnih instrumenata dodjele bespovratnih sredstava te financira projekte kapitalnih ulaganja, edukaciju poljoprivrednih proizvođača, projekte u okviru Programa ruralnog razvoja te projekte iz područja lovstva i ribarstva. Također, daje izravne potpore za očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja, ekološku poljoprivrednu proizvodnju, integriranu poljoprivrednu proizvodnju, potpore za područja s težim uvjetima gospodarenja u poljoprivredi te potpore za očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja.

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju provodi mjere nacionalnih potpora i programa za poljoprivredu i ruralni razvoj, a provodi i mjere Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije kroz program ruralnog razvoja.

Ministarstvo gospodarstva

Ministarstvo gospodarstva, prema Vladinom Programu poticanja malog i srednjeg poduzetništva i Operativnom planu poticanja malog i srednjeg poduzetništva, koji se donosi za svaku godinu, provodi projekt Izgradnja poduzetničkih zona u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, a isti je namijenjen jedinicama lokalne i regionalne samouprave i sastoji se od sufinanciranja izrade projektne dokumentacije i izgradnje prometne i komunalne infrastrukture. Ministarstvo sufinancira do 50% troškova, dok preostalih 50% pribavljaju jedinice lokalne i područne samouprave iz vlastitih ili drugih izvora.

Ministarstvo poduzetništva i obrta

Temeljem Programa poticanja poduzetništva i obrta – „Poduzetnički impuls“ - financijski pomaže projekte uvođenja novih tehnologija, inovacija, standarda kvalitete, certificiranja, edukacije te umrežavanja poduzetnika i obrtnika, a provodi i financiranje za provedbu Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ (OPULJP) i Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ (OPKK) U nadležnosti Ministarstva je HAMAG INVEST- Hrvatska agenciju za malo gospodarstvo, koja dodjeljuje potpore malom i srednjem poduzetništvu.

Ministarstvo kulture

Ministarstvo kulture sufinancira projekte održavanja i promicanja hrvatske kulturne baštine te razvoja kulturnog stvaralaštva, i to: izgradnja/adaptacija/opremanje kulturnih objekata, sanacija/adaptacija sakralnih objekata, istraživanja i zaštita kulturno povijesnih lokaliteta i objekata, te projekte razvoja novih kulturnih programa i sadržaja

Ministarstvo branitelja

Ministarstvo branitelja potiče zapošljavanje i samozapošljavanje hrvatskih branitelja i djece poginulih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja te podupire rad braniteljskih udruga i zadruga.

Ministarstvo graditeljstva

Ministarstvo graditeljstva putem natječaja dodjeljuje financijska sredstva županijama, gradovima i općinama za izradu prostornih planova te dodjeljuje financijska sredstva za poticanje razvoja komunalnog gospodarstva i komunalnog standarda.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta financijski podupire izgradnju, modernizaciju i opremanje odgojno – obrazovnih objekata i školsko – sportskih dvorana te projekte izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja.

Ministarstvo socijalne politike i mladih

Ministarstvo socijalne politike i mladih podupire izgradnju, modernizaciju i opremanje objekata socijalne skrbi, projekte razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih usluga socijalne skrbi te projekte socijalnog uključivanja marginaliziranih skupina stanovništva.

Ministarstvo zdravlja

Ministarstvo zdravlja podupire projekte zdravstvenih organizacija, projekte iz područja ovisnosti, projekte iz područja psihosocijalne teone iz područja zdravstva.

Hrvatske vode

Hrvatske vode podupiru projekte izgradnje sustava vodoopskrbe i odvodnje te projekte iz područja upravljanja vodama.

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, temeljem provedenog javnog natječaja, raznim mjerama (odobranje zajmova, subvencija, financijske pomoći i donacija) potiče projekte i slične aktivnosti u području zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, kao što su: projekti korištenja obnovljivih izvora energije, projekti povećanja energetske učinkovitosti, projekti nabave komunalne opreme, projekti zaštite okoliša i sl.

Hrvatske ceste financiraju projekte izgradnje i modernizacije državnih i županijskih prometnica te prometnih objekata.

HBOR

HBOR je značajnim dijelom također usmjerena na kreditiranje pojedinih razvojnih programa jedinica lokalne samouprave i poduzetničkog sektora, i to osiguranjem financijskih sredstava po uvjetima povoljnijim od komercijalnih. Za realizaciju projekata od interesnog značaja za lokalna područja, potencijalnim korisnicima na raspolaganju su i specifične kreditne linije poslovnih banaka, poput kreditnih linija Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR): kreditna linija za financiranje projekata vodoopskrbe i odvodnje, program kreditiranja projekata Europskih strukturnih i investicijskih fondova javnog sektora, program kreditiranja komunalne infrastrukture, program kreditiranja projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, program kreditiranja energetske obnove zgrada, kreditiranje EU projekata ruralnog razvoja, ribarstva i vinske omotnice, program kreditiranja projekata Europskih strukturnih i investicijskih fondova privatnog sektora, program kreditiranja mikro poduzetnika, program kreditiranja turističkog sektora, kreditiranje pripreme poljoprivredne proizvodnje, program kreditiranja gospodarstva, program kreditiranja nove proizvodnje, program kreditiranja brodarstva, program kreditiranja ženskog poduzetništva, program kreditiranja

poduzetništva mladih, program kreditiranja poduzetnika početnika te program kreditiranja razvitka malog i srednjeg poduzetništva

HAMAG BICRO -Pruža financijsku podršku za pokretanje, razvoj i unaprjeđenje tehnologijskih infrastrukturnih institucija, koje osiguravaju prostorije, savjete, usluge i podršku za komercijalizaciju znanstveno-istraživačkih rezultata, transfer tehnologije i pomoć novoosnovanim inovativnim trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu države ili JLS-e, kako bi ona postala uhodana i profitabilna.

Program TEHCRO – Glavni cilj Programa za razvoj tehnološke infrastrukture (TEHCRO) je povećanje konkurentnosti hrvatske ekonomije kroz razvoj učinkovitih potpornih institucija, koje će svojim djelovanjem stvoriti povoljno okruženje za transfer tehnologije i povećati mogućnosti rasta i održivosti inovativnih tehnoloških poduzeća, naročito onih koja nastaju kao tzv. «start-up» ili «spin-off» poduzeća utemeljena na znanju, rezultatima znanstvenog istraživanja i korištenju novih tehnologija. U sklopu programa TEHCRO razlikuju se četiri programske linije: tehnologijski inkubatori, tehnologijsko-poslovni centri, Centri kompetencije i Razvojno-istraživački centri.

Uz navedene oblike financiranja, koriste se i ostali izvori.

Jedan od dostupnih oblika financiranja projekata obuhvaćenih Strateškim razvojnim programom temelji se na društveno odgovornom poslovanju. Društveno odgovorno poslovanje je koncept u kojem poslovni subjekt odlučuje na dobrovoljnoj osnovi doprinositi društvenom razvoju i zaštititi okoliša, a u interakciji s ostalim dionicima. Primjenom društveno odgovornog poslovanja tvrtke se integriraju u okruženje u kojem djeluju i doprinose razvoju lokalnih zajednica, i to ne samo kroz osiguranje radnih mjesta ili plaćanje poreza. Primjere osiguranja financijskih sredstava za projekte kroz društveno odgovorno poslovanje nalazimo kroz brojne natječaje u Republici Hrvatskoj, kojima se tvrtke nastoje uključiti u život lokalne zajednice, a čime doprinose rastu socijalnog kapitala. Neke od najvećih tvrtki, koje kontinuirano razvijaju i potiču društveno odgovorno poslovanje, su: INA d.d., HEP d.d., Zagrebačka banka, Privredna banka d.d., Croatia osiguranje d.d., Holcim, Hrvatska pošta, Hrvatska lutrija d.o.o. i Hrvatski telekom.

Natječaji koje provode navedene tvrtke, ali i brojne druge, usmjereni su na financiranje projekata udruga i organizacija mladih, projekata iz područja kulture i sporta, obrazovanja, zaštite okoliša i ljudskih prava te financiranje humanitarnih i drugih akcija.

6.1.7 Financiranje iz EU fondova

Mogućnosti financiranja nakon pristupanja Europskoj uniji otvaraju posve novo poglavlje za Hrvatsku, u smislu količine raspoloživih sredstava kao i opsega aktivnosti koje se mogu financirati tim sredstvima. Međutim, to financiranje ne bi smjelo biti samo sebi svrhom, već mehanizam ostvarenja širih ciljeva politike EU-a.

U osnovi, o ciljevima politika Unije odlučuje se unutar okvira širih europskih strategija, koje od zemalja članica zahtijevaju određene aktivnosti i jasnu definiciju njihovih dugoročnih prioriteta.

EU im, zauzvrat, omogućuje pristup fondovima kojima se mogu služiti u provedbi planiranih ciljeva.

Temeljni dokument Europske unije, koji određuje usmjeravanje financijskih sredstava raspoloživih u proračunu Unije za financijsko razdoblje 2014.-2020., je Europa 2020. Europski fondovi i instrumenti financiranja subvencionirani će projekte kod kojih se može pokazati jasna povezanost s ciljevima i prioritetima strategije Europa 2020. Dugoročni vremenski horizont važan je za potencijalne korisnike fondova, jer omogućava planiranje sufinanciranja. Strategijom Europske unije za 2020. postavlja se strateški okvir za 2020. Europa 2020 strategija je Europske unije za dugoročan rast zamišljena kao partnerstvo između EU-a i njegovih država članica, s nizom ciljeva usmjerenih na prioritete pametnog, održivog i uključivog rasta i posebnim sustavom za ostvarenje ciljeva. Strategijom je obuhvaćeno pet međusobno povezanih glavnih ciljeva koje EU do 2020. mora postići¹⁵.

EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI

Republike Hrvatske započela je s korištenjem Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova za razdoblje 2014.-2020. godine.

Europska komisija potvrdila je Sporazum o partnerstvu s Republikom Hrvatskom, kojim je stavljen naglasak na poticanje stvaranja novih radnih mjesta i snažnijeg i konkurentnijeg gospodarstva, za što je Republici Hrvatskoj na raspolaganju 10,676 milijardi eura iz ESI fondova. Sporazum o partnerstvu predviđa korištenje 8,377 milijarde eura iz proračuna EU-a u razdoblju 2014.-2020. za ciljeve kohezijske politike EU-a, 2,026 milijarde eura za poljoprivredu i ruralni razvoj, koji bi se trebali prvenstveno usmjeriti prema realnom gospodarstvu, te 252,6 milijuna eura za razvoj ribarstva.

Republika Hrvatska je u cilju povlačenja sredstva iz ESI fondova donijela Zakon o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2014. – 2020. (NN 92/14).

Zakonom se, u svrhu provedbe Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom

---

¹⁵ 1.Zapošljavanje - minimalno 75% ljudi u dobi od 20-64 godine mora biti zaposleno

2.Inovacije - minimalno 3% BDP-a treba ulagati u istraživanje i razvoj

3.Okoliš - smanjiti emisiju stakleničkih plinova za najmanje 20%, povećati udio obnovljivih izvora energije za najmanje 20% i poboljšati energetske učinkovitost za 20%

4.Obrazovanje - smanjiti stopu preranog napuštanja škole ispod 10% i povećati udio mladih osoba sa tercijskim stupnjem obrazovanja na minimalno 40%

5.Društvo - smanjiti opasnost od siromaštva i socijalne isključenosti za najmanje 20 milijuna ljudi

fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo, uspostavlja institucionalni okvir za upravljanje i korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2014. – 2020., i to za:

- Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) – regionalni razvoj
- Europski socijalni fond (ESF) – socijalna uključenost i dobro upravljanje
- Kohezijski fond (KF) – gospodarska konvergencija manje razvijenih regija
- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)

Ovdje donosimo pregled najznačajnijih fondova i programa :

Europski fond za regionalni razvoj (ERDF)

Cilj ERDF-a, fonda namijenjenog zemljama članicama EU, je ojačati gospodarsku i socijalnu koheziju u Europskoj Uniji smanjivanjem nejednakosti između regija. U načelu, kroz ERDF se može financirati:

- Pomoć (malim i srednjim) poduzećima u svrhu stvaranja održivih radnih mjesta,
- Infrastruktura povezana s istraživanjem i razvojem, telekomunikacijama, okolišem, energijom i prometom,
- Financijski instrumenti poput fondova za lokalni razvoj, kojima se potiče regionalni i lokalni razvoj te suradnja između gradova i regija,
- Tehnička pomoć.

Uvjeti sudjelovanja

Republika Hrvatska ima pristup Europskom fondu za regionalni razvoj po svom ulasku u EU u svojstvu zemlje članice. Namjena sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj ovisit će o operativnim programima koje će Hrvatska definirati za određena područja. Još se ne zna točno koliko će sredstava biti Hrvatskoj na raspolaganju iz ERDF-a (pretpostavlja se da će za razdoblje od 2014. do 2020. godine Hrvatskoj biti na raspolaganju 11,7 milijardi eura iz strukturnih fondova i Kohezijskog fonda), ali se zna da će postotak sufinanciranja iz fonda biti iznad 75% za neprofitne projekte, a za profitne (poduzeća i investicije s više od 25% dobiti) od 10% do 50%.

Vrste projekata koji se mogu financirati:

- Kapitalna ulaganja u poslovnu, turističku i kulturnu infrastrukturu,
- Poticanje poduzetništva,
- Poboljšanje gospodarskog potencijala i
- Razvoj turizma temeljenog na prirodnim resursima i kulturnoj baštini.

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD)

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD) dostupan je Republici Hrvatskoj nakon pristupa članstvu u EU. Za sada se za njegovu provedbu pripremalo kroz program IPARD. Njegov cilj je, u skladu sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom, financirati programe ruralnog razvoja zemalja članica Unije. EAFRD se usredotočuje na četiri prioritetne osi:

1. Poboljšanje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva,
2. Poboljšanje okoliša i krajolika,
3. Kvaliteta života u ruralnim područjima i diversifikacija ruralnog gospodarstva,
4. LEADER pristup.

Uvjeti sudjelovanja

Za pretpostaviti je da će uvjeti financiranja iz EAFRD-a biti slični onima koji su sada na raspolaganju u sklopu IPARD-a. U tom slučaju, na raspolaganju će biti sljedeća financijska sredstva relevantna za ovaj projekt:

1. financijska sredstva za provedbu LEADER pristupa, za LAG-ove koji su se osnovali i koji su izradili svoju lokalnu razvojnu strategiju, u svrhu poboljšanja ruralnih životnih i radnih uvjeta, stvaranja novih, održivih mogućnosti zarade, očuvanja i stvaranja novih radnih mjesta te diversifikacije gospodarskih djelatnosti;
2. financijska sredstva za poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture, poput izgradnje, rekonstrukcije ili opremanja sustava kanalizacije i/ili pročišćavanja otpadnih voda ili izgradnje i/ili rekonstrukcije javnih lokalnih nerazvrstanih cesta;
3. financijska sredstva za diversifikaciju i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti, kroz ruralni turizam, tradicijske obrte, izravnu prodaju poljoprivrednih proizvoda ili njihovu preradu.

Sredstva su namijenjena za LAG-ove, jedinice lokalne samouprave do 10.000 stanovnika te fizičke i pravne osobe registrirane za određenu djelatnost u rangi mikro-poduzeća. Iznos sufinanciranja se kreće od 50% do 100%.

Vrste projekata koji se mogu financirati:

- Projekti ulaganja u malu infrastrukturu poput nerazvrstanih cesta ili vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanja otpadnih voda, koje kandidiraju jedinice lokalne samouprave;
- Ulaganja u društvenu i obrazovnu infrastrukturu;
- Rekonstrukcija kulturnih/ prirodnih dobara u svrhu turizma, opremanje eko-sela, druga mala turistička infrastruktura, projekti osposobljavanja stanovništva za pružanje usluga u turizmu;
- Privatna ulaganja pojedinačnih poduzetnika u opremanje ugostiteljskih ili smještajnih kapaciteta, u opremu potrebnu za tradicionalnu obrtničku proizvodnju te u opremu za prerađivanje.

Europski socijalni fond (ESF)

Svrha Europskog socijalnog fonda (ESF-a), namijenjenog EU članicama, je postići visoku razinu zaposlenosti, ravnopravnost između muškaraca i žena, održivi razvoj te ekonomsku i socijalnu koheziju. ESF se usredotočuje na:

1. prilagodbu radnika i poduzeća – cjeloživotno učenje, stvaranje i širenje inovativnih organizacija rada,
2. olakšavanje pristupa zapošljavanju nezaposlenim osobama, tražiteljima zaposlenja, ženama i ostalim teško zapošljivim skupinama,
3. socijalnu integraciju osoba u nepovoljnom položaju i suzbijanje diskriminacije na radnom mjestu te
4. osnaživanje ljudskog kapitala kroz reforme obrazovnog sustava i mreže obrazovnih ustanova.

Uvjeti sudjelovanja

Prihvatljivi prijavitelji projekta mogu biti jedinice lokalne samouprave, javne ustanove, poslodavci, obrazovne ustanove ili udruge. Iznos sufinanciranja može biti i preko 80%, ovisno o cilju konvergencije, odnosno razvijenosti regije.

Vrste projekata koji se mogu financirati

- Osposobljavanje stanovništva (nezaposlenih osoba, žena) za bolji pristup tržištu rada,
- Projekti poticanja poduzetništva, uključujući samozapošljavanje,
- Kreiranje novih obrazovnih programa u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada te
- Poboljšanje sustava obrazovanja na svim razinama; razvoj novih programa, opremanje učionica i praktikuma, edukacija nastavnika.

Kohezijski fond (KF)

Kohezijski fond je instrument namijenjen najmanje razvijenim državama članicama Europske unije za provedbu projekata kojima se poboljšavaju okoliš i prometna infrastruktura, koja je dio transeuropske prometne mreže.

Sa gotovo 80% sredstava namijenjenih za pomoć državama članicama, to je jedan od najizdašnijih i najvažnijih instrumenata, a specifičan je po tomu što pravo na sufinanciranje imaju samo države članice čiji je bruto domaći proizvod manji od 90 posto prosjeka Europske unije i koje primjenjuju nacionalni program konvergencije prema gospodarskoj i monetarnoj uniji. Upravo je zato otvoren Grčkoj, Portugalu i Španjolskoj (koja se nalazi u tzv. izlaznoj fazi), a nakon posljednjeg vala proširenja Europske unije u svibnju 2004. godine i novim državama članicama Unije.

Uvjet korištenja: BDP po stanovniku < 90% EU prosjeka

Namjena: ulaganja u prometnu infrastrukturu i zaštitu okoliša

Iz tog se fonda mogu financirati:

1. transeuropske transportne mreže (Trans-European Transport Networks) i paneuropski koridori;
2. transportna infrastruktura (izvan TEN-T mreža) koja pridonosi okolišno održivom urbanom i javnom prometu, interoperabilnosti transportnih mreža diljem EU i potiče intermodalne prometne sustave;
3. okolišna infrastruktura radi preuzimanja EU standarda zaštite okoliša;
4. učinkovito korištenje energije i obnovljivih izvora energije.

Korisnici: tijela javne vlasti.

Tablica 14. Pregled financijskih alokacija usmjerenih na politike EU (I.)

ESI FOND	ALOKACIJA (EUR)	POLITIKA EU
EERR,KF,ESF	8,397 milijardi	Kohezijska politika
EPFRR	2,026 milijardi	Poljoprivreda i ruralni razvoj
EFPR	252,6 milijuna	Ribarstvo

Izvor:Maletić,I.:2016.

Tablica 15. Pregled financijskih alokacija usmjerenih na politike EU (II.)

ESI FOND	ALOKACIJA (u milijunima eura)
Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)	4.321,5
Kohezijski fond (KF)	2.559,5
Europski socijalni fond (ESF)	1.516,0
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	2.026,2
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	252,6
UKUPNO	10.675,9

Izvor:Maletić,I.:2016.

Zadaci ESI fondova te područje i način primjene njihove potpore, a u vezi s ciljem politika EU koje promiče pojedini fond, regulirani su uredbama Europskog parlamenta i Vijeća, koje se daju u donjem prikazu:

Tablica 16. Pregled ESI fondova i Uredbi kojim se definiraju pravila njihove provedbe

ESI FOND	ALOKACIJA (u milijunima eura)
Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)	UREDBA (EU) br. 1301/2013 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 17. prosinca 2013. o Europskom fondu za regionalni razvoj i o posebnim odredbama o cilju „Ulaganje za rast i radna mjesta” te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1080/2006
Kohezijski fond (KF)	UREDBA (EU) br. 1304/2013 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 17. prosinca 2013. o Europskom socijalnom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1081/2006
Europski socijalni fond (ESF)	UREDBA (EU) br. 1304/2013 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 17. prosinca 2013. o Europskom socijalnom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1081/2006
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	UREDBA (EU) br. 1305/2013 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	UREDBA (EU) br. 508/2014 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 15. svibnja 2014. o Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EZ) br. 2328/2003, (EZ) br. 861/2006, (EZ) br. 1198/2006, (EZ) br. 791/2007 i Uredbe (EU) br. 1255/2011 Europskog parlamenta i Vijeća
EFRR, KF, ESF, EPFRR, EFPR (Zajednička uredba)	UREDBA (EU) br. 1303/2013 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006

Izvor: Maletić, I.: 2016.

Zakon o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj propisuje strukturu i organizaciju institucija koje sudjeluju u procesu korištenja ESI fondova, koje obuhvaćaju:

- Koordinacijsko tijelo (Središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove regionalnoga razvoja i fondova Europske unije),
- tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“,
- tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“,

- tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Programa: „prekogranične suradnje“, „transnacionalne suradnje“ i „međuregionalne suradnje,
- tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Operativnog programa za ribarstvo,
- tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu »Programa ruralnog razvoja« te
- Neovisno revizijsko tijelo.

Tablica 17. Institucionalni okvir RH za korištenje strukturnih instrumenata

FOND	Operativni program/ Prioritetna os	Upravljačko tijelo	Posredničko tijelo razine I	Posredničko tijelo razine II
EFDF	Regionalni razvoj- promet	Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture	Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje (SAFU)
ERDF Kohezijski fond	Regionalni razvoj- zaštita okoliša-vode i otpadne vode	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Ministarstvo poljoprivrede	Hrvatske vode
	Regionalni razvoj- zaštita okoliša/ gospodarenje otpadom		Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost Središnja agencija za financiranje i ugovaranje (SAFU)
ERDF	Regionalni razvoj- regionalna konkurentnost	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU	Ministarstvo gospodarstva, Min. poduzetništva i obrta, Min. znanosti, obrazovanja i športa Min. regionalnog razvoja i fondova EU, Min. turizma	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje (SAFU)
ESF	Razvoj ljudskih potencijala	Ministarstvo rada i mirovinskog sustava	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Ministarstvo socijalnih politika i mladih	Hrvatski zavod za zapošljavanje Agencija za strukovno obrazovanje Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Izvor: Pravila i propisi za provođenje EU projekata u Gradu Zagrebu, 2014.

Sredstva ESI fondova u Republici Hrvatskoj koriste se na temelju sljedećih Programa:

1. Programi kojima se podržava cilj „Ulaganje za rast i radna mjesta“;

a) Operativni program „Konkurentnost i kohezija“, financiran iz EFRR-a i Kohezijskog fonda

b) Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali“, financiran iz ESF-a

2. Programi kojima se podržava cilj „Europska teritorijalna suradnja“, uključujući programe u okviru vanjskih financijskih instrumenata Unije: *programi prekogranične suradnje* („Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora“, „Hrvatska – Srbija“, „Mađarska – Hrvatska“, „Slovenija – Hrvatska“, „Italija – Hrvatska“, financirani iz EFRR-a), *programi transnacionalne suradnje* („Središnja Europa“, „Mediteran“, „Dunav“ i „Jadransko jonski“, financirani iz EFRR-a), *programi međuregionalne suradnje* („INTERREG EUROPE“, „INTERACT“, „URBACT“ i „ESPON“, financirani iz EFRR-a)
3. Operativni program za ribarstvo, kojim se podržavaju ciljevi Zajedničke ribarstvene politike i Integrirane pomorske politike, financiran iz EFPRa
4. „Program ruralnog razvoja“ kojim se podržavaju ciljevi Europske unije za ruralni razvoj, financiran iz EPFRR-a.

Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ (OPKK)

Operativni program: „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“ temeljni je strateški dokument za korištenje 6,9 milijardi eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda (KF). *Investicijski prioriteti* na koje se prema prioritetnim osima (PO) mogu usmjeriti sredstva iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda su:

Prioritetna os 1: Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija

- 1a Poboljšanje infrastrukture i kapaciteta za istraživanje i inovacije
- 1b Promicanje poslovnih ulaganja u inovacijama i istraživanjima te razvoj veza i sinergija između poduzeća, IR centara i visokog obrazovanja, osobito razvoja proizvoda i usluga, tehnološko povezivanje, socijalna inovacija, ekološka inovacija, kulturna i kreativna industrija, usluge javnog servisa, umrežavanje, klasteri, tehnološko jačanje i primijenjeno istraživanje, pilot linije i sl.

Prioritetna os 2: Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije

- 2a Proširenje dostupnosti širokopojsnog pristupa i izgradnja mreža velikih brzina te podrška usvajanju novih tehnologija i mreža za digitalno gospodarstvo
- 2b Jačanje aplikacija informacijskih i komunikacijskih tehnologija za e-vladu, e-učenje, e-uključenost, e-kulturu i e-zdravlje

Prioritetna os 3: Poslovna konkurentnost

- 3a Promicanje poduzetništva, posebno olakšavajući ekonomsko iskorištavanje novih ideja i poticanje stvaranja novih poduzeća, uključujući putem poslovnih inkubatora
- 3d Podupiranje kapaciteta MSP-ova za rast na regionalnom, nacionalnom i međunarodnom tržištu te angažiranost u inovacijskim procesima

Prioritetna os 4: Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije

- 4b Promicanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u poduzećima
- 4c Podupiranje energetske učinkovitosti, pametnog upravljanja energijom i korištenje OIE u javnoj infrastrukturi, uključujući javne zgrade i u stambenom sektoru
- 4d Razvoj i provedba pametnih sustava distribucije koji djeluju pri niskim i srednjim razinama napona

Prioritetna os 5: Klimatske promjene i upravljanje rizicima

- 5a Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu
- 5b Promicanje ulaganja koja se odnose na posebne rizike, osiguranje otpornosti na katastrofe i razvoj sustava za upravljanje katastrofama

Prioritetna os 6: Zaštita okoliša i održivost resursa

- 6c Očuvanje, zaštita, promicanje i razvoj prirodne i kulturne baštine
- 6e Aktivnosti kojima se poboljšava urbani okoliš, revitalizacija gradova, obnova i dekontaminacija nekadašnjeg industrijskog zemljišta(uključujući prenamijenjena područja), smanjenje zagađenja zraka i promocija mjera za smanjenje buke
- 6i Ulaganje u sektor otpada kako bi se ispunili zahtjevi pravne stečevine Unije u području okoliša i zadovoljile potrebe koje su utvrdile države članice za ulaganjem koje nadilazi te zahtjeve
- 6ii Ulaganje u vodni sektor kako bi ispunili zahtjevi pravne stečevine Unije u području okoliša i zadovoljile potrebe koje su utvrdile države članice za ulaganjem koje nadilazi te zahtjeve
- 6iii Zaštita i obnova biološke raznolikosti i tla te promicanje eko usluga, uključujući NATURA 2000 i „zelenu“ infrastrukturu

Prioritetna os 7: Povezanost i mobilnost

- 7a Podupiranje multimodalnog jedinstvenog europskog prometnog prostora ulaganjem u TEN-T
- 7b Poboljšavanje regionalne mobilnosti povezivanjem sekundarnih i tercijarnih čvorišta s infrastrukturuom TEN-T-a, uključujući multimodalna čvorišta
- 7i Podupiranje multimodalnog jedinstvenog europskog prometnog prostora ulaganjem u TEN-T
- 7ii Razvoj i unaprjeđenje prometnih sustava prihvatljivih za okoliš i prometnih sustava s niskim emisijama CO₂, uključujući unutarnje plovne putove i pomorski prijevoz, luke, multimodalne veze i aerodromsku infrastrukturu, radi promicanja održive regionalne i lokalne mobilnosti
- 7iii Razvoj i obnova sveobuhvatnih, visokokvalitetnih i interoperabilnih željezničkih sustava te promicanje mjera za smanjenje buke

Prioritetna os 8: Socijalno uključivanje i zdravlje

- 9a Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu što pridonosi nacionalnom, regionalnom i lokalnom razvoju, smanjujući nejednakosti u smislu zdravstvenog statusa, promičući socijalnu uključenost, kulturne i rekreativne usluge te prelazak s institucijske skrbi na skrb u zajednici
- 9b Pružanje podrške fizičkoj, gospodarskoj i socijalnoj obnovi ugroženih zajednica u urbanim i ruralnim područjima

Prioritetna os 9: Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje

- 10a Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje kroz razvoj infrastrukture za obrazovanje i osposobljavanje

Prioritetna os 10: Tehnička pomoć

Za Tehničku pomoć ne postoje investicijski prioriteti

- Specifični cilj TA1 Osiguranje odgovarajućih i učinkovitih ljudskih resursa za provedbu operativnih programa
- Specifični cilj TA2 Podrška učinkovitoj provedbi, praćenju i evaluaciji programa
- Specifični cilj TA3 Podrška informiranju javnosti i podizanju kapaciteta potencijalnih korisnika za pripremu projekata i njihovu provedbu

Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali“ (OPULJP)

Operativni program: „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.“ temeljni je strateški dokument za korištenje 1,5 milijardi eura iz Europskog socijalnog fonda. Investicijski prioriteti na koje se prema prioritetnim osima (PO) mogu usmjeriti sredstva iz Europskog socijalnog fonda su:

Prioritetna os 1: Zapošljavanje i mobilnost radne snage

8.i: Pristup zapošljavanju za osobe koje traže posao i neaktivne osobe, uključujući one koji su dugotrajno nezaposleni i one koji su daleko od tržišta rada, kao i provedbom lokalnih inicijativa za zapošljavanje i potpore za mobilnost radne snage

8.ii (YEI): Održiva integracija mladih na tržište rada, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju, uključujući mlade koji su izloženi riziku od socijalne isključenosti i mlade iz marginaliziranih zajednica, uključujući provedbom Garancije za mlade

8.ii (ESF): Održiva integracija mladih na tržište rada, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju, uključujući mlade koji su izloženi riziku od socijalne isključenosti i mlade iz marginaliziranih zajednica, uključujući provedbom Garancije za mlade

8.vii: Modernizacija ustanova tržišta rada, kao što su javne i privatne službe za zapošljavanje, te bolja usklađenost s potrebama tržišta rada, uključujući putem djelovanja koja povećavaju transnacionalnu mobilnost radne snage, kao i putem programa mobilnosti, te bolja suradnja institucija i relevantnih dionika

Prioritetna os 2: Socijalno uključivanje

9.i: Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti

9.iv: Poboljšanje pristupa pristupačnim, održivim i visokokvalitetnim uslugama, uključujući usluge zdravstvene skrbi i socijalne usluge od općeg interesa

9.iv: Promicanje društvenog poduzetništva i strukovne integracije u društvenim poduzećima te socijalne ekonomije i ekonomije solidarnosti radi olakšavanja pristupa zapošljavanju

Prioritetna os 3: Obrazovanje i cjeloživotno učenje

10.ii: Poboljšanje kvalitete i učinkovitosti tercijarnog i ekvivalentnog obrazovanja te pristupa njemu radi povećanja sudjelovanja u njemu i njegova stjecanja, posebno za skupine u nepovoljnom položaju

10.iii: Povećanje jednakog pristupa cjeloživotnom učenju za sve dobne skupine u formalnom, neformalnom i informalnom okruženju, unaprjeđenje znanja, vještina i kompetencija radne snage, promicanje fleksibilnih načina učenja, između ostalog profesionalnim savjetovanjem i potvrđivanjem stečenih kompetencija

10.iv: Poboljšanje značaja obrazovnih sustava i sustava osposobljavanja za tržište rada, olakšavanje prijelaza iz škole na posao, jačanje sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te njihove kvalitete, između ostalog mehanizmima za predviđanje vještina, prilagodbom nastavnih planova i programa te uvođenjem i razvojem sustava učenja koji se temelje na radu, uključujući dualne sustave učenja i programe naukovanja

Prioritetna os 4: Dobro upravljanje

11.i: Ulaganje u institucionalne kapacitete te u učinkovitost javnih uprava i javnih usluga na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini s ciljem reformiranja, boljeg uređivanja i dobrog upravljanja

11.ii: Izgradnja kapaciteta za sve dionike koji osiguravaju obrazovanje, cjeloživotno obrazovanje, osposobljavanje te zapošljavanje i socijalne politike, uključujući uz pomoć sektorskih i teritorijalnih paktova radi omogućavanja reformi na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini

Prioritetna os 5: Tehnička pomoć

Specifični cilj 1: Osiguranje učinkovite pripreme, upravljanja, provedbe, praćenja, vrednovanja i kontrole Operativnog programa

Specifični cilj 2: Podrška potencijalnim korisnicima i regionalnim dionicima u uspješnom prijavljivanju i provedbi ESF projekata jačanjem njihovih kapaciteta i razvijanjem kvalitetne zalihe budućih projekata

Specifični cilj 3: Podrška komunikacijskim aktivnostima u svrhu djelotvorne provedbe Komunikacijske strategije i osiguranje kvalitetnog informiranja potencijalnih korisnika i voditelja projekata o mogućnostima i uvjetima financiranja u okviru Operativnog programa

Program ruralnog razvoja (PRR)

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. 2020. je strateški dokument za korištenje sredstva iz EPFRR-a, a obuhvaća ukupno 16 mjera, prije svega usmjerenih na restrukturiranje i modernizaciju poljoprivrednog sektora i sektora prerade poljoprivrednih proizvoda radi povećanja konkurentnosti te na promicanje okolišno učinkovitog poljoprivrednog sustava i boljeg korištenja prirodnih resursa. Jedan od temeljnih ciljeva je smanjenje depopulacije povećanje kvalitete života u ruralnim područjima. Potencijalnim korisnicima iz PRR stavljeno je na raspolaganje 2382,8 milijuna eura, od čega je najveći dio (90%) osiguran iz EPFRR (2026 milijuna eura), a ostalo iz nacionalnih izvora putem državnog proračuna. Ovdje se daje prikaz mjera, alociranih sredstva i korisnika.

Tablica 18. Mjere Programa ruralnog razvoja

NAZIV MJERE	OKVIRNA ALOKACIJA SREDSTAVA	KORISNICI
M1 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja	13,3 milijuna eura	Savjetodavna služba, privatne i javne institucije registrirane za djelatnost obrazovanja, udruge
M2 - Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima	21,2 milijuna eura	Savjetodavna služba
M3 - Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu	7 milijuna eura	Aktivni poljoprivrednici uključeni u i sustav kvalitete, udruženja ekoloških poljoprivrednih proizvođača.
M4 - Ulaganja u fizičku imovinu	667 milijuna eura	Poljoprivrednici, proizvođačke grupe/organizacije, fizičke i pravne osobe, JLP(R)S, šumoposjednici i druge pravne osobe koje gospodare šumama.
M5 - Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	118 milijuna eura	Poljoprivrednici i skupine poljoprivrednika, JLP(R)S.
M6 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	262,9 milijuna eura	Mladi poljoprivrednici, poljoprivredna gospodarstva u rangu mikro i malih poslovnih subjekata, fizičke osobe u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva.

M7 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	265,9 milijuna eura	JLS, trgovačka društva u većinskom vlasništvu JLS, javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači JLS, udruge/organizacije civilnog društva, vjerske zajednice i LAG-ovi.
M8 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	92,8 milijuna eura	Šumoposjednici, trgovačka društva i druge pravne osobe koje gospodare šumama i šumskim zemljištima, udruženja šumoposjednika, obrti, mikro, mala i srednja poduzeća, udruge civilnog društva i druge pravne osobe aktivne u zaštiti prirode.
M9 - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	8,9 milijuna eura	Proizvođačke grupe ili organizacije iz sektora poljoprivrede u rangu malih i srednjih poduzeća.
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	138,8 milijuna eura	Poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika, javne ustanove koje obavljaju djelatnosti očuvanja biljnog i životinjskog genetskog materijala.
M11 - Ekološki uzgoj	128,3 milijuna eura	Poljoprivrednici ili grupe poljoprivrednika koji nastavljaju ekološku proizvodnju.
M13 - Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	321,6 milijuna eura	Poljoprivrednici čije su površine upisane u ARKOD sustav.
M16 - Suradnja	8,3 milijuna eura	Pravne osobe registrirane u RH, fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika, operativne skupine u poljoprivrednom i prehrambeno-prerađivačkom sektoru, udruge proizvođača, proizvođačke grupe/organizacije i zadruge iz poljoprivrednog sektora te druge pravne osobe koje sudjeluju u kratkim lancima opskrbe.
M17 - Upravljanje rizicima	56,7 milijuna eura	Fizičke ili pravne osobe ili grupe fizičkih ili pravnih osoba upisanih u Upisnik poljoprivrednika.
M19 - LEADER (CLLD)	67,5 milijuna eura	Lokalne akcijske grupe, nositelji projekata s područja LAG-a (koji su podnijeli zahtjev LAG-u) i odabrani LAG-ovi unutar

		podmjere 19.2.
M 20: Tehnička pomoć	64,7 milijuna eura	Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR

Izvor: Maletić, I.: 2016.

Mjerom 19-LEADER, putem LAG-ova, alocirano je ukupno 67,5 milijuna eura (2,83%) iz PRR za podmjere: 3.1., 4.1., 4.2., 4.4., 6.2., 6.3., 6.4., 7.1., 7.2., 7.4., 8.5., 9.1., 16.2. i 16.4.

Općina Ervenik u sastavu je LAG-a „DINARA 1931“, međutim zbog neizrađene Loklane razvojne strategije LAG-u nisu dodjeljena za provedbu mjere 19.2 .

Poljoprivrednici, proizvođačke grupe, druge pravne i fizičke osobe te JLS-e izravno se mogu natjecati za sredstva iz PRR., izvan operacija „LEADER“, i to putem natječaja koje će objavljivati Ministarstvo poljoprivrede i APPRRR.

Tablica 19. Prikaz povezanosti prioriteta i mjera Strateškog razvojnog programa Općine Ervenik sa prioritetskim osima i investicijskim prioritetima operativnih programa Konkurentnost i kohezija i Učinkovitost ljudskih potencijala te mjerama iz Programa ruralnog razvoja

CILJEVI	PRIORITETI	MJERE	OPKK	OPULJP	PRR
Cilj 1. Podignuti razinu konkurentnosti i održivosti gospodarstva općine	Prioritet 1.1. Razvoj poljoprivrede i ruralnog turizma	Mjera 1.1.1. Unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje	PO3 Ip3a		M3, M4, M6, M9
		Mjera 1.1.2. Razvoj ruralnog turizma	PO3 Ip3a		M6
	Prioritet 1.2. Razvoj ostalih gospodarskih sektora – diversifikacija gospodarstva	Mjera 1.2.1. Izrada planova za razvoj pojedinih sektora na području općine i usklađivanje sa dokumentima prostornog uređenja	PO3 Ip3a		
		Mjera 1.2.2. Razvoj i potpora poduzetništva i obrtništva, s naglaskom na malo i srednje poduzetništvo	PO3 Ip3a		
Cilj 2. Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša, kulturne i prirodne baštine	Prioritet 2.1. Poboljšanje prometnog sustava i sustava veza	Mjera 2.1.1. Poboljšanje i obnova prometne infrastrukture			M7 pM 7.2
		Mjera 2.1.2. Unaprjeđenje lokalnog prometa			
		Mjera 2.1.3. Poboljšanje elektroničkih komunikacija i osiguranjem širokopojsnih instalacija			
	Prioritet 2.2. Podizanje kvalitete komunalne infrastrukture	Mjera 2.2.1. Poboljšanje sustava vodoopskrbe			M7 pM7.2
		Mjera 2.2.2. Poboljšanje sustava odvodnje			M7 pM7.2

		Mjera 2.2.3. Poboljšanje javne rasvjete	PO4 Ip4c		
		Mjera 2.2.4. Poboljšanje urbane opreme naselja			
		Mjera 2.2.5. Poboljšanje pogrebnih usluga			
	Prioritet 2.3. Poboljšanje energetskog sustava i korištenja obnovljivih izvora	Mjera 2.3.1. Poboljšanje niskonaponske mreže			
		Mjera 2.3.2. Osiguranje kapaciteta za dobivanje energije iz obnovljivih izvora	PO4 Ip4c		
		Mjera 2.3.3. Poboljšanje energetske učinkovitosti	PO4 Ip4c		
	Prioritet 2.4. Unaprjeđenje zaštite okoliša i prirode	Mjera 2.4.1. Poboljšanje regulacije bujičnog područja			
		Mjera 2.4.2. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom			
		Mjera 2.4.3. Jačanje sustava za upravljanje elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama			
	Prioritet 2.5 Unaprjeđenje upravljanja i gospodarenja kulturnom i prirodnom baštinom	Mjera 2.5.1. Očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine	PO6 Ip6c, 6iii		
Mjera 2.5.2. Unaprjeđenje zaštite i očuvanja prirodne baštine					
Cilj 3. Povećanje kvalitete života, lokalnog upravljanja, ljudskog i socijalnog kapitala	Prioritet 3.1. Povećanje kapaciteta, poboljšanje uvjeta rada i kvaliteta sadržaja društvenih djelatnosti	Mjera 3.1.1. Osiguranje kapaciteta za rad u predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama	PO 9 Ip 10a	PO 3 Ip 10 iv.	M7 pM7.4
		Mjera 3.1.2. Osiguranje kapaciteta za rad u zdravstvenim i socijalnim ustanovama	PO 8 Ip 9a		
		Mjera 3.1.3. Poboljšanje uvjeta i poticanje kulturnih institucija i organizacija	PO 8 Ip 9a		M7 pM7.4
		Mjera 3.1.4. Poboljšanje uvjeta za razvoj športa i rekreacije	PO 8 Ip 9a		M7 pM7.4
	Prioritet 3.2. Jačanje institucionalnog kapaciteta i razvojnog upravljanja	Mjera 3.2.1. Poboljšanje stanja katastra i zemljišnih knjiga			
		Mjera 3.2.2. Usklađivanje razvoja ljudskih potencijala s potrebama gospodarstva te omogućavanje cjeloživotnog stjecanja znanja i vještina		PO 4 Ip 11i	
		Mjera 3.2.3. Unaprjeđenje sustava i jačanje kapaciteta strateškog planiranja i upravljanja razvojem u općini		PO 4 Ip 11i	
OPKK – Operativni program „Konkurentnost i kohezija“; OPULJP- Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali“ PO – prioritetna os; IP – investicijski prioritet PRR -Program ruralnog razvoja; M – mjera; pM-podmjera.					

Programi Unije

Programi Europske unije su programi koji podržavaju politike Europske unije (EU) i imaju za cilj unaprjeđenje suradnje između država članica EU i njihovih građana u različitim sektorima: kulturi, znanosti, obrazovanju, prometu, energiji, zaštiti okoliša, zdravstvu, pravosuđu, fiskalnoj i

carinskoj politici, itd. Za provedbu Programa Unije relevantne su opće uprave Europske komisije (DG - Directorate General). Provedba pojedinih programa Unije u Republici Hrvatskoj regulirana je posebnim Memorandumom o suglasnosti pa svaki program ima posebnu pravnu osnovu i različita provedbena pravila. Opće uprave provedbu programa povjeravaju specijaliziranim Izvršnim agencijama Europske komisije, koje tad obavljaju aktivnosti upravljanja programom pod nadzorom. U tim situacijama, Izvršne agencije odgovorne su za sljedeće: pripremu i objavu natječaja, financiranje, evaluaciju i preSelekciju prijavljenih projekata, pripremu i potpisivanje ugovora, praćenje projekata, komunikaciju s prijavljenim korisnicima te kontrolu provedbe. U rijetkim slučajevima decentraliziranog upravljanja programom, provedbena struktura se prenosi na nacionalno tijelo u zemlji provedbe programa. Sudjelovanje u programima Unije predviđa uspostavljanje kontakt točke za program u zemlji sudionici s ciljem pružanja informacija o programu, podrške prijaviteljima i unaprjeđenja sudjelovanja zemlje u pojedinom programu. Sudjelovanje u programima EU ostvaruje se putem poziva za predaju projektnih prijedloga i dodjeljivanja darovnica odabranim projektima. Projekti podržani u okviru programa EU uobičajeno zahtijevaju sudjelovanje nekoliko partnera iz više zemalja članica programa, kao i djelomično sufinanciranje projekata od strane prijavitelja.

Tablica 20. Prikaz programa Unije 2014-2020

Sektor	Naziv programa	Ukupan proračun (EUR)	Tijelo zaduženo za koordinaciju programa u RH
Znanost kroz sve sektore	Obzor2020	78,6 milijardi	
Obrazovanje i mladi	Erasmus Plus	14,7 milijardi	Agencija za mobilnost i programe EU
Kultura	Kreativna Europa	1,5 milijardi	Ministarstvo kulture
Civilno društvo	Europa za građane2014.-2020.	229 milijuna	Ured za udruživanjeVladeRH
Socijalna politika	Zapošljavanje i socijalne inovacije	919 milijuna	Ministarstvo rada i mirovinskog sustava
Zdravstvo	Zdravlje za rast	449 milijuna	Ministarstvo zdravlja, Hrvatski zavod za javnozdravstvo
Zaštita potrošača	Potrošač 2014.-2020.	197 milijuna	Ministarstvo gospodarstva
Zaštita okoliša	ŽIVOT	3,5 milijardi	Ministarstvo zaštiteokoliša i prirode
Konkurentnost i inovativnost	COSME-Program za konkurentnost poduzetništva i MSP-a	2 milijarde	Ministarstvo poduzetništva i obrta
Financije	HERKUL III	110 milijuna	Ministarstvo financija

	PERIKLO 2020	7,7 milijuna	
Porezna politika	FISCALIS 2020	234 milijuna	Ministarstvo financija–Porezna uprava
Carinska politika	CARINE 2020	547 milijuna	Ministarstvo financija–Carinska uprava
Pravosuđe	PRAVOSUĐE	378 milijuna	Ministarstvo pravosuđa
	TEMELJNA PRAVA I DRŽAVLJANSTVO	439 milijuna	

Izvor: I. Maletić, 2016.

6.2 Provedba strategije

6.2.1 Organizacijska struktura za provedbu Strategije

Strateški razvojni program je temeljni dokument Općine Ervenik za provođenje općinske politike razvoja i korištenje regionalnih i nacionalnih izvora te strukturnih fondova EU, kojima se provode zajedničke politike EU. Kod razrade ovog Strateškog razvojnog programa korišten je pristup i metodologija strukturnih fondova, odnosno korišten je pristup partnerstva i pristup „odozdo prema gore“ te participativna metoda uključivanja svih zainteresiranih sukladno načelima „LEADER“ pristupa, odnosno smjernicama lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice.

U provedbi Strateškog razvojnog programa primjenjuju se načela partnerstva, kao što su: konsenzus i međuovisnost, jednakost i različitost. Posebno se naglašava odgovornost, po kojoj Općina Ervenik ima krajnju odgovornost za pripremu i provedbu Strateškog razvojnog programa te obvezanost, prema kojoj je Općina Ervenik u potpunosti obvezna na proces i načela Strateškog razvojnog programa, koji predstavlja okvir za srednjoročni društveno ekonomski razvoj Općine Ervenik. Općina Ervenik obvezna je uključiti i staviti na raspolaganje sve potrebne resurse za izradu i provedbu Strateškog razvojnog programa. Izrada i provedba Strateškog razvojnog programa obavljaju se na transparentan i otvoren način te uz odgovarajuće izvještavanje javnosti. Uz transparentnost, posebno su važni partnerstvo i konzultacije sa zainteresiranim stranama, i to na način da sve relevantne zainteresirane strane na nacionalnoj i lokalnoj razini trebaju biti konzultirane u svakoj ključnoj fazi izrade i provedbe projekata. U osiguranju partnerstva primjenjuju se načela „Europskog kodeksa ponašanja za partnerstvo u okviru ESI fondova (Delegirana uredba komisije ERU br.240/2014).

Institucija lokalne razine, odnosno Općina Ervenik, ključna je institucija razvojnog upravljanja. Cjelokupno upravljanje Strategijom na razini donošenja odluka odgovornost je Općine Ervenik, koja je na čelu s načelnikom, odgovorna za uspješnu provedbu Strategije prema objektivno provjerljivim pokazateljima. Odgovornosti i uloga Općine Ervenik u provedbi Strategije ogleda se u sljedećem: uspješna provedba prepoznatih prioriteta i mjera Strategije te odgovornost za predviđeni utjecaj Strategije na lokalno stanovništvo, poduzetnike i ostale relevantne dionike u vrijeme izrade i formuliranja Strategije. Općina ima obvezu osigurati sredstva, materijalna i

ljudski potencijal za provedbu mjera Strategije, za što može imenovati posebno tijelo. Općina je obvezna provoditi godišnju evaluaciju Strategije, na temelju koje može donositi odluke o promjeni, reviziji i unaprjeđenju Strategije, te provoditi srednjoročnu (interim) evaluaciju i završnu (ex-post) evaluaciju. Radi transparentnosti i javnosti rada potrebno je organizirati redovne javne konzultacije sa svim dionicima o provedbi Strategije.

Upravljačka struktura sadrži tri osnovne komponente: političko-izvršnu (načelnik i općinsko vijeće) upravna tijela i mjesna samouprava (nema mjesnih odbora!). Za obavljanje javnih usluga lokalna samouprava osniva trgovačka društva.

Ključnu ulogu u razvojnom upravljanju ima Općinsko vijeće, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, koje raspravlja i donosi temeljne razvojne dokumente. Jednako tako važnu ulogu u sustavu lokalnog razvoja ima čelništvo lokalne izvršne vlasti - Općinski načelnik sa zamjenikom. Izvršna komponenta lokalnog političkog sustava ima presudnu ulogu u formuliranju, predlaganju i implementaciji razvojne politike, odnosno razvojnih projekata.

U Općini Ervenik zaposleno je ukupno 5 djelatnika, dvoje profesionalnih dužnosnika i 3 djelatnika u upravi. Pored zadovoljavajuće kvalifikacijske strukture lokalne uprave, evidentan je nedovoljno razvijen sustav za pripremu i provedbu programa i projekata. -

Značajni dionici u izradi Strategije su i organizacije civilnog društva, čije polje interesa predstavljaju svi segmenti društva, a prvenstveno područje ljudskih prava, zaštite prirodne i kulturne baštine te razvoja ljudskih resursa. Isto tako, nužno je uzeti u obzir potrebe privatnog sektora, kao realnog sektora, odnosno onog koji predstavlja okosnicu ekonomskog razvoja. Svrha je Strategije stvoriti preduvjete za što kvalitetnije djelovanje privatnog sektora, što se prvenstveno ostvaruje djelovanjem javnog sektora kroz obrazovni sustav, sustav tržišta rada, podršku kroz razne programe edukacije i poticaja, osiguravanje infrastrukture itd. Stoga je sudjelovanje dionika iz privatnog sektora u pripremi i provedbi Strategije od velikog značaja.

Za praćenje provedbe Strategije, analizu učinaka njene provedbe te prijedloga odabira projekata za bazu projekata bit će nadležno Partnersko vijeće.

Na području Općine ne postoje odgovarajuće stručne institucije razvojnog upravljanja (agencije i sl.) pa je, obzirom na skromnu strukturu upravno-stručnog tijela u Općini, kapacitet lokalnih institucija za razvojno upravljanje i planiranje nedostatan. Općina se stoga oslanja na pribavljanje usluga od strane specijaliziranih profesionalnih institucijai stručnih konzultanata.

Zakonom o regionalnom razvoju definirana je mogućnost osnivanja Lokalne razvojna agencije, a u svrhu učinkovite koordinacije i poticanja lokalnog razvoja.

Lokalne razvojne agencije obavljaju sljedeće poslove od općeg gospodarskog interesa:

- koordiniraju izradu strategija razvoja jedinica lokalne samouprave,
- koordiniraju izradu akcijskih planova za provedbu strategija razvoja jedinica lokalne samouprave,
- prate provedbu strategija razvoja jedinica lokalne samouprave,
- potiču pripremu razvojnih projekata na području jedinice lokalne samouprave,

- sudjeluju u izradi razvojnih projekata i strateških projekata regionalnog razvoja statističke regije,
- surađuju s drugim lokalnim razvojnim agencijama i regionalnim koordinatorima radi stvaranja i provedbe zajedničkih projekata,
- sudjeluju u provedbi programa Ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave te
- obavljaju i druge poslove sukladno zakonu.

6.2.2 Akcijski plan provedbe

6.1.1.1 Akcijski plan provedbe

Akcijski plan (AP) je dokument kojim se omogućuje cjelovit pregled i struktura svih aktivnosti potrebnih za provedbu Strategije u određenom razdoblju. Akcijskim planom treba detaljno razraditi mjere i projekte sa financijskim okvirom. Razradu mjera i projekata treba izvesti prema logičkoj matrici.

Akcijski plan pokriva razdoblje od druge polovice 2017. do 2020.. Akcijskim planom su određene aktivnosti Općine Ervenik u pripremi projekata do razine podobnosti za prijavu na natječaje regionalne (županijske) i nacionalne razine te ESI fondove. Nakon evaluacije, koja će se obaviti polovicom 2018. godine, izradit će se novi akcijski plan do kraja 2020. godine, uz eventualnu izmjenu i dopunu Strategije.

U akcijskom plan naznačeni su trenutno definirani projekti, kao i u bazi projekata iz poglavlja 7. ovog SRP-a . Projektne ideje i projekti koji će se pojavljivati u narednom razdoblju uvrštavati će se u ovaj akcijski plan i bazu projekta na temelju kriterija iz točke 6.1.1.2 „Kriterij za ocjenjivanje projekata“ .

Tablica 21. AKSCIJSKI PLAN PROVEDBE SA TRENUTNO DEFINIRANIM PROJEKTIMA

CILJEVI PRIORITETI MJERE PROJEKTI	NOSITELJ	VREMENSKO RAZDOBLJE				STATUS PROJEKTA	STATUS DOKUMENTACIJE	REGULIRANI IMOV. PRAVNI ODNOSI I DRUGE POTREBNE STUDIJE	PREDVIĐENI IZNOS
		2017.	2018.	2019.	2020.				
Cilj 1. Podignuti razinu konkurentnosti i održivosti gospodarstva općine									
Prioritet 1.1. Razvoj poljoprivrede i ruralnog turizma									
Mjera 1.1.1. Unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje									
Mjera 1.1.2. Razvoj ruralnog turizma									
Prioritet 1.2. Razvoj ostalih gospodarskih sektora – diversifikacija gospodarstva									
Mjera 1.2.1. Izrada planova za razvoj pojedinih sektora na području općine i usklađivanje sa dokumentima prostornog uređenja									
Mjera 1.2.2. Razvoj i potpora poduzetništva i obrtništva, s naglaskom na malo i srednje poduzetništvo									
Projekt 1.2.2.1. Poduzetnička zona Pađene	Općina Ervenik					spreman za realizaciju	ima svu potrebnu dokumentaciju		7.500.000,00 kn
Cilj 2.Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša , kulturne i prirodne baštine									
Prioritet 2.1. Poboljšanje prometnog sustava i sustava veza									
Mjera 2.1.1. Poboljšanje i obnova prometne infrastrukture									
Projekt 2.1.1.1. Nerazvrstana cesta br. 307. Mokro polje - Ervenik	Općina Ervenik					spreman za realizaciju	ima potrebnu dokumentaciju		4.280.000,00 kn
Projekt 2.1.1.2. Županijska cesta Mokro polje - Pađene - NC 208	Općina Ervenik					srednjoročno razdoblje	usklađni dok.prost.uređenja		1.700.000,00 kn
Projekt 2.1.1.3. Nerazvrstana cesta 33 -Pađene - Oton - Bender	Općina Ervenik					srednjoročno razdoblje	usklađni dok.prost.uređenja		1.100.000,00 kn
Mjera 2.1.2. Unaprjeđenje lokalnog prometa									
Mjera 2.1.3. Poboljšanje elektroničkih komunikacija i osiguranjem širokopojsnih instalacija									
Prioritet 2.2. Podizanje kvalitete komunalne infrastrukture									
Mjera 2.2.1.Poboljšanje sustava vodoopskrbe									
Projekt 2.2.1.1 Rekonstrukcija Tlačnog vodovoda Miljacka - Željesnića pruga	Općina Ervenik					srednjoročno razdoblje	usklađeni dok.prost.uređenja		2.000.000,00 kn
Projekt 2.2.1.2 Izgradnja vodovodne mreže u općini Ervenik	Općina Ervenik					dugoročno razdoblje	usklađni dok.prost.uređenja		50.000.000,00 kn
Mjera 2.2.2. Poboljšanje sustava odvodnje									
Mjera 2.2.3. Poboljšanje javne rasvjete									
Projekt 2.2.3.1. Zamjena javne rasvjete energetski učinkovitu rasvjetu	Općina Ervenik					srednjoročno razdoblje	usklađeni dok.prost.uređenja		2.000.000,00 kn
Mjera 2.2.4. Poboljšanje urbane opreme naselja									
Projekt 2.2.4.1. Projekt uređenja centra naselja Ervenika, Mokrog polja, Radučića, Pađana i Otona	Općina Ervenik					dugoročno razdoblje	usklađeni dok.prost.uređenja		20.000.000,00 kn
Mjera 2.2.5. Poboljšanje pogrebnih usluga									
Prioritet 2.3. Poboljšanje energetskog sustava i korištenja obnovljivih izvora									
Mjera 2.3.1. Poboljšanje niskonaponske mreže									
Mjera 2.3.2. Osiguranje kapaciteta za dobivanje energije iz obnovljivih izvora									
Mjera 2.3.3. Poboljšanje energetske učinkovitosti									

CILJEVI PRIORITETI MJERE PROJEKTI	NOSITELJ	VREMENSKO RAZDOBLJE				STATUS PROJEKTA	STATUS DOKUMENTACIJE	REGULIRANI IMOVINSKO PRAVNI ODNOSI I DRUGE POTREBNE STUDIJE	PREDVIĐENI IZNOS
		2017.	2018.	2019.	2020.				
Prioritet 2.4. Unaprjeđenje zaštite okoliša i prirode									
Mjera 2.4.1. Poboljšanje regulacije bujičnog područja									
Mjera 2.4.2. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom									
Mjera 2.4.3. Jačanje sustava za upravljanje elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama									
Prioritet 2.5 Unaprjeđenje upravljanja i gospodarenja kulturnom i prirodnom baštinom									
Mjera 2.5.1. Očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine									
Projekt 2.5.1.1 Rekonstrukcija mlinica na Bilušića buku uz rijeku Krku	Općina Ervenik					srednjoročno razdoblje			2.000.000,00 kn
Projekt 2.5.1.2 Rekonstrukcija crkve svetog Đurađa	Općina Ervenik					spreman za realizaciju	ima potrebnu dokumentaciju		700.000,00 kn
Mjera 2.5.2. Unaprjeđenje zaštite i očuvanja prirodne baštine									
Cilj 3. Povećanje kvalitete života, lokalnog upravljanja, ljudskog i socijalnog kapitala									
Prioritet 3.1. Povećanje kapaciteta, poboljšanje uvjeta rada i kvaliteta sadržaja društvenih djelatnosti									
Mjera 3.1.1. Osiguranje kapaciteta za rad u predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama									
Projekt 3.1.1.1. Osnovna Škola Radučić - Društveni dom i vatrogasni dom	Općina Ervenik					srednjoročno razdoblje	usklađeni dok.prost.uređenja	ima druge studije	2.000.000,00 kn
Mjera 3.1.2. Osiguranje kapaciteta za rad u zdravstvenim i socijalnim ustanovama									
Projekt 3.1.2.1. Projekt pomoći starim i nemoćnim	Općina Ervenik					spreman za realizaciju			3.000.000,00 kn
Mjera 3.1.3. Poboljšanje uvjeta i poticanje kulturnih institucija i organizacija									
Mjera 3.1.4. Poboljšanje uvjeta za razvoj športa i rekreacije									
Projekt 3.1.4.1. Šetnice i biciklističle staze uz rijeku Krku i Zrmanju	Općina Ervenik					dugoročno razdoblje	usklađeni dok.prost.uređenja		10.000.000,00 kn
Prioritet 3.2. Jačanje institucionalnog kapaciteta i razvojnog upravljanja									
Mjera 3.2.1.Poboljšanje stanja katastra i zemljišnih knjiga									
Mjera 3.2.2. Usklađivanje razvoja ljudskih potencijala s potrebama gospodarstva te omogućavanje cjeloživotnog stjecanja znanja i vještina									
Mjera 3.2.3. Unaprijeđenije sustava i jačanje kapaciteta strateškog planiranja i upravljanja razvojem u općini									

6.1.1.2 Kriterij za ocjenjivanje projekata

Projekti su onaj dio okvira Strategije koji proizlaze iz vizije, ciljeva, prioriteta i mjera. Strategija Općine Ervenik sadrži bazu projekata koji se predlažu od strane Općine te drugih pravnih i fizičkih osoba za vrijeme izrade Strategije i nakon izrade. Baza podataka je otvorena za prijem novih projektnih ideja, odnosno Općina Ervenik će trajno imati otvoren javni poziv za prikupljanje projekata, koji mogu prijaviti fizičke i pravne osobe, a koji su od interesa za provođenje ciljeva ovog strateškog razvojnog programa, odnosno koji doprinose povećanju kvalitete života stanovništva na području Općine Ervenik, koji unapređuju i razvijaju održivo gospodarstvo te doprinose održivom gospodarenju prirodnim i kulturnom baštinom. Prijedlozi projekata identificiraju se i prikupljaju redovitom procedurom svakih 6 mjeseci, a potom se kroz proces vrednovanja i selekcije ažurira baza razvojnih projekata. Projekti koji se prijavljuju mogu biti na razini ideje ili u bilo kojoj drugoj fazi gotovosti, ali njihova implementacija mora biti planirana do kraja 2020. godine. U bazu ulaze svi projekti koji zadovoljavaju osnovni kriterij odabira: usklađenost sa Strategijom razvoja Općine Ervenik, pojedinim ciljevima, prioritetima i mjerama, kroz koje je uključena i usklađenost s nacionalnim i programima EU.

Pristigle projektne ideje će se ocjenjivati temeljem sljedećih kriterija:

1. Relevantnost projektne ideje (ocjenjuje se usklađenost projektne ideje sa strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama koje su definirane strateškim razvojnim programom),
2. Kvaliteta metodologije projekta (koliko su planirane aktivnosti logički povezane s utvrđenim ciljevima i očekivanim rezultatima projekta),
3. Operativni i financijski kapaciteti prijavitelja (ocjenjuje se kapacitet prijavitelja, odnosno njegova operativna sposobnost i iskustvo u provedbi sličnih projekata usporedive vrijednosti te financijski kapacitet za provedbu projekta - iznos vlastitih sredstava i mogućnost financiranja projekta),
4. Financijska i institucionalna održivost projekta (ocjenjuje se kako će se projekt nastaviti financirati po završetku projektnih aktivnosti te tko će nastaviti rukovoditi projektom i na koji način),
5. Horizontalni ciljevi (ocjenjuje se da li projekt doprinosi jednakim mogućnostima, inovacijama, zaštiti okoliša i demografskoj obnovi).

Kriteriji za vrednovanje projekata:

Relevantnost projekta	30 bodova
Kvaliteta metodologije	20 bodova
Operativni i financijski kapaciteti prijavitelja	20 bodova

Financijska i institucionalna održivost projekta	20 bodova
Horizontalni ciljevi	10 bodova

Pored navedenih temeljnih kriterija, moguće je dodati i posebne kriterije za pojedine prioritete ukoliko za to postoji argumentirano opravdanje.

Za klasifikaciju projekta koji podrazumijevaju zahvate u prostoru važan je status provedbene dokumentacije, pri čemu se ocjenjuje pripremljenost projektne dokumentacije.

Odabrani projekti potom prolaze klasifikaciju prema stupnju spremnosti za provedbu te ih se razvrstava u tri osnovne skupine:

- a) Projekti potpuno spremni za provedbu imaju: cjelovitu projektnu dokumentaciju (građevinska dozvola, poslovni plan, troškovnici, potrebne studije), utvrđenu strukturu izvora financiranja i ispunjavaju sve potrebne uvjete u natječajima programa i fondova EU;
- b) Projekti u pripremi, kojima je dio projektno-tehničke dokumentacije u izradi, i to za sljedeće slučajeve:
  - lokacijska dozvola postoji, glavni projekt u izradi,
  - lokacijska dozvola i glavni projekt gotovi, u postupku je dobivanje građevinske dozvole,
  - idejno projekt postoji, u postupku je dobivanje lokacijske dozvole,
  - idejno rješenje u izradi,
  - troškovnik je gotov (za projekte koji trebaju samo troškovnik).
- c) Projektne ideje kod kojih postoji samo osnovni opis ciljeva, aktivnosti i rezultata.

Na temelju gore navedenih kriterija, a na prijedlog Partnerskog vijeća, općinski načelnik donijet će odgovarajući akt, kojim će se odrediti procedura sa detaljno razrađenim kriterijima i bodovnom skalom za ocjenu i odabir projektnih ideja.

6.2.3 Praćenje i evaluacija provedbe strategije, kriteriji i indikatori za ocjenu uspješnosti i učinkovitosti

Strategija nije jedinstven, “konačan” dokument. To je dinamični dokument koji će se vremenom razvijati i koji će sukladno policy ciklusu zahtijevati prilagodbe, odnosno izmjene u odnosu na rezultate evaluacije, promjenu političkog, gospodarskog i institucionalnog okruženja, kao i poboljšanja u razumijevanju problema i ključnih pitanja. Strategija zapravo predstavlja opći okvir razvoja te procjenjivanja projekata i njihovih odgovarajućih prioriteta. Kako bi se osigurala učinkovita i transparentna provedba Strategije uspostavljen je sustav praćenja, evaluacije i izvještavanja o provedbi Strategije.

Svrha je sustava praćenja i izvještavanja osigurati dovoljno informacija za nositelje provedbe Strategije, uključujući općinskog načelnika i općinsko vijeće, za donošenje ocjena o sljedećim ključnim elementima:

- uspješnosti postizanja postavljenih ciljeva za tekuće razdoblje,
- razlozima za eventualno nepostizanje postavljenih ciljeva te o mogućim rješenjima,
- adekvatnosti planiranih resursa (materijalnih, ljudskih, financijskih) za postizanje planiranih ciljeva, odnosno prijedlozima za eventualne re-alokacije resursa,
- relevantnosti planiranih prioriteta i mjera s obzirom na eventualne promijenjene okolnosti, odnosno temeljem iskustava iz provedbe,
- financijskoj učinkovitosti provedbe mjera i
- uspješnosti procesa partnerstva s ključnim socio-ekonomskim dionicima.

Praćenje provedbe

Provedba strateškog razvojnog programa pratit će se godišnjim izvješćima, jer je to optimalan period u kojem se može vidjeti da li su projekti koji su prijavljeni za financiranje iz raznih fondova pozitivno ocjenjeni i da li je pokrenuta implementacija projekata, što je pozitivan signal, unatoč tome što nije u potpunosti završen projekt. Godišnje izvješće sadržavat će projekte koji su izvršeni te sve podatke o njima, a koji minimalno uključuju nositelja, izvor financiranja, visinu investicije, vrstu investicije te ostvarene rezultate. Isto tako, u godišnjem izvješću će biti dan kratak pregled projekata koji su dobili financiranje i nalaze se u fazi implementacije.

Izvješća o napretku podnosit će Partnersko vijeće, a usvajat će ih Općinsko vijeće. Provedba će se mjeriti sukladno postavljenim pokazateljima u ovom dokumentu. Liste pokazatelja, koje su uspostavljene, mogu se dopuniti ili prilagoditi. Praćenje provedbe se obavlja kontinuirano tijekom čitavog razdoblja provedbe, a o rezultatima provedbe jednom godišnje izvješćuje se Općinsko vijeće.

Kako bi se osiguralo kvalitetno praćenje provedbe potrebno je uspostaviti skup mjerljivih pokazatelja postignuća, koji nedvosmisleno prikazuju u kojem obimu Strategija ostvaruje rezultate na strateškoj i operativnoj razini. Na razini ove Strategije uspostavljen je kvantificiran sustav praćenja ostvarivanja prioriteta, kojim se mjeri dugoročni utjecaj na društveno-gospodarski razvitak Općine.

Za svaki od navedenih prioriteta, definirani su kvantificirani pokazatelji koji će služiti kao ciljane vrijednosti, koje se u sklopu prioriteta trebaju postići do 2020. godine, i to kao rezultat provedbe planiranih mjera. Dolje naznačeni pokazatelji predstavljaju temelj za praćenje i kasniju evaluaciju uspješnosti provedbe Strategije.

Tablica 22. Pokazatelji provedbe Strategije

PRIORITET	POKAZATELJI
1.1. Razvoj poljoprivrede i razvoj ruralnog područja	♦ hektari pod eko-proizvodnjom ♦ broj mladih poljoprivrednika ♦ broj novih malih poljoprivrednih gospodarstava ♦ broj novih nepoljoprivrednih djelatnosti ♦ broj investicija u fizičku imovinu ♦ visina investicija u fizičku imovinu ♦ broj uvedenih sustava kvalitete ♦ visina investicija u sustave kvalitete
1.2. Razvoj ostalih gospodarskih sektora – diversifikacija gospodarstva	♦ broj i vrsta poduzetničkih programa potpore ♦ broj programima obuhvaćenih poduzetnika ♦ financijska vrijednost programa ♦ broj novih obrtnika ♦ broj novih poduzetnika ♦ broj tehnoloških i inovacijskih programa poduzetnika ♦ iznos ulaganja poduzetnika u kapitalne projekte ♦ broj novostvorenih radnih mjesta ♦ površina poduzetničke infrastrukture u funkciji ♦ financijski pokazatelji poslovanja poduzetnika ♦ broj i veličina novih investicija
2.1. Podizanje kvalitete prometne i komunalne infrastrukture	♦ km novih i obnovljenih cjevovoda javne vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda i broj uređaja/opreme u sustavu javne vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda ♦ broj stanovnika s mogućnošću pristupa brzom internetu ♦ broj kućanstava i gospodarskih subjekata priključenih na sustav javne odvodnje i vodoopskrbe ♦ km izgrađenih i obnovljenih cesta ♦ km izgrađenih i obnovljenih protupožarnih putova ♦ broj novih vezova
2.2. Poboljšanje energetskog sustava i korištenja obnovljivih izvora	♦ broj energetski certificiranih zgrada ♦ broj i površina zgrada koje su obnovljene na energetski učinkovit način ♦ broj programa energetske učinkovitosti
2.3. Zaštita prirode i okoliša	♦ broj zaštićenih područja ♦ broj održanih edukacija/radionica/seminara/tribina/foruma i sl. ♦ broj projekata koji se odnose na prezentaciju i interpretaciju posebno vrijednih područja ♦ pokazatelji kakvoće sastavnica okoliša
3.1. Osigurati društvene sadržaje i infrastrukturu za bolju kvalitetu života stanovnika	♦ m² novih objekata sadržaja u kulturi ♦ m² novih objekata zdravstvenih sadržaja ♦ m² novih objekata odgojno obrazovnih sadržaja ♦ m² novih zelenih površina i parkova ♦ m² novih sportskih sadržaja
3.2. Razvoj kulturnih sadržaja te održavanje i održivo korištenje kulturne baštine	♦ broj obnovljenih objekata kulturne baštine ♦ broj novopopisanih objekata kulturne/povijesne baštine ♦ broj popisane nematerijalne imovine
3.3. Poboljšanje kvalitete upravljanja	♦ broj i površina donesenih urbanističkih planova ♦ broj izdanih akata za građenje

♦ broj djelatnika lokalne uprave koji su završili odgovarajuće oblike edukacije javnog menadžmenta

Evaluacija

Proces vrednovanja mora zadovoljavati standardizirani sustav kvalitete, koji se temelji na sljedećim kriterijima: 1) Relevantnost – ocjenjuje primjerenost ciljeva Strategije u odnosu na korisnike i ciljne skupine, 2) Djelotvornost – ocjenjuje odnos uložених sredstava s obzirom na dobivenu vrijednost u vidu postignutih rezultata, 3) Učinkovitost – utvrđuje do koje su mjere ostvareni zadani prioriteti, 4) Utjecaj – ocjenjuje utjecaj na ciljnu skupinu, ali i šire regionalno okruženje, 5) Održivost – ocjenjuje potencijal dugoročnog utjecaja na predmetno područje, kao i kapacitiranost provoditelja za nastavak provedbe.

Evaluaciju provodi Partnersko vijeće u suradnji sa vanjskim stručnjacima. S obzirom na veliku važnost ovog strateškog dokumenta za razvoj Općine Ervenik, provest će se unutarnja i vanjska evaluacija, kako bi se dobila objektivna slika o uspjehu njegove provedbe. Unutarnja se evaluacija provodi nakon završetka svake mjere, čime se ocjenjuje uspješnost provedbe na operativnoj razini Strategije.

Rezultati unutarnje evaluacije dostavit će se svim uključenim dionicima (strateški partneri, ciljne skupine i sl.), nakon čega će se putem odgovarajućeg konzultativnog procesa prikupiti njihovi stavovi o uspjehu provedbe, kao i prijedlozi za dodatna unaprjeđenja prilikom provođenja budućih aktivnosti.

Usporedbom stavova vanjskih dionika i rezultata unutarnjeg evaluacijskog tima stvorit će se objektivnija slika o učinku provedbe strateških ciljeva te samom evaluacijskom postupku.

Vanjsku evaluaciju provodi vanjski stručnjak sa zadatkom izrade neovisne procjene o doprinosu postignutih rezultata na strateške prioritete, kao i sveukupne održivosti i utjecaja Strategije na predmetno područje.

Na kraju dvostrukog evaluacijskog postupka izradit će se konačno izvješće, koje će se predati općinskom načelniku, a isto će biti dostupno i javnosti.

Prilikom provedbe evaluacijskog postupka preporuča se koristiti sljedeće metode: a) analiza podataka dobivenih praćenjem provedbe (interna izvješća, pokazatelji postignuća, financijski podaci), b) analiza službenih podataka i vanjskih izvješća o provedbi projekata, c) analiza organizacijske strukture, d) konzultacije s dionicima i ciljnim skupinama / korisnicima.

Izvještavanje

Ključnu ulogu u procesu praćenja i izvještavanja ima Jedinstveni upravni odjel (JUO) Općine Ervenik i odgovarajuće stručno tijelo za praćenje provedbe Strategije. Izvještaji će se pripremati za općinskog načelnika i općinsko vijeće.

Godišnje izvješće će, pored pokazatelja izravnih rezultata na godišnjoj razini, posebnu pozornost posvetiti gore navedenim pokazateljima razvojnih učinaka.

Općina planira u budućnosti posvetiti još veću pažnju strateškom praćenju i vrednovanju razvojne strategije te cjelokupnom procesu upravljanja razvojem. Potrebno je uvesti moderni i cjeloviti sustav praćenja ostvarenih rezultata, kako na razini pojedinih projekata, tako i na razini mjera, odnosno razvojne strategije i drugih razvojnih programa.

7 PRILOZI

7.1 Baza projekata

Baza projekta koja se nalazi u Prilogu br. 1 sadržava trenutno definirane projekte tako da one ne predstavljaju konačni separat ovog SRP-a. Isti će se ažurirati novim projektima koji će se pojavljivati u narednom razdoblju, a uvrštavati će se u ovu **bazu projekta i akcijski plan** na temelju kriterija iz točke 6.1.1.2 „Kriterij za ocjenjivanje projekata“.

Baza projekta u **Prilogu -1.**

PRILOG - 1

Projekt 1.2.2.1.

1.	Naziv projekta	Poduzetnička zona Pađene		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA		Odgovorna osoba
		Općina Ervenik		Općinski načelnik
3.	Opis projekta	<i>Prostornim planom u naselju Pađene planirana je proizvodna zona pretežito industrijska (I1) U zoni je predviđena prerada industrijskih mineralnih sirovina.</i> <i>U okviru zone je moguća gradnja slijedećih sadržaja: proizvodni pogoni, skladišta te infrastrukturnih sadržaji kao dio infrastrukture zone i kao posebni sadržaji.</i> <i>Za prvu fazu izgradnje Proizvodne zone nužna je izrada programa gradnje, izrada precizne geodetske podloge te izrada idejnih rješenja, koji su neophodni i zbog mogućeg angažiranja potencijalnih investitora za ulaganje u izgradnju/realizaciju ove zone.</i>		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Svrha izgradnje pročetničke zone je jačanje gospodarskih kapaciteta područja i zapošljavanje lokalnog stanovništva.		
5.	Rezultati projekta	a) Izrađeni sadržaji		
		b) Novo zapošljavanje		
6.	Orijentacijska vrijednost projekta (u KN)	7.500.000,00 kn		
7.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		1. Podignuti razinu konkurentnosti i održivosti gospodarstva općine	Prioritet 1.2. Razvoj ostalih gospodarskih sektora	Mjera 1.2.2. Razvoj i potpora poduzetništva
8.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, vlasnici zemljišta, projektanti, građevinari, obrtnici, trgovačke tvrtke. Konačni korisnik je lokalno stanovništvo mi stanovništvo Kninskog područja.		
9.	Stanje dokumentacije	Ima potrebnu dokumentaciju za I fazu.		
10.	Mogući izvori financiranja	Državni proračun – 2.500.000,00; EU fondovi – 5.000.000,00		

Projekt 2.1.1.1.

1.	Naziv projekta	Nerazvrstana cesta br. 307. Mokro polje - Ervenik		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Ervenik	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	U svrhu daljnjeg razvoja prometne mreže na području općine Ervenik, a posebno u naselje Mokro pole- Ervenik potrebno je izgraditi i opremiti ovu prometnicu, i to: 1. izraditi potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju, 2. riješiti imovinsko-pravne odnose, 3. izvršiti pripremne radove, 4. izvršiti zemljane radove, 5. napraviti kolničku konstrukciju, 6. opremiti cestu, nogostupima i potpornim zidovima, javnom rasvjetom po potrebi 7. te ostalo sukladno izvedbenim dokumentima projekta.		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Poboljšanje prometnih uvjeta naselja Mokro polje i Ervenik te njihovo povezivanje u širi prostor.		
5.	Rezultati projekta	a) Izgrađeno 10 km nerazvrstane ceste i opremljeno svom potrebnom komunalnom infrastrukturom, uključujući javnu rasvjetu		
		b) Omogućen daljnji razvoj sustava komunalne infrastrukture za okolno građevinsko područje.		
6.	Vrijednost projekta (u KN)	4.280.000,00		
7.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		Cilj 2.Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša , kulturne i prirodne baštine	Prioritet 2.1. Poboljšanje prometnog sustava i sustava veza	Mjera 2.1.1. Poboljšanje i obnova prometne infrastrukture
8.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, poduzetnici. Kao konačni korisnici javlja se lokalno stanovništvo, poduzetnici i turisti.		
9.	Stanje dokumentacije	Ima potrebnu dokumentaciju		
10.	Mogući izvori financiranja	Državni proračun, općinski proračun, EU fondovi		

Projekt 2.1.1.2. Županijska cesta Mokro polje - Pađene - NC 208

1.	Naziv projekta	Nerazvrstana cesta : Županijska cesta Mokro polje - Pađene - NC 208		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Ervenik	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	U svrhu daljnjeg razvoja prometne mreže na području općine Ervenik, a posebno u naselje Mokro pole- Pađene potrebno je izgraditi i opremiti ovu prometnicu, i to: 1. izraditi potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju, 2. riješiti imovinsko-pravne odnose, 3. izvršiti pripremne radove, 4. izvršiti zemljane radove, 5. napraviti kolničku konstrukciju, 6. opremiti cestu, nogostupima i potpornim zidovima, javnom rasvjetom po potrebi 7. te ostalo sukladno izvedbenim dokumentima projekta.		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Poboljšanje prometnih uvjeta naselja Mokro polje i Pađene te njihovo povezivanje u širi prostor.		
5.	Rezultati projekta	a) Izgrađeno 5,2 km nerazvrstane ceste i opremljeno svom potrebnom komunalnom infrastrukturom, uključujući javnu rasvjetu		
		b) Omogućen daljnji razvoj sustava komunalne infrastrukture za okolno građevinsko područje.		
6.	Vrijednost projekta (u KN)	1.700.000,00		
7.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		Cilj 2.Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša , kulturne i prirodne baštine	Prioritet 2.1. Poboljšanje prometnog sustava i sustava veza	Mjera 2.1.1. Poboljšanje i obnova prometne infrastrukture
8.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, poduzetnici. Kao konačni korisnici javlja se lokalno stanovništvo, poduzetnici i turisti.		
9.	Stanje dokumentacije	Usklađeno sa Prostornim planom uređenja općine Ervenik		
10.	Mogući izvori financiranja	Državni proračun, općinski proračun, EU fondovi		

Projekt 2.1.1.3.

1.	Naziv projekta	Nerazvrstana cesta 33 -Padene - Oton – Bender		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Ervenik	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	U svrhu daljnjeg razvoja prometne mreže na području općine Ervenik, a posebno u naselje Padene – Oton - Bender potrebno je izgraditi i opremiti ovu prometnicu, i to: 1. izraditi potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju, 2. riješiti imovinsko-pravne odnose, 3. izvršiti pripremne radove, 4. izvršiti zemljane radove, 5. napraviti kolničku konstrukciju, 6. opremiti cestu, nogostupima i potpornim zidovima, javnom rasvjetom po potrebi 7. te ostalo sukladno izvedbenim dokumentima projekta.		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Poboljšanje prometnih uvjeta naselja Padene – Oton - Bender te njihovo povezivanje u širi prostor.		
5.	Rezultati projekta	a) Izgrađeno 3,6 km nerazvrstane ceste i opremljeno svom potrebnom komunalnom infrastrukturom, uključujući javnu rasvjetu		
		b) Omogućen daljnji razvoj sustava komunalne infrastrukture za okolno građevinsko područje.		
6.	Vrijednost projekta (u KN)	1.100.000,00		
7.	Uskladenost projekta ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		Cilj 2.Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša , kulturne i prirodne baštine	Prioritet 2.1. Poboljšanje prometnog sustava i sustava veza	Mjera 2.1.1. Poboljšanje i obnova prometne infrastrukture
8.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, poduzetnici. Kao konačni korisnici javlja se lokalno stanovništvo, poduzetnici i turisti.		
9.	Stanje dokumentacije	Usklađeno sa Prostornim planom uređenja općine Ervenik		
10.	Mogući izvori financiranja	Državni proračun, općinski proračun, EU fondovi		

Projekt 2.2.1.1

1.	Naziv projekta	Rekonstrukcija Tlačnog vodovoda Miljacka - Željeznička pruga		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Ervenik	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	U svrhu poboljšanja vodoopskrbe na području općine potrebno izvršiti rekonstrukciju Tlačnog vodovoda Miljacka - Željeznička pruga, i to: 1. izraditi potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju, 2. izvršiti radove rekonstrukcije		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Poboljšanje vodoopskrbe na području općine.		
5.	Rezultati projekta	a) rekonstruirano 2,6 km tlačnog cjevovoda		
		b) Smanjenje postotka gubitka vode u vodoopskrbi		
6.	Vrijednost projekta (u KN)	2.000.000,00		
7.	Uskladenost projekta ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		Cilj 2.Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša , kulturne i prirodne baštine	Prioritet 2.2. Podizanje kvalitete komunalne infrastrukture	Mjera 2.2.1.Poboljšanje sustava vodoopskrbe
8.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, javno vodoprivredno poduzeće, Hrvatske vode. Kao konačni korisnici javlja se lokalno stanovništvo i poduzetnici.		
9.	Stanje dokumentacije	Usklađeno sa Prostornim planom uređenja općine Ervenik		
10.	Mogući izvori financiranja	Općinski proračun, javna poduzeća, EU fondovi		

Projekt 2.2.1.2.

1.	Naziv projekta	Izgradnja vodovodne mreže u općini Ervenik		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Ervenik	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	U svrhu poboljšanja vodoopskrbe na području općine potrebno izvršiti izgradnju novih dijelova vodovodne mreže za cca 1000 novih priključaka, i to: 1. izraditi potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju, 2. riješiti imovinsko-pravne odnose, 3. izvršiti pripremne radove, 4. izvršiti zemljane radove, 5. izvršiti polaganje cjevovoda sa svom opremom 6. te ostalo sukladno izvedbenim dokumentima projekta.		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Poboljšanje vodoopskrbe na području općine.		
5.	Rezultati projekta	a) povećanje kapaciteta za 1000 priključaka		
		b) Izravno i neizravno zapošljavanje (cca. 5)		
6.	Vrijednost projekta (u KN)	20.000.000,00		
7.	Uskladenost projekta ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		Cilj 2.Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša , kulturne i prirodne baštine	Prioritet 2.2. Podizanje kvalitete komunalne infrastrukture	Mjera 2.2.1.Poboljšanje sustava vodoopskrbe
8.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, javno vodoprivredno poduzeće, Hrvatske vode. Kao konačni korisnici javlja se lokalno stanovništvo i poduzetnici.		
9.	Stanje dokumentacije	Usklađeno sa Prostornim planom uređenja općine Ervenik		
10.	Mogući izvori financiranja	EU fondovi		

Projekt 2.2.3.1.

1.	Naziv projekta	Zamjena javne rasvjete za energetski učinkovitu rasvjetu		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA		Odgovorna osoba
		Općina Ervenik		Općinski načelnik
3.	Opis projekta	<i>U svrhu poboljšanja energetske učinkovitosti javne rasvjete na području općine potrebno izvršiti zamjenu rasvjetnih tijela cca. 450.</i>		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Poboljšanje energetske učinkovitosti javne rasvjete na području općine.		
5.	Rezultati projekta	a) zamjena rasvjetnih tijela (450)		
		b) Smanjenje potrošnje električne energije za 50-70%		
6.	Vrijednost projekta (u KN)	10.000,00		
7.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		<i>Cilj 2. Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša, kulturne i prirodne baštine</i>	<i>Prioritet 2.2. Podizanje kvalitete komunalne infrastrukture</i>	<i>Mjera 2.2.3. Poboljšanje javne rasvjete</i>
8.	Ciljne skupine projekta	<i>Općinska uprava, HEP Kao konačni korisnici javlja se lokalno stanovništvo i drugi korisnici prostora.</i>		
9.	Stanje dokumentacije	<i>Usklađeno sa Prostornim planom uređenja općine Ervenik.</i>		
10.	Mogući izvori financiranja	<i>Državni proračun, općinski proračun.</i>		

Projekt 2.2.4.1.

1.	Naziv projekta	Projekt uređenja centra naselja Ervenika, Mokrog polja, Radučića, Pađana i Otona		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Ervenik	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	<i>Centri naselja (mjesni trgovi), kao javni prostori naselja izuzetno su značajni za društvenu komunikaciju i identitet mjesta. Projektom se u svrhu poboljšanja standarda stanovanja i podizanje kvalitete života predviđa uređenje centra naselja Ervenika, Mokrog polja, Radučića, Pađana i Otona.</i> <i>Aktivnosti:</i> - <i>Izrađena idejna rješenja i idejni projekti, dobivena lokacijska dozvola</i> - <i>Riješeni imovinsko-pravni odnosi</i> - <i>Izrađeni glavni i izvedbeni projekt s troškovnicima</i> - <i>Dobivene građevinske dozvole i</i> - <i>Izvedeno uređenje</i>		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Podizanje kvalitete života kroz reprodukciju javnih prostora i razvoj kulturnih sadržaja Definiranje koncepta uređenja mjesnih trgova sa konkretnim zahvatima u prostoru radi realizacije projekta te stvaranje uvida u potrebne aktivnosti i financijsku konstrukciju projekta.		
5.	Rezultati projekta	a) Izrađeno idejno rješenje i idejni projekt, dobivena lokacijska dozvola		
		b) Riješeni imovinsko-pravni odnosi		
		c) Izrađen glavni i izvedbeni projekt s troškovnicima		
		d) Dobivanje građevinske dozvole		
		e) Izvedeno uređenje centara mjesta (mjesnih trgova)		
6.	Vrijednost projekta (u KN)	20.000.000,00		
7.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		Cilj 2.Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša , kulturne i prirodne baštine	Prioritet 2.2. Podizanje kvalitete komunalne infrastrukture	Mjera 2.2.4. Poboljšanje urbane opreme naselja
8.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, komunalne službe. Kao konačni korisnici javlja se lokalno stanovništvo i drugi korisnici prostora.		
9.	Stanje dokumentacije	Usklađeno sa Prostornim planom uređenja općine Ervenik.		
10.	Mogući izvori financiranja	Državni proračun, općinski proračun, EU fondovi		

Projekt 2.5.1.1.

1.	Naziv projekta	Rekonstrukcija mlinica na Bilušića buku uz rijeku Krku		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Ervenik	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Vodenice (mlinice) na rijeci Krki pripadaju sustavu predindustrijskih postrojenja. svjedoče o tradicijskom životu. Mlinice na Bilušića buku uz rijeku Krku danas su derutnom stanju. Godinama je Bilušića buk bio gotovo nedostupan. Obnovom će se mlinice zaštititi od daljnjeg propadanja, prezentirati kulturna baština područja, a ujedno i proširiti turistička ponuda.		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Obnovljena i prezentirana kulturna baština područja Ervenik. Jačanje turističke ponude i veći broj posjetitelja Obnova (konzervacija i adaptacija) mlinica na Bilušića buku uz rijeku Krku.		
5.	Rezultati projekta	a) Izrađena konzervatorska podloga.		
		b) Obnovljene mlinice.		
6.	Vrijednost projekta (u KN)	2.000.000,00		
7.	Usklađenost projekta ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		Cilj 2.Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša , kulturne i prirodne baštine	Prioritet 2.5 Unaprjeđenje upravljanja gospodarenja kulturnom i prirodnom baštinom	Mjera 2.5.1. Očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine
8.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, Turistička zajednica, vlasnici nekretnina, obrtnici, turističke agencije, poduzetnici u turizmu. Konačni korisnik su lokalno stanovništvo i turisti.		
9.	Stanje dokumentacije	Usklađeno sa Prostornim planom uređenja općine Ervenik.		
10.	Mogući izvori financiranja	Općinski proračun, javna poduzeća		

Projekt 2.5.1.2

1.	Naziv projekta	Rekonstrukcija crkve svetog Đurada		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA		Odgovorna osoba
		Općina Ervenik		Općinski načelnik
3.	Opis projekta	<i>Crkva sv. Đurđa (1524) u Radučići ima status zaštićenog kulturnog dobra rješenjem Ministarstva kulture. Crkva, u konstruktivnom i građevinskom smislu nije u dobrim stanju te je nužna rekonstrukcija i obnova.</i>		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Obnovljena i prezentirana kulturna baština područja Ervenik. Otvaranje turističke ponude i veći broj posjetitelja.		
5.	Rezultati projekta	Izrađena konzervatorska podloga.		
		Obnovljena crkva.		
6.	Vrijednost projekta (u KN)	700.000.000,00		
7.	Uskladenost projekta ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		<i>Cilj 2. Poboljšanje infrastrukture i upravljanja prostornim resursima, zaštite okoliša, kulturne i prirodne baštine</i>	<i>Prioritet 2.5 Unaprjeđenje upravljanja gospodarenja kulturnom i prirodnom baštinom</i>	<i>Mjera 2.5.1. Očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine</i>
8.	Ciljne skupine projekta	<i>Općinska uprava, Turistička zajednica, crkva, turističke agencije, poduzetnici u turizmu. Konačni korisnik su lokalno stanovništvo i turisti.</i>		
9.	Stanje dokumentacije	<i>Usklađeno sa Prostornim planom uređenja općine Ervenik.</i>		
10.	Mogući izvori financiranja	<i>Državni proračun</i>		

Projekt 3.1.1.1.

1.	Naziv projekta	Osnovna Škola Radučić - Društveni dom i vatrogasni dom		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Ervenik	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Objekat Osnovne škole u Radučiću koristi se za smještaj operativnih snaga Dobrovoljnog vatrogasnog društva, za potrebe rada Mjesnog odbora Radučić i za javne potrebe U građevinskom smislu objekat je u stanju propadanja te je za njega potrebna hitna i temeljita rekonstrukcija.		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Poboljšanje infrastrukture i upravljanja resursima.		
5.	Rezultati projekta	Komunalna infrastruktura u funkcionlnom stanju.		
6.	Vrijednost projekta (u KN)	2.000.000,00		
7.	Usklađenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		Cilj 3. Povećanje kvalitete života, lokalnog upravljanja, ljudskog i socijalnog kapitala	Prioritet 3.1. Povećanje kapaciteta, poboljšanje uvjeta rada i kvaliteta sadržaja društvenih djelatnosti	Mjera 3.1.1. Osiguranje kapaciteta za rad u predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama
8.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, Upravni odjel ŠKŽ za društvene djelatnosti, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Konačni korisnici su djeca školskog uzrasta, odnosno lokalno stanovništvo.		
9.	Stanje dokumentacije	Usklađeno sa Prostornim planom uređenja općine Ervenik, ima izrađene potrebne studije		
10.	Mogući izvori financiranja	Općinski proračun, sredstva fondova EU.		

Projekt 3.1.2.1.

1.	Naziv projekta	Projekt pomoći starim i nemoćnim		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Ervenik	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Na području Općine Ervenik prevladava staračko stanovništvo, te su potrebni dodatni naponi da se ovoj strukturi stanovnika pomogne. Projeaka ima socijalni karakter.		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Prevladavanje poteškoća kojima se susreću stariji i nemoćni.		
5.	Rezultati projekta	Povećana razina socijalne skrbi u Općini Ervenik.		
6.	Vrijednost projekta (u KN)	3.000.000,00		
7.	Usklađenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		Cilj 3. Povećanje kvalitete života, lokalnog upravljanja, ljudskog i socijalnog kapitala	Prioritet 3.1. Povećanje kapaciteta, poboljšanje uvjeta rada i kvaliteta sadržaja društvenih djelatnosti	Mjera 3.1.2. Osiguranje kapaciteta za rad u zdravstvenim i socijalnim ustanovama
8.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, Upravni odjel ŠKŽ za društvene djelatnosti, Ministarstvo socijalne skrbi. Konačni korisnici su starije i nemoćne osobe, odnosno lokalno stanovništvo.		
9.	Stanje dokumentacije	Usklađeno sa Prostornim planom uređenja općine Ervenik, ima izrađene potrebne studije		
10.	Mogući izvori financiranja	Pomoći Europske unije.		

Projekt 3.1.4.1.

1.	Naziv projekta	Šetnice i biciklističke staze uz rijeku Krku i Zrmanju		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Ervenik	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Projekat se proteže krajolikom kanjona rijeke Krke i Zrmanje s ciljem razvoja turizma.		
4.	Ciljevi i svrha projekta	Promicanje i afirmacija zdravog turizma..		
5.	Rezultati projekta	Povećanje turističkih kapacitete.		
6.	Vrijednost projekta (u KN)	10.000.000,00		
7.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama	Cilj	Prioritet	Mjera
		Cilj 3. Povećanje kvalitete života, lokalnog upravljanja, ljudskog i socijalnog kapitala	Prioritet 3.1. Povećanje kapaciteta, poboljšanje uvjeta rada i kvaliteta sadržaja društvenih djelatnosti	Mjera 3.1.2. Osiguranje kapaciteta za rad u zdravstvenim i socijalnim ustanovama
8.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, Upravni odjel ŠKŽ za društvene djelatnosti, Športske udruge. TZ , Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Konačni korisnici su lokalno stanovništvo.		
9.	Stanje dokumentacije	Usklađeno sa Prostornim planom uređenja općine Ervenik, ima izrađene potrebne studije		
10.	Mogući izvori financiranja	Javna poduzeća, Pomoći Europske unije.		

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
Mjere 07 »Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima«

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.

Udio sufinanciranja: 85% EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja